

Spółdzielcza Grupa Bankowa
BANK SPÓŁDZIELCZY W NOWEM N/WISŁĄ

**Ujawnienie informacji dotyczących ryzyka,
funduszy własnych, wymogów kapitałowych,
polityki w zakresie wynagrodzeń i innych informacji,
zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego
i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r.
w sprawie wymogów ostrożnościowych
dla instytucji kredytowych
i firm inwestycyjnych, część ósma
Banku Spółdzielczego w Nowem n/Wisłą
za 2019 rok**

Nowe, czerwiec 2020 r.

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
2. Ujawnienia w zakresie celów i strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka – art. 435 CRR.....	4
3. Zakres stosowania wymogów rozporządzenia CRR (art. 436)	50
4. Fundusze własne (art. 437).....	50
5. Wymogi kapitałowe (art. 438 CRR)	52
6. Ekspozycje na ryzyko kredytowe kontrahenta (art. 439 CRR).....	58
7. Bufory kapitałowe (art. 440 CRR)	58
8. Wskaźnik globalnego znaczenia systemowego (art. 441 CRR).....	58
9. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego (art. 442 CRR).....	59
10. Ujawnienia w zakresie stosowanych technik ograniczania ryzyka kredytowego.....	75
11. Ujawnienia w zakresie korzystania z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI	76
12. Ekspozycja na ryzyko rynkowe (art. 445).....	77
13. Ekspozycja na ryzyko operacyjne (art. 446).....	78
14. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych (art. 447).....	79
15. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym (art. 448).....	80
16. Ekspozycje na pozycje sekurytyzacyjne (CRR art. 449).....	81
17. Polityka w zakresie wynagrodzeń (art. 450).....	81
18. Ryzyko płynności i pozycji płynnościowej (Rekomendacja P)	85
19. Informacja o spełnieniu przez Członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22 aa ustawy Prawo bankowe.....	94
20. Dźwignia finansowa (art. 451 CRR)	94
21. System kontroli wewnętrznej.....	96
22. Aktywa obciążone /wolne od obciążeń	99

Załączniki:

Załącznik Nr 1 – Oświadczenie Zarządu (CRR art. 435 ust. 1 lit. e)

Załącznik Nr 2 – Oświadczenie Zarządu (CRR art. 435 ust. 1 lit. f)

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa sporządzenia informacji

Bank Spółdzielczy w Nowem n/Wisła, zgodnie z „Zasadami polityki informacyjnej w Banku Spółdzielczym w Nowem n/Wisła” (wprowadzonymi Uchwałą Zarządu Nr 37/2020 z dnia 11.05.2020 r., a zatwierdzonymi Uchwałą Rady Nadzorczej Nr 5/2020 z dnia 26.05.2020 r.) oraz zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (zwanego dalej „Rozporządzeniem”) w Części Ósmej, dokonuje ujawnienia informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji według stanu na **31.12.2019 r.**

1.2. Informacje ogólne

Bank Spółdzielczy w Nowem n/Wisła z siedzibą w Nowem ul. Bydgoska 12, 86-170 Nowe, wpisany jest do Krajowego Rejestru Sądowego przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000089035, REGON 000495243, NIP 5590008607.

Bank Spółdzielczy w Nowem n/Wisła na dzień **31.12.2019 r.** w zakresie ujawnianych informacji nie stosuje pominięcia informacji uznanych:

- 1) za nieistotne - informacje nieistotne to w opinii Banku informacje, których pominięcie lub nieprawidłowe ujawnienie nie powinno zmienić lub wpłynąć na ocenę lub decyzję użytkownika opierającego się na tych informacjach przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych,
- 2) za zastrzeżone lub poufne – Bank uznaje informacje za zastrzeżone, jeżeli ich podanie do wiadomości publicznej w opinii Banku osłabiłoby jego pozycję konkurencyjną. Bank uznaje informacje za poufne, jeśli Bank zobowiązał się wobec klienta lub innego kontrahenta do zachowania poufności.

W 2019 roku Bank Spółdzielczy w Nowem n/Wisła prowadził działalność poprzez:

- 1) Centralę Banku w Nowem n/Wisła, ul. Bydgoska 12, 86-170 Nowe,
- 2) Oddział Banku w Warlubiu, ul. Br. Malinowskiego 2, 86-160 Warlubie,
- 3) Oddział Banku w Jeżewie, ul. Główna 8, 86-131 Jeżewo,
- 4) Oddział Banku w Nowem, Plac Świętego Rocha 1, 86-170 Nowe.

Bank jest Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB, którego głównym celem jest zapewnianie płynności i wypłacalności.

Z uczestnictwa w Systemie wynikają korzyści – między innymi dostęp do środków pomocowych w sytuacjach zagrożenia płynności lub wypłacalności, oraz obowiązki, do których należy m.in. stosowanie systemu limitów ustalonych w Systemie oraz poddawanie się działaniom prewencyjnym podejmowanym przez jednostkę zarządzającą Systemem.

Przedstawione w niniejszej informacji dane sporządzone zostały według stanu na **31.12.2019 r.** i zawierają m.in. informacje dotyczące:

- 1) zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka,
- 2) funduszy własnych,
- 3) aktywów ważonych ryzykiem,
- 4) adekwatności kapitałowej,
- 5) polityki w zakresie wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka.

Informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej Bank udostępnia osobom zewnętrznym, w szczególności klientom Banku oraz uczestnikom rynków finansowych z częstotliwością roczną, w terminie pokrywającym się z terminem publikacji sprawozdań finansowych. Zebranie Przedstawicieli, na którym zatwierdzono roczne sprawozdanie finansowe odbyło się 29 czerwca 2020 r.

2. Ujawnienia w zakresie celów i strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka – art. 435 CRR

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie ze „Strategią zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Nowem n/Wisłą”, opracowaną przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Banku. Strategia jest zgodna z założeniami „Strategii działania Banku Spółdzielczego w Nowem n/Wisłą na lata 2016-2020” i podlega corocznemu przeglądowi zarządcemu i weryfikacji. Przegląd i weryfikacja dokonywane są również w przypadku wystąpienia znaczących zmian wewnątrz lub w otoczeniu Banku. „Strategia zarządzania ryzykiem...” jest spójna z regulaminem organizacyjnym Banku oraz innymi regulacjami o charakterze strategicznym: „Strategią zarządzania i planowania kapitałowego w Banku Spółdzielczego w Nowem n/Wisłą”, planem finansowym, a także regulacjami w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Strategia zarządzania ryzykiem zawiera cele strategiczne dla wszystkich występujących w Banku istotnych rodzajów ryzyka, a także zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Banku apetyt na ryzyko, rozumiany jako maksymalny, akceptowany poziom ryzyka, jaki Bank może ponieść.

Bank Spółdzielczy w Nowem n/Wisłą zarządza rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi regulacjami zarządzania tymi rodzajami ryzyka opracowanymi w oparciu o wytyczne Spółdzielni.

Do ryzyk istotnych w swojej działalności, Bank zalicza:

- 1) ryzyko kredytowe,
- 2) ryzyko koncentracji,
- 3) ryzyko operacyjne,
- 4) ryzyko walutowe,
- 5) ryzyko płynności,
- 6) ryzyko stopy procentowej,
- 7) ryzyko kapitałowe.
- 8) braku zgodności,

Na system zarządzania każdym rodzajem ryzyka składają się

- procedura opisująca zasady zarządzania ryzykiem,
- identyfikacja ryzyka, polegająca na określeniu źródeł ryzyka, zarówno aktualnych, jak i potencjalnych, które wynikają z bieżącej i planowanej działalności Banku,
- pomiar ryzyka,
- monitorowanie, polegające na stałym nadzorowaniu poziomu ryzyka w oparciu o przyjęte metody pomiaru ryzyka,
- system limitów ograniczających ryzyko,
- zarządzanie ryzykiem, polegające na podejmowaniu decyzji dotyczących akceptowanego poziomu ryzyka, planowaniu działań, stosowaniu narzędzi redukcji ryzyka, wydawaniu zaleceń, tworzeniu regulacji wewnętrznych i narzędzi wspomagających,
- raportowanie, obejmujące cykliczne informowanie Kierownictwa Banku o skali narażenia na ryzyko i podjętych działaniach,
- odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech niezależnych poziomach:

- 1) na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
- 2) na drugi poziom składa się:
  - 2.1. zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, na które składa się: identyfikacja, pomiar lub szacowaniem, kontrola, monitorowanie oraz sprawozdawanie ryzyka,
  - 2.2. działalność komórki do spraw zgodności,
- 3) na trzeci poziom składa się działalność komórki audytu wewnętrznego, przy czym w związku z uczestnictwem Banku w Systemie Ochrony, tę działalność wykonuje Spółdzielnia.

Zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie jest niezależne od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie.

Zgodnie z obowiązującą w Banku strukturą organizacyjną:

- 1) w ramach poziomu pierwszego funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:
  - 1.1. Zespół Depozytowo-Kasowy,
  - 1.2. Zespół ds. Księgowości, Rozliczeń i Sprawozdawczości,
  - 1.3. Zespół Kredyty, Bancassurance,
  - 1.4. Samodzielne Stanowisko ds. Analiz Kredytowych,
  - 1.5. Stanowisko pracy ds. Kredytów,
  - 1.6. Stanowisko pracy ds. Depozytowo-Kasowych.
- 2) w ramach poziomu drugiego funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:
  - 2.1. Samodzielne Stanowisko ds. Analiz, Ryzyka – komórka monitorująca portfelowe ryzyko kredytowe,
  - 2.2. Stanowisko ds. Monitoringu, Restrukturyzacji i Windykacji – komórka monitorująca indywidualne ryzyko kredytowe,

2.3. komórka ds. ryzyka braku zgodności – Samodzielne Stanowisko ds. Zgodności, Kontroli Wewnętrznej.

Rada Nadzorcza w systemie zarządzania ryzykiem sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność.

Zarząd w systemie zarządzania ryzykiem projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie, spójnego ze strategią działania Bankiem, systemu zarządzania ryzykiem.

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest przez poszczególnych członków Zarządu w ramach przypisanych im obowiązków, przy czym nadzór nad drugim poziomem zarządzania przypisany jest Prezesowi Zarządu.

2.1. Cele i strategie zarządzania ryzykiem kredytowym (obejmującym ryzyko kredytowe, koncentracji, ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych (art. 435)

2.1.1. Ryzyko kredytowe

2.1.1.1. Strategie i procesy zarządzania ryzykiem kredytowym (art. 435.1.a)

Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością wystąpienia strat finansowych, spowodowanych brakiem zwrotu należności lub zagrożeniem braku zwrotu należności. Z uwagi na możliwość poniesienia przez Bank relatywnie dużych strat, ryzyko kredytowe istotnie wpływa na jego działalność.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym na poziomie strategicznym realizowane jest przez Zarząd. Nadzór nad kreowaniem polityki w zakresie ryzyka kredytowego sprawuje Rada Nadzorcza.

Cele strategiczne Banku w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- 1) utrzymywanie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego,
- 2) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku,
- 3) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem należności zagrożonych (według wartości bilansowej brutto) w należnościach ogółem na poziomie nie wyższym niż 7%,
- 4) utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi i odpisami na odsetki należności zagrożonych (według wartości bilansowej brutto) od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych i samorządowych na poziomie co najmniej 33%,
- 5) identyfikacja i maksymalne ograniczenie zagrożenia utraty płynności oraz wypłacalności dłużnika poprzez właściwą identyfikację, administrowanie i zarządzanie ekspozycjami nieobsługiwanych i restrukturyzowanymi;
- 6) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów,
- 2) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczenie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń,
- 3) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym lub za pośrednictwem Banku Zrzeszającego w innych instrumentach finansowych w ramach limitów ustanowionych przez System Ochrony SGB; Bank zakłada, że maksymalna kwota instrumentów finansowych, innych niż wyemitowane przez Skarb Państwa lub NBP nie może przekroczyć 25% funduszy własnych,
- 4) utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym,
- 5) utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie max 75% ich udziału w sumie bilansowej,
- 6) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku.

Proces zarządzania ryzykiem portfela kredytowego przebiega w następujących etapach:

- 1) Opracowanie polityki kredytowej Banku w tym określenie docelowych grup klientów i oferowanych produktów.
- 2) Ustalenie pożądanej struktury portfela kredytowego.
- 3) Zapewnienie odpowiedniego poziomu dywersyfikacji ryzyka kredytowego.
- 4) Wprowadzenie mechanizmów ograniczających ryzyko kredytowe.
- 5) Identyfikacja i pomiar ryzyka kredytowego, poprzez ocenę struktury podmiotowej, rodzajowej i jakościowej portfela kredytowego, ocenę poziomu wskaźnika kredytów zagrożonych, ocenę stopnia pokrycia rezerwami celowymi kredytów zagrożonych, ocenę wartości odzysku z zabezpieczeń, analizę ryzyka wynikającego z zaangażowani wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe, ocenę skali stosowanych odstępstw, przeprowadzanie testów warunków skrajnych,
- 6) Monitorowanie i kontrola stopnia wykorzystania wprowadzonych limitów.
- 7) Monitorowanie skuteczności działań windykacyjnych oraz restrukturyzacyjnych.
- 8) Ustalenie adekwatnego do potrzeb systemu informacji zarządczej.
- 9) Stosowanie odpowiednich mechanizmów kontrolnych poprzez:
  - 9.1. opracowanie i przyjęcie procedur służących zarządzaniu ryzykiem koncentracji, ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz detalicznych,
  - 9.2. stosowanie limitów koncentracji zaangażowań,
  - 9.3. badanie stopnia przestrzegania wprowadzonych limitów i standardów postępowania.

Proces zarządzania ryzykiem pojedynczej transakcji kredytowej przebiega w następujących etapach:

- 1) W ramach operacyjnego zarządzania ryzykiem – pozyskanie klienta i zgromadzenie dokumentacji do wniosku kredytowego a następnie podjęcie decyzji kredytowej, zawarcie umowy i uruchomienie kredytu.
- 2) W ramach identyfikacji ryzyka w związku z udzieleniem kredytu – ocena zdolności kredytowej i jakości zaproponowanego zabezpieczenia, wydanie propozycji podjęcia decyzji kredytowej.
- 3) W ramach pomiaru i monitorowanie ryzyka kredytowego:

- 3.1. badanie terminowości spłat,
  - 3.2. ocena sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta i ewentualne stwierdzenie zagrożeń terminowej obsługi kredytu wraz z odsetkami,
  - 3.3. wycena ekspozycji kredytowej, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków poprzez utworzenie rezerw celowych dla ekspozycji zaliczonych do wyższej niż „normalna” kategorii ryzyka,
  - 3.4. badanie przestrzegania limitów jednostkowych na ekspozycje kredytowe,
  - 3.5. ocena adekwatności przyjętych zabezpieczeń.
- 4) W ramach funkcjonowania mechanizmów kontrolnych Bank stosuje standardy kredytowe przy uwzględnieniu rodzaju produktu kredytowego, jednostkowe limity zaangażowania ograniczające wysokość kredytu oraz odpowiedni podział zadań i kompetencji w procesach identyfikacji, pomiaru i monitorowania ryzyka kredytowego oraz podejmowaniu decyzji kredytowych.

2.1.1.2. Struktura i organizacja zarządzania ryzykiem kredytowym (art. 435.1.b)

W Banku wdrożono, zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną, opracowaną w celu optymalizacji ryzyka kredytowego pojedynczej transakcji oraz łącznego zaangażowania (ryzyka portfela kredytowego). Bank dokonał rozdzielania funkcji związanych z pozyskaniem klienta, sprzedażą produktów i bezpośrednią analizą wniosków kredytowych od oceny ryzyka i podejmowania decyzji kredytowych oraz monitorowania ekspozycji kredytowych w czasie ich trwania.

Za obszar ryzyka kredytowego odpowiadają:

- 1) Prezes Zarządu – w zakresie nadzoru nad pomiarem i monitorowaniem ryzyka kredytowego, któremu podlegają Samodzielne Stanowisko ds. Analiz, Ryzyka (komórka monitorująca portfelowe ryzyko kredytowe) i Zespół ds. Monitoringu, Restrukturyzacji i Windykacji (komórka monitorująca indywidualne ryzyko kredytowe) oraz Zespół ds. Analiz Kredytowych,
- 2) Wiceprezes Zarządu ds. Handlowych – w zakresie nadzoru nad działalnością handlową (sprzedażą kredytów), któremu podlegają: Zespół ds. Kredytów, Bancassurance i Oddziały Banku.

W procesie zarządzania ryzykiem kredytowym uczestniczą:

Rada Nadzorcza – która:

- 1) w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku, w tym nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem koncentracji, DEK, EKZH oraz ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych,
- 2) zatwierdza cele strategiczne, w tym apetyt na ryzyko w zarządzaniu ryzykiem kredytowym, zawarte w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem,
- 3) udziela zgody na udzielanie kredytu, pożyczki pieniężnej, gwarancji bankowej lub poręczenia członkowi Zarządu albo Członkowi Rady Nadzorczej Banku, o którym mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe oraz art. 46 §1 pkt 8 ustawy Prawo spółdzielcze.

Zarząd:

- 1) zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym ryzykiem DEK i EKZH,
- 2) wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację zasad, o których mowa w pkt 1),

- 3) odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem kredytowym,
- 4) podejmuje decyzje kredytowe,
- 5) akceptuje ustalenia/wyniki procesu monitoringu ekspozycji kredytowych, zgodnie z zapisami procedury dotyczącej klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością banków,
- 6) odpowiada za przekazywanie Radzie Nadzorczej okresowej informacji z zakresu ryzyka kredytowego.

Komórki poziomu pierwszego uczestniczące w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym:

Zespół ds. Kredytów, Bancassurance oraz pracownicy kredytowi w Oddziałach – wykonujący zadania związane z:

- 1) pozyskaniem klientów,
- 2) gromadzeniem dokumentacji kredytowej do wniosku o kredyt (z uwzględnieniem identyfikacji podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie) i dokumentacji do badania sytuacji ekonomiczno-finansowej klientów,
- 3) weryfikacją danych o klientach,
- 4) przeprowadzaniem inspekcji u wnioskodawców przed udzieleniem kredytu i w trakcie realizacji,
- 5) analizą zdolności kredytowej klienta i analizą jakości i skuteczności zaproponowanego zabezpieczenia spłaty kredytu,
- 6) przygotowaniem umów kredytowych i zawieraniem umów kredytowych,
- 7) uruchamianiem kredytów,
- 8) bieżącym kontaktem z klientem.

Komitet Kredytowy będący organem opiniodawczym powołanym w celu:

- 1) opiniowania wniosków o udzielenie kredytów, poręczeń, gwarancji bankowych w kwocie, gdy łączna wartość rozporządzania aktywami w stosunku do jednego pomiotu przekracza 5% funduszy własnych Banku,
- 2) opiniowania wniosków o umorzenie części lub całości zadłużenia,
- 3) opiniowania wniosków o udzielenie kredytów, poręczeń, gwarancji bankowych podmiotom, które utraciły zdolność kredytową,
- 4) opiniowania wniosków o restrukturyzację zadłużenia, w szczególności o zmianę części lub całości zadłużenia na udziały kapitałowe,
- 5) opiniowania innych spraw związanych z działalnością kredytową Banku na wniosek Zarządu Banku,
- 6) opiniowanie innych transakcji obciążonych ryzykiem kredytowym, a wynikających z działalności Banku w stosunku, do których odrębne regulacje wprowadzają wymóg uzyskania opinii Komitetu Kredytowego,
- 7) opiniowanie innych spraw skierowanych odpowiednio przez Zarząd Banku.

Komórki poziomu drugiego uczestniczące w procesie monitorowania ryzyka kredytowego:

Zespół ds. Analiz Kredytowych – wykonujący zadania związane z:

- 1) weryfikacją analiz kredytowych,
- 2) oceną wniosków kredytowych, w tym oceną zdolności kredytowej i oceną adekwatności proponowanego zabezpieczenia oraz wydawaniem odpowiedniej rekomendacji decyzji kredytowej,

- 3) przygotowaniem propozycji decyzji kredytowej,
- 4) opracowywaniem projektów metodyk oceny zdolności kredytowej,
- 5) opracowywaniem i aktualizowaniem zasad oceny wartości zabezpieczeń,
- 6) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem procedur kredytowych obejmujących zarządzanie wszystkimi aspektami ryzyka kredytowego, przygotowaniem propozycji zmian procedur dla Zarządu wspólnie ze Stanowiskiem ds. Analiz, Ryzyka lub Zespołem ds. Monitoringu, Restrukturyzacji i Windykacji.

Samodzielne Stanowisko ds. Analiz, Ryzyka – komórka monitorująca ryzyko portfelowe, która podlega Prezesowi Zarządu i wykonuje zadania związane z:

- 1) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem procedur kredytowych obejmujących zarządzanie wszystkimi aspektami portfelowego ryzyka kredytowego, przygotowaniem propozycji zmian procedur dla Zarządu wspólnie z Zespołem ds. Analiz Kredytowych,
- 2) zapewnieniem zgodności procedur ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem,
- 3) proponowaniem wysokości przyjętych limitów,
- 4) dokonywaniem pomiaru ryzyka,
- 5) sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej,
- 6) wykonaniem pomiaru ryzyka oraz oceny poziomu limitów koncentracji zaangażowań,
- 7) raportowaniem wykorzystania limitów koncentracji zaangażowań,
- 8) informowaniem na bieżąco Zarządu Banku o zagrożeniu przekroczeniem oraz o przekroczeniu limitów koncentracji zaangażowań,
- 9) przeprowadzaniem testów warunków skrajnych.

Zespół ds. Monitoringu, Restrukturyzacji i Windykacji – komórka monitorująca indywidualne ryzyko kredytowe, która podlega Prezesowi Zarządu i wykonuje zadania związane z:

- 1) badaniem terminowości spłat kredytów,
- 2) badaniem sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta,
- 3) badaniem adekwatności przyjętych zabezpieczeń,
- 4) oceną wartości odzysku z zabezpieczeń,
- 5) monitorowaniem skuteczności działań windykacyjnych i restrukturyzacyjnych,
- 6) prowadzeniem windykacji kredytów.

2.1.2. Ryzyko koncentracji

2.1.2.1. Strategie i procesy zarządzania ryzykiem koncentracji (art. 435.1.a)

Bank w swej działalności identyfikuje ryzyko koncentracji, jako ryzyko wynikające z ekspozycji:

- 1) wobec pojedynczego podmiotu lub podmiotów powiązanych,
- 2) w ten sam sektor gospodarczy oraz wobec klientów prowadzących tę samą działalność lub dokonujących obrotu tymi samymi towarami,
- 3) w ten sam rodzaj zabezpieczenia lub w tego samego dostawcę zabezpieczenia.

Cele strategiczne Banku w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

- 1) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku,
- 2) bezwzględne przestrzeganie limitów dużych ekspozycji określonych w CRR.

Bank realizuje cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji poprzez:

- 1) angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie oraz ustalanie limitów koncentracji w pojedyncze branże,
- 2) ograniczanie łącznej kwoty dużych ekspozycji do poziomu 200% uznanego kapitału,
- 3) ograniczenie łącznej kwoty zaangażowania w jeden podmiot lub podmioty powiązane do poziomu 25% uznanego kapitału,
- 4) ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

Proces zarządzania ryzykiem koncentracji odbywa się na wielu szczeblach struktury organizacyjnej Banku, na działalność tę składają się:

- 1) ustalenie i kontrola profilu ryzyka koncentracji,
- 2) kontrola poziomu wykorzystania limitów na ryzyko koncentracji na etapie analizy wniosku.

2.1.2.2. Struktura i organizacja zarządzania ryzykiem koncentracji (art. 435.1.b)

Struktura i organizacja procesu zarządzania ryzykiem koncentracji są tożsame ze strukturą i organizacją procesu zarządzania ryzykiem kredytowym.

2.1.3. Ryzyko związane z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie

2.1.3.1. Strategie i procesy zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (art. 435.1.a)

Cele strategiczne Banku w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:

- 1) weryfikację i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które uwzględniają w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie,
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie,
- 3) utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym od 7% całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie brutto,
- 4) zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 80% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie poprzez:

- 1) udzielanie kredytów zabezpieczonych hipotecznie, tym klientom detalicznym, w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych

niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik Dtl¹) nie przekracza:

- a) 50% - w przypadku, gdy dochód netto wnioskodawców nie przekracza 3 300,00 zł,
  - b) 60% - w przypadku, gdy dochód netto wnioskodawców jest równy lub przekracza 3 300,00 zł,
- 2) stosowanie limitów LtV, na maksymalnym poziomie²:
- a) 80% - w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych,
  - b) 90% - w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych, gdy część ekspozycji przekraczająca 80% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP,
  - c) 75% - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej;
  - d) 80% - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej, gdy część ekspozycji przekraczająca 75% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP.
- 3) kierowanie oferty kredytów hipotecznych głównie do klientów detalicznych, preferowanie zabezpieczeń hipotecznych w postaci gruntów rolnych i nieruchomości mieszkalnych,
- 4) stosowanie maksymalnego okresu kredytowania 30 lat;
- 5) stosowanie ostrożnego podejścia do wycen nieruchomości, m.in. poprzez:
- a) dokonywanie weryfikacji wycen przez pracowników posiadających odpowiednie przeszkolenie;
  - b) zlecanie ponownych wycen, jeżeli w ocenie Banku wartość nieruchomości obniżyła się o max 15% i jeżeli zabezpieczenia ekspozycji Banku na tej nieruchomości pomniejszają podstawę naliczania rezerw celowych i odpisów aktualizujących dotyczących odsetek.

Proces zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie obejmuje następujące elementy:

- 1) analizę skuteczności zabezpieczeń, ze szczególnym uwzględnieniem hipoteki na nieruchomości oraz prezentowanie wyników analizy Zarządowi i Radzie Nadzorczej Banku zgodnie z Instrukcją sporządzanie informacji zarządczej,
- 2) ustalenie i monitorowanie wewnętrznych limitów zaangażowania w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie,
- 3) monitoring ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz rynkowych cen nieruchomości zgodnie z obowiązującą instrukcją monitoringu oraz zasadami klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych,
- 4) ocenę wpływu spadku cen nieruchomości na poziom ryzyka kredytowego banku,
- 5) wyznaczenie i monitorowanie wskaźnika LtV,
- 6) ocenę wartości nieruchomości, stanowiącej zabezpieczenie kredytu.

---

¹Definicja wskaźnika Dtl znajduje się w procedurze szczegółowej dotyczącej zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych.

²Dla ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej:

- powstałych w okresie do 31 grudnia 2014 r. poziom wskaźnika LtV nie powinien przekraczać 95%,
- powstałych w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. poziom wskaźnika LtV nie powinien przekraczać 90%,
- powstałych w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. poziom wskaźnika LtV nie powinien przekraczać: 85% lub 90% w przypadku, gdy część ekspozycji przekraczająca 85% LtV jest odpowiednio ubezpieczona, lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP.

2.1.3.2. Struktura i organizacja zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (art. 435.1.b)

Struktura i organizacja procesu zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie są tożsame ze strukturą i organizacją procesu zarządzania ryzykiem kredytowym.

2.1.4. Ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych

2.1.4.1. Strategie i procesy zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych (art. 435.1.a)

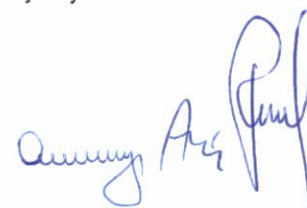
Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:

- 1) weryfikację i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi,
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie,
- 3) utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych brutto na poziomie nie wyższym od 5% całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych brutto,
- 4) zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 20% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie poprzez:

- 1) przyjęcie maksymalnego okresu kredytowania dla detalicznych ekspozycji kredytowych na 30 lat,
- 2) udzielanie kredytów detalicznych tym klientom, w przypadku których poziom relacji wydatków, związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik Dtl³) nie przekracza:
  - a) 50% - w przypadku, gdy dochód netto wnioskodawców nie przekracza 1 500,00 zł,
  - b) 65% - w przypadku, gdy dochód netto wnioskodawców przekracza 1 500,00 zł i nie przekracza 3 300,00 zł,
  - c) 70% - w przypadku, gdy dochód netto wnioskodawców przekracza 3 300,00 zł.

³ Definicja wskaźnika Dtl znajduje się w Zasadach zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych w Banku Spółdzielczym w Nowem n/Wisła

2.1.4.2. Struktura i organizacja zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych (art. 435.1.b)

Struktura i organizacja procesu zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych są tożsame ze strukturą i organizacją procesu zarządzania ryzykiem kredytowym.

Zgodnie z definicją zawartą w Rekomendacji T Bank nie jest istotnie zaangażowany w detaliczne ekspozycje kredytowe.

Bank nie udziela walutowych ekspozycji kredytowych oraz detalicznych ekspozycji kredytowych o „balonowym” harmonogramie spłaty.

Do oceny zdolności kredytowej Bank nie stosuje modeli scoringowych.

2.1.5. Ryzyko zarządzania ekspozycjami kredytowymi nieobsługiwanymi i restrukturyzowanymi

2.1.5.1. Strategie i procesy zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych (art. 435.1.a)

Bank zarządza ekspozycjami nieobsługiwanymi (NPE) i restrukturyzowanymi (FBE) w sposób zapewniający ograniczenie ryzyka powstania zagrożenia utraty płynności lub wypłacalności, a tym samym wystąpienia zagrożenia upadłością.

Celem strategicznym zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanymi i restrukturyzowanymi jest zapewnienie w średnim terminie realizacji celów związanych z oczekiwanym poziomem portfela zagrożonego oraz poziomem rezerw celowych Banku, zgodnie z wymogami IPS-SGB oraz założeniami planu finansowego Banku.

Bank realizuje cele strategiczne w zakresie zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanymi (NPE) i restrukturyzowanymi (FBE) poprzez:

- 1) staranne identyfikowanie i sprawozdawanie ekspozycji nieobsługiwanych (NPE) i restrukturyzowanych (FBE);
- 2) ustalenie strategii redukcji NPE i monitorowanie poziomu redukcji NPE;
- 3) analiza efektywności i skuteczności stosowania działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych.

2.1.6. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka kredytowego (obejmującego ryzyko kredytowe, koncentracji, ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych (art. 435.1.c)

Pomiar ryzyka kredytowego Bank dzieli na dwa poziomy:

- 1) indywidualny, którym zajmuje się Zespół ds. Monitoringu, Restrukturyzacji i Windykacji,
- 2) portfelowy, którym zajmuje się Samodzielne Stanowisko ds. Analiz, Ryzyka.

W ramach poziomu indywidualnego ryzyko mierzone jest poprzez wycenę każdej ekspozycji i tworzenie rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

W ramach poziomu portfelowego system informacji zarządczej obejmuje analizę i raportowanie kluczowych zewnętrznych oraz wewnętrznych limitów oraz wskaźników ryzyka, w tym:

- 1) w okresach miesięcznych:
  - 1.1. analizę ilościową z uwzględnieniem:
    - a) dynamiki oraz struktury podmiotowo-produktowej nominalnej wartości kapitału w podziale na jednostki organizacyjne,
    - b) poziomu, dynamiki i struktury zobowiązań pozabilansowych ogółem i w podziale na jednostki organizacyjne,
    - c) poziomu, dynamiki i struktury należności zagrożonych według wartości bilansowej brutto oraz wysokości utworzonych rezerw celowych i odpisów aktualizujących ogółem i w podziale na jednostki organizacyjne,
  - 1.2. analizę wskaźnikową obejmującą wskaźnik należności zagrożonych (WBB ogółem i w poszczególnych kategoriach) w należnościach ogółem,
  - 1.3. analizę jakościową portfela kredytowego w odniesieniu do grup produktów,
  - 1.4. analizę podstawowych wskaźników ryzyka kredytowego.
- 2) w okresach kwartalnych przygotowywane są dodatkowe analizy dotyczące:
  - a) dużych zaangażowań banku wobec podmiotu lub grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, w których zaangażowanie banku osiągnęło lub przekroczyło 10% uznanego kapitału,
  - b) poziomu oraz dynamiki ekspozycji kredytowych udzielonych osobom, o których mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe,
  - c) poziomu ekspozycji kredytowych zaangażowanych w branżę,
  - d) poziomu ekspozycji kredytowych zaangażowanych w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia,
  - e) poziomu i dynamiki i jakości EKZH i DEK,
  - f) ekspozycji kredytowych restrukturyzowanych, przekazanych do windykacji oraz ekspozycji, w których zakończono proces windykacji,
  - g) ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych,
  - h) skali stosowanych odstępstw od warunków kredytowych i ich wpływu na ryzyko,
  - i) wykorzystania limitów ograniczających ryzyko kredytowe i koncentracji, DEK i EKZH,
  - j) wyników przeprowadzonych testów wrażliwości dotyczących ryzyka kredytowego, koncentracji, DEK i EKZH.
- 3) w okresach rocznych analizę oceniającą, czy Bank jest istotnie zaangażowany, zgodnie z treścią Rekomendacji J, S i T.

Monitorowaniem i raportowaniem portfelowego ryzyka kredytowego, koncentracji, DEK i EKZH zajmuje się Samodzielne Stanowisko ds. Analiz, Ryzyka, które opracowuje analizy a następnie przekazuje je według poniższych zasad:

- 1) sporządzone raporty miesięczne przekazywane są Członkowi Zarządu odpowiedzialnemu za ryzyko kredytowe,
- 2) Członek Zarządu w cyklach kwartalnych (według stanu na koniec kwartału) sporządza syntetyczną informację dla Zarządu z zakresu ryzyka kredytowego,
- 3) Zarząd Banku przekazuje Radzie Nadzorczej informację z zakresu ryzyka kredytowego w cyklach kwartalnych.

Samodzielne Stanowisko ds. Analiz, Ryzyka odpowiada w szczególności za:

- 1) monitorowanie przestrzegania akceptowanego poziomu ryzyka koncentracji,
- 2) sporządzanie raportów w zakresie ryzyka koncentracji dla Członka Zarządu, Zarządu Banku i Rady Nadzorczej,
- 3) wykonanie pomiaru ryzyka oraz oceny poziomu limitów koncentracji zaangażowań,
- 4) wykonanie pisemnych analiz będących podstawą weryfikacji limitów,
- 5) raportowanie wykorzystania limitów koncentracji zaangażowań,
- 6) informowanie na bieżąco Zarząd Banku o zagrożeniu przekroczeniem oraz o przekroczeniu limitów koncentracji zaangażowań,
- 7) przeprowadzanie testów warunków skrajnych.

Sporządzone raporty przekazywane są Zarządowi Banku u w cyklach kwartalnych (według stanu na koniec kwartału). Zarząd Banku przekazuje Radzie Nadzorczej informację z zakresu ryzyka koncentracji, DEK i EKZH w cyklach kwartalnych.

2.1.7. Strategie w zakresie zabezpieczania i ograniczania ryzyka kredytowego (w tym: ryzyka koncentracji, ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie i detalicznych ekspozycji kredytowych (art. 435.1.d)

Bank ogranicza ryzyko kredytowe poprzez:

- 1) prowadzenie odpowiedniej polityki kredytowej, w tym standardów kredytowych dotyczących oceny zdolności kredytowej,
- 2) stosowanie zabezpieczeń spłaty kredytów,
- 3) stosowanie systemu limitów,
- 4) posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów kredytowych.

Podstawową zasadą funkcjonującą w Banku przy podejmowaniu pozytywnej decyzji kredytowej jest posiadanie przez klienta zdolności do spłaty kredytu. Przyjmowane zabezpieczenia traktowane są jako źródło spłaty kredytu, w przypadku gdy klient utracił zdolność do samodzielnej obsługi zadłużenia. Jako zabezpieczenie spłaty udzielonych kredytów bank przyjmuje następujące rodzaje zabezpieczeń:

- 1) w ramach zabezpieczeń rzeczywistych:
  - a) hipotekę na nieruchomości,
  - b) zastaw rejestrowy,
  - c) przewłaszczenie rzeczy ruchomej,
  - d) wpłatę określonej kwoty, spełniającej warunki określone w art. 102 ustawy Prawo bankowe,
  - e) blokadę środków na rachunku w banku lub innych bankach,
  - f) cesję wierzytelności z umów handlowych,
  - g) cesję wierzytelności z umów ubezpieczeniowych,
  - h) inne, zaakceptowane indywidualną decyzją przez Bank.
- 2) w ramach zabezpieczeń nierzeczywistych:
  - a) weksel własny i poręczenie wekslowe,
  - b) gwarancję,
  - c) poręczenie cywilne.

W celu ograniczania ryzyka prawnego i operacyjnego Bank określił szczegółowe zasady ustanawiania prawnych form zabezpieczeń spłaty kredytów w procedurze „Instrukcja prawnych form zabezpieczeń wierzytelności Banku Spółdzielczego w Nowem n/Wisła”.

W celu dywersyfikacji ryzyka kredytowego Bank wprowadził odpowiednie do skali i złożoności działania limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka oraz pozwalające na wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka. Przyjęte limity oraz ich wysokość są każdorazowo zatwierdzane przez Zarząd Banku. Wysokość limitów jest dostosowana do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka banku.

W obszarze ryzyka kredytowego Bank stosuje następujące limity:

Rodzaj limitu	Wartość
Limity determinujące strukturę kredytów ogółem:	
1. Portfel DEK	20% portfela kredytowego
2. Portfel EKZH	80% portfela kredytowego
Limity determinujące maksymalne kwoty jednostkowe:	
1. Kredyt na działalność gospodarczą	3 800 tys. zł
2. Kredyt preferencyjny na finansowanie działalności rolniczej i przetwórstwa rolno-spożywczego	2 000 tys. zł
3. Kredyt mieszkaniowy	1 000 tys. zł
4. Kredyt konsolidacyjny	500 tys. zł
5. Pożyczka hipoteczna	500 tys. zł
6. Kredyty konsumpcyjne zabezpieczone hipotecznie	150 tys. zł
Limity wewnętrzne:	
1. Stosunek kredytów do depozytów	max 100%
2. Udział kredytów w funduszach własnych Banku	max 600%
3. Wskaźnik zobowiązań pozabilansowych	max 25%
4. Udział zagrożonych DEK w DEK ogółem brutto	max 5%
5. Udział zagrożonych EKZH w portfelu EKZH Banku brutto	max 7%
6. Wskaźnik należności zagrożonych (WBB)	max 6%
7. Wskaźnik orezerwowania	min 33%

W obszarze ryzyka koncentracji Bank stosuje następujące limity:

Rodzaj limitu	Wartość
Limity koncentracji ekspozycji określone przepisami prawa:	
1. w jeden podmiot lub podmioty powiązane (art. 395 ust. 1 CRR)	max 25% uznanego kapitału
2. wobec członków Rady Nadzorczej, członków Zarządu, pracowników zajmujących stanowiska kierownicze w Banku, podmiotów powiązanych z członkiem Rady Nadzorczej, członkiem Zarządu, pracownikiem zajmującym kierownicze stanowisko	max 25% kapitału podstawowego Tier I
3. wobec jednej jednostki samorządu terytorialnego	max 25% uznanego kapitału

Rodzaj limitu	Wartość
Dodatkowe limity na łączną kwotę ekspozycji wobec jednego podmiotu lub grupy powiązanych klientów:	
1. dużych ekspozycji	200% uznanego kapitału
2. indywidualnie istotnych ekspozycji	200% uznanego kapitału

W celu skuteczniejszego ograniczania ryzyka, Bank częściowo przyjął limity na poziomie niższym od określonych przepisami prawa:	
1. w jeden podmiot lub podmioty powiązane (art. 395 ust. 1 CRR)	max 18% uznanego kapitału (dla nowych ekspozycji)
2. wobec członków Rady Nadzorczej, członków Zarządu, pracowników zajmujących stanowiska kierownicze w Banku, podmiotów powiązanych z członkiem Rady Nadzorczej, członkiem Zarządu, pracownikiem zajmującym kierownicze stanowisko	max 15% kapitału podstawowego Tier I

Limity koncentracji w ten sam sektor gospodarczy oraz wobec klientów prowadzących tę samą działalność lub dokonujących obrotu tymi samymi towarami	
	(% uznanego kapitału)
1. Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	15%
2. Budownictwo	50%
3. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3%
4. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją; pozostała działalność usługowa	5%
5. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości; działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	20%
6. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	5%
7. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	75%
8. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3%
9. Przetwórstwo przemysłowe	60%
10. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	300%
11. Transport i gospodarka magazynowa; Informacja i komunikacja	30%
12. Inne	5%

Rodzaj limitu	Wartość
Limity koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia	
	(% uznanego kapitału)
1. Zastaw rejestrowy	50%
2. Przewłaszczenie	15%
3. Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	200%
4. Hipoteka na nieruchomości komercyjnej i pozostałej	300%
5. Cesja wierzytelności	30%
6. Poręczenie	50%
7. Gwarancja	15%

W obszarze ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie Bank stosuje następujące limity:

Rodzaj limitu	Wartość
Limity determinujące strukturę portfela EKZH wg celu kredytowania:	
	(% limitu ogólnego EKZH)
1. Zakup domu lub mieszkania	20%
2. Budowa domu	8%
3. Remont domu lub mieszkania	2%
4. Inne cele	75%
Limity determinujące strukturę portfela EKZH wg podmiotu:	
	(% limitu ogólnego EKZH)
1. Osoby fizyczne	25%
2. Przedsiębiorstwa i spółki prywatne / spółdzielnie	15%
3. Rolnicy	55%
4. Przedsiębiorcy indywidualni	15%
5. Budżet	4%
6. Inne	1%
Limity determinujące strukturę portfela EKZH wg okresu trwania umowy:	
	(% limitu ogólnego EKZH)
1. Udzielone na okres od 0 do 10 lat	35%
2. Udzielone na okres powyżej 10 do 20 lat	60%
3. Udzielone na okres powyżej 20 lat	15%
Limity determinujące strukturę portfela EKZH wg rodzaju nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie:	
	(% limitu ogólnego EKZH)
1. Nieruchomości mieszkalne	30%
2. Nieruchomości komercyjne i pozostałe	75%

W obszarze ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych Bank stosuje następujące limity:

<i>Rodzaj limitu</i>	<i>Wartość</i>
Limity determinujące strukturę portfela DEK wg produktu:	
	(% limitu ogólnego DEK)
1. Kredyty w rachunku karty kredytowej	3%
2. Kredyty na cele konsumpcyjne	40%
3. Limity w ROR	10%
4. Pozostałe kredyty konsumpcyjne	1%
Limity determinujące strukturę portfela DEK wg rodzaju zabezpieczenia:	
	(% limitu ogólnego DEK)
1. Cesja wierzytelności	20%
2. Kwota niezabezpieczona	12%
3. Poręczenie wg prawa cywilnego i wekslowego oraz przystąpienie do długu	10%
4. Pozostałe formy zabezpieczeń	2%
5. Przewłaszczenie rzeczy ruchomych	1%
6. Weksel własny in blanco lub poręczenie wg prawa bankowego	50%
Limity determinujące strukturę portfela DEK wg sposobu oprocentowania:	
	(% limitu ogólnego DEK)
1. Stałe	15%
2. Zmienne w oparciu o rynkowe stopy procentowe	25%
3. Zmienne w oparciu o stopy ustalane przez Zarząd Banku	1%
Limity determinujący skalę stosowanych odstępstw:	
	(% portfela DEK)
Udział detalicznych ekspozycji kredytowych udzielonych na warunkach odmiennych niż standardowe	max 30%

Monitorowanie poziomu wykorzystania ustanowionych limitów jest dokonywane w okresach kwartalnych, informacja w tym zakresie jest elementem informacji zarządczej dla Rady Nadzorczej i Zarządu Banku.

2.2. Cele i strategie zarządzania ryzykiem operacyjnym

2.2.1. Strategie i procesy zarządzania ryzykiem operacyjnym (art. 435.1.a)

System zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje wszystkie obszary działalności Banku w związku z czym w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym uczestniczą pracownicy wszystkich komórek i jednostek organizacyjnych Banku oraz wszystkich szczebli zarządzania.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego obejmują:

- 1) optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania;
- 2) racjonalizację kosztów;
- 3) zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
- 4) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez opracowanie i wdrożenie:

- 1) systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, adekwatnego do profilu ryzyka Banku;
- 2) systemu zarządzania zasobami ludzkimi, który pozwala na stworzenie kultury organizacyjnej wspierającej efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym;
- 3) skutecznego systemu kontroli wewnętrznej pozwalającego na monitorowanie i korygowanie wykrytych nieprawidłowości (w szczególności w obszarach najbardziej narażonych na ryzyko);
- 4) odpowiednich warunków technicznych (w tym technologicznych) wspierających w sposób bezpieczny działalność Banku i przetwarzane przez niego informacje;
- 5) procedur opisujących istniejące w Banku procesy, które regularnie są dostosowywane do zmieniających warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego;
- 6) planów awaryjnych i planów utrzymania ciągłości działania Banku.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku obejmuje:

- 1) identyfikację ryzyka, w tym identyfikację procesów biznesowych (m.in. procesów krytycznych oraz kluczowych),
- 2) pomiar i ocenę ryzyka,
- 3) monitorowanie ryzyka, w tym:
  - a) raportowanie zdarzeń operacyjnych,
  - b) raportowanie poziomu limitów, w tym analizę kluczowych wskaźników ryzyka (KRI).

Efektywna identyfikacja ryzyka obejmuje wszystkie istotne obszary działalności Banku, tj. jednostki i komórki organizacyjne, systemy, procesy oraz produkty. Identyfikacja uwzględnia wpływ czynników wewnętrznych (struktury organizacyjnej, specyfiki działania, używanych systemów informatycznych, struktury klientów, skarg od klientów, zmian organizacyjnych oraz jakości i rotacji kadr), jak i czynników zewnętrznych (politycznych, prawnych, socjodemograficznych, konkurencji i zmian technologicznych). Do skutecznej identyfikacji i pomiaru ryzyka Bank wykorzystuje następujące narzędzia:

- 1) rejestr zdarzeń i strat operacyjnych,
- 2) rejestr skarg i reklamacji klientów Banku,
- 3) wyniki testów warunków skrajnych,
- 4) wyniki testów planów awaryjnych i planów utrzymania ciągłości działania,
- 5) dokumenty z audytu wewnętrznego i zewnętrznego,
- 6) inne materiały z kontroli wewnętrznej.

Pomiar ryzyka operacyjnego odbywa się z dwóch punktów widzenia:

- 1) na podstawie incydentów/zdarzeń operacyjnych, które miały miejsce,
- 2) na podstawie oceny zdarzeń, które mogą zaistnieć/zdarzeń potencjalnych.

Do pomiaru ryzyka operacyjnego wykorzystywane są także wyniki samooceny ryzyka operacyjnego oraz kluczowych wskaźników ryzyka.

Ocenę ryzyka prowadzi się z uwzględnieniem zagrożeń odnoszących się do poszczególnych kategorii i rodzajów zagrożeń, a także spodziewanego prawdopodobieństwa ich wystąpienia.

Ocenę dokonuje się w dwóch ujęciach:

- 1) oszacowania prawdopodobieństwa wystąpienia danego ryzyka w postaci zdarzenia operacyjnego w trzystopniowej skali,
- 2) oszacowania skutków ekonomicznych wystąpienia danego ryzyka w postaci zdarzenia operacyjnego w trzystopniowej skali.

Polityka Banku związana z redukcją ryzyka operacyjnego ukierunkowana jest na działania zapobiegawcze. W tym celu stosowane są odpowiednie do charakteru i oszacowanej wielkości ryzyka metody i działania zabezpieczające, w tym transfer ryzyka.

W przypadku identyfikacji zagrożeń mogących istotnie wpłynąć na wyniki Banku lub jego bezpieczeństwo, a także w obszarach kluczowych z punktu widzenia ryzyka podejmowane są dodatkowe działania, zależne od charakteru i wielkości ryzyka.

Bank ogranicza ryzyko operacyjne poprzez:

- 1) wdrożenie regulacji wewnętrznych opisujących realizowane w Banku procesy, systemy i oferowane klientom produkty,
- 2) wydawanie rekomendacji lub zaleceń, które pozwalają na zminimalizowanie ryzyka,
- 3) stosowanie mechanizmów kontrolnych (m.in. wprowadzenie w Banku systemu zatwierdzania / akceptacji „na drugą rękę”, regularne przeprowadzanie kontroli wewnętrznych),
- 4) transferowanie ryzyka,
- 5) stosowanie planów ciągłości działania.

2.2.2. Struktura i organizacja zarządzania ryzykiem operacyjnym (art. 435.1.b)

Organizacja zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest złożona z trzech poziomów:

- 1) poziom I – podstawowy – stanowią wszyscy pracownicy Banku,
- 2) poziom II – realizowany przez osoby kierujące komórkami organizacyjnymi (zespołami) i jednostkami organizacyjnymi Banku, sprawujące kontrolę wewnętrzną,
- 3) poziom III – nadrzędny – realizowany jest przez nadzorującego Członka Zarządu, obejmujący koordynację zarządzania ryzykiem operacyjnym w skali całego Banku, wspomagany merytorycznie przez Samodzielne Stanowisko ds. Analiz, Ryzyka.

Za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem odpowiada Zarząd.

Za nadzór nad zarządzaniem ryzykiem operacyjnym odpowiada Prezes Zarządu.

Za zarządzanie ryzykiem operacyjnym odpowiada Wiceprezes Zarządu ds. Handlowych.

W procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym uczestniczą:

Rada Nadzorcza, która w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego:

- 1) dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty strategii i systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku,

- 2) zapewnia, że Zarząd posiada wiedzę i umiejętności niezbędne do realizacji strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym również weryfikuje kompetencje Zarządu w tym zakresie,
- 3) jest świadoma profilu ryzyka operacyjnego występującego w Banku oraz zatwierdza docelowy profil ryzyka operacyjnego oraz tolerancję / apetyt na ryzyko, zawarte w Strategii,
- 4) w ramach nadzoru właścicielskiego weryfikuje wprowadzone rozwiązania organizacyjne i proceduralne mające na celu ograniczenie występowania konfliktu interesów i powiązań personalnych, na podstawie otrzymanych informacji,
- 5) nadzoruje funkcjonowanie obszarów technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego.

Zarząd, który zapewnia skuteczność systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, a zwłaszcza:

- 1) odpowiada za opracowanie, wdrożenie i właściwe funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- 2) odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii i zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz dokonywanie ich regularnych przeglądów,
- 3) odpowiada za zapewnienie spójności systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym ze strategią zarządzania ryzykiem,
- 4) zapewnia odpowiednie warunki organizacyjne i techniczne oraz zasoby odpowiadające bieżącym i przyszłym wymaganiom banku, w tym właściwą współpracę pomiędzy jednostkami odpowiedzialnymi za obszar technologii informacyjnej, strategię działania Banku, bezpieczeństwo, ciągłość działania, zarządzanie ryzykiem operacyjnym, zarządzanie procesami, zarządzanie projektami oraz kontrolę wewnętrzną;
- 5) zapewnia właściwe funkcjonowanie systemu zarządzania zasobami ludzkimi,
- 6) zapewnia funkcjonowanie kultury organizacyjnej, w której nacisk położony jest na efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym, przestrzeganie procedur oraz stosowanie ustalonych reguł postępowania, w tym nienarażanie banku na utratę reputacji,
- 7) odpowiada za oszacowanie i utrzymywanie ryzyka operacyjnego na określonym poziomie (akceptowalnym dla Banku),
- 8) odpowiada za realizację procesu kontroli ryzyka operacyjnego, nadzorując zakres i częstotliwość kontroli wewnętrznej w celu zapewnienia jej adekwatności do profilu ryzyka operacyjnego Banku,
- 9) zapewnia poprawność i efektywność zarządzania w obszarze technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego.

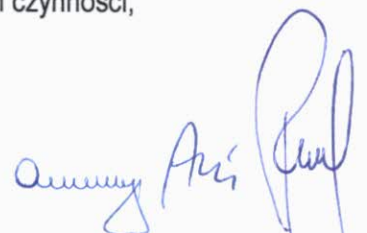
Komórki poziomu pierwszego uczestniczące w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym:

Odpowiedzialność za zarządzanie ryzykiem operacyjnym na poziomie podstawowym spoczywa na **wszystkich pracownikach Banku**. Zarządzanie ryzykiem na poziomie podstawowym obejmuje:

- 1) identyfikowanie (rozpoznawanie ryzyka w trakcie realizacji codziennych czynności na poziomie realizowanych zadań) ryzyka w swoim otoczeniu,
- 2) reagowanie na występujące nieprawidłowości, w tym podejmowanie działań ograniczających ryzyko operacyjne w ramach posiadanych kompetencji / uprawnień,
- 3) zgłaszanie występujących nieprawidłowości przełożonym.

Realizacja powyższych obowiązków odbywa się poprzez:

- 1) przestrzeganie wewnętrznych i zewnętrznych regulacji obowiązujących w Banku,
- 2) przestrzeganie zasad dobrej praktyki bankowej,
- 3) zachowanie staranności i rzetelności w trakcie wykonywania codziennych czynności,

- 4) właściwą reakcją na zauważone negatywne zjawiska związane z ryzykiem operacyjnym, podejmowanie dostępnych dla danego pracownika i zgodnych z posiadanymi kompetencjami działań, pozwalających na zmniejszenie możliwości wystąpienia zdarzenia lub skutków tego zdarzenia.

Dyrektorzy Oddziałów i Kierownicy Zespołów w codziennej pracy uczestniczą w zarządzaniu ryzykiem operacyjnym poprzez:

- 1) sprawowanie kontroli wewnętrznej nad pracą nadzorowanych obszarów lub pracowników Banku,
- 2) identyfikację i zapobieganie powstawaniu wystąpienia ryzyka operacyjnego towarzyszącego wykonywaniu codziennych czynności podległych komórki lub jednostek organizacyjnych lub skutkom wystąpienia ryzyka,
- 3) niezwłoczne przekazywanie informacji na temat zaistniałych istotnych zdarzeń ryzyka operacyjnego do nadzorującego Członka Zarządu oraz komórki organizacyjnych odpowiedzialnych za prawidłowość działania danego obszaru,
- 4) rejestrowanie zdarzeń występujących w podległej komórce/zespole lub jednostce organizacyjnej w „Rejestrze zdarzeń ryzyka operacyjnego”,
- 5) dokonywanie wyceny strat w podległej komórce/zespole lub jednostce organizacyjnej,
- 6) realizację postanowień zawartych w planach utrzymania ciągłości działania,
- 7) opracowanie metod redukcji ryzyka lub działań zabezpieczających, w zakresie obszarów działalności banku, za realizację których odpowiada podległa komórka lub jednostka organizacyjna, w tym opracowanie i weryfikację regulaminów, procedur, zasad, instrukcji oraz planów awaryjnych.

Komórka poziomu drugiego uczestnicząca w procesie monitorowania ryzyka operacyjnego:

Samodzielne Stanowisko ds. Analiz, Ryzyka – które odpowiada za:

- 1) identyfikację, pomiar i ocenę zagrożeń związanych z ryzykiem operacyjnym dla wszystkich obszarów działalności banku oraz wszelkich nowych produktów, procesów i systemów,
- 2) opracowanie i wdrożenie wewnętrznych metod oceny ryzyka operacyjnego,
- 3) monitorowanie ryzyka operacyjnego występującego w Banku,
- 4) gromadzenie i przechowywanie danych z zakresu ryzyka operacyjnego,
- 5) całościowe raportowanie informacji o ryzyku operacyjnym,
- 6) wsparcie merytoryczne dla pracowników Banku w obszarze ryzyka operacyjnego.

2.2.3. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka operacyjnego (art. 435.1.c)

Raportowanie w zakresie ryzyka operacyjnego przebiega następująco:

- 1) Kierownicy Zespołów i Dyrektorzy Oddziałów oraz wyznaczeni pracownicy identyfikują, oceniają i rejestrują zdarzenia i straty operacyjne oraz ich skutki w programie wspomagającym zarządzanie ryzykiem operacyjnym **riskAB**.
- 2) Auditor Ryzyka, tj. Samodzielne Stanowisko ds. Analiz, Ryzyka raz na kwartał przygotowuje raporty z zakresu ryzyka operacyjnego.
- 3) Sporządzona przez Samodzielne Stanowisko ds. Analiz, Ryzyka informacja zarządcza przekazywana jest Zarządowi Banku w okresach kwartalnych i zawiera:
  - a) informację z oceny ryzyka operacyjnego,
  - b) centralny rejestr zdarzeń ryzyka operacyjnego,
  - c) kwortalne porównanie liczby zdarzeń,

- d) kluczowe wskaźniki ryzyka,
- e) macierz bazylejską ryzyka operacyjnego.
- 4) Zarząd, w okresach półrocznych, przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat skali i rodzajów ryzyka operacyjnego, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwa i spodziewanych skutków jego wystąpienia, przestrzegania ustalonych limitów oraz metod zarządzania ryzykiem operacyjnym.
- 5) W okresach rocznych sporządzane są dodatkowo:
  - a) analiza wyników samooceny czynników ryzyka operacyjnego,
  - b) analiza służąca do określenia limitów dla kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego,
  - c) arkusz oceny ryzyka operacyjnego oraz wyznaczenie profilu ryzyka dla każdej jednostki organizacyjnej banku,
  - d) mapa ryzyka.

2.2.4. Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka operacyjnego (art. 435.1.d)

W celu zapobiegania występowaniu zdarzeń ryzyka operacyjnego stosowane są odpowiednio do charakteru i oszacowanej wielkości ryzyka następujące metody i działania zapobiegające, w tym transfer ryzyka:

- 1) kontrola wewnętrzna,
- 2) stosowanie odpowiednich procedur dotyczących dokonywania operacji, a także limitów w zakresie podejmowania decyzji w celu ograniczenia strat mogących powstać z tytułu błędów popełnianych przez ludzi,
- 3) automatyzacja wykonywanych czynności stosowana w celu zapobiegania lub wychwytywania błędów ludzkich lub występowania innych zdarzeń ryzyka,
- 4) szkolenie wewnętrzne pracowników, mające na celu przekazanie informacji dotyczących prawidłowego wykonywania operacji, a także uświadomienie istnienia ryzyka i sposobów zapobiegania występowaniu ryzyka,
- 5) przekazywanie bieżących informacji na temat istotnych zdarzeń ryzyka operacyjnego, w celu zapobiegania rozprzestrzenianiu się ryzyka i ograniczeniu jego wpływu,
- 6) monitorowanie zdarzeń ryzyka operacyjnego, gromadzenie informacji dotyczących ryzyka i ich okresowa analiza,
- 7) okresowe raportowanie na temat poziomu ryzyka i obszarów szczególnie narażonych na ryzyko,
- 8) dokonywanie okresowych przeglądów i konserwacji sprzętu, oprogramowania komputerowego, urządzeń oraz instalacji,
- 9) plany ciągłości działania na wypadek utraty ciągłości procesów krytycznych, niezbędnych do funkcjonowania Banku.

W przypadku identyfikacji zagrożeń mogących istotnie wpłynąć na wyniki Banku lub jego bezpieczeństwo, a także w obszarach kluczowych z punktu widzenia ryzyka podejmowane są dodatkowe działania, zależne od charakteru i wielkości ryzyka, w postaci:

- 1) opracowania i wdrożenia odpowiednich planów awaryjnych lub planów utrzymania ciągłości działania,
- 2) automatyzacja wykonywanych czynności stosowana w celu zapobiegania lub wychwytywania błędów ludzkich lub występowania innych zdarzeń ryzyka,
- 3) ubezpieczenia mienia w wyspecjalizowanych firmach (transfer ryzyka),
- 4) tworzenie rezerw na poczet ewentualnych strat,
- 5) zlecenie wykonania działań wyspecjalizowanemu podmiotowi,

- 6) odpowiednie zapisy w zawieranych z dostawcami lub partnerami umowach, ograniczające ryzyko i dające Bankowi możliwość odszkodowania w przypadku nie wywiązania się przez drugą stronę z umowy,
- 7) zwiększenia zakresu i częstotliwości kontroli lub monitorowania danego obszaru.

Wybór metod redukcji ryzyka dokonywany jest zgodnie z oszacowaną wielkością ryzyka. Poziom ryzyka operacyjnego szacowany jest na podstawie zarejestrowanych zdarzeń oraz kształtowania się kluczowych wskaźników ryzyka, zwanych KRI. Ponadto Bank dokonuje regularnej analizy nowych produktów, które mogą wpłynąć na zmianę profilu ryzyka, jak również dokonuje oceny ryzyka związanego z powierzaniem czynności firmom zewnętrznym. Bank ogranicza pewne obszary ryzyka operacyjnego poprzez zapewnienie właściwych regulacji wewnętrznych i mechanizmów kontroli wewnętrznej, a także poprzez zastosowanie odpowiednich ubezpieczeń i poprzez wdrożenie właściwych planów utrzymania ciągłości działalności i planów awaryjnych.

Poziom ekspozycji na ryzyko operacyjne ograniczany jest systemem limitów wewnętrznych, który obejmuje:

Rodzaj limitu	wartość
Globalny limit strat	max 20% wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne
LUDZIE	
1) KRI - Rotacja zewnętrzna – liczba pracowników przyjętych do pracy w okresie sprawozdawczym.	max 3
2) KRI - Rozwiązanie/ wypowiedzenie/ wygaśnięcie umowy o pracę – liczba osób odchodzących z pracy w okresie sprawozdawczym	max 3
3) KRI - błędy pracowników rodzące konsekwencje finansowe (powyżej 1 000 zł).	max 3 szt.
PROCESY	
1) KR - Błędne transakcje, reklamacje	max 30 szt.
2) KRI - Nadwyżki, niedobory kasowe	max 15 dni w miesiącu
DOSTĘPNOŚĆ I STABILNOŚĆ SYSTEMÓW IT	
1) KRI - Niedostępność serwerów	max 24 godz.
2) KRI - Niedostępność bankomatów (dla każdego bankomatu oddzielnie)	max 96 godz.
3) KRI - Awarie systemu krytycznego	max 72 godz.
CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE	
1) KRI - Liczba zdarzeń spowodowana działaniem sił natur	max 2
2) KRI - Liczba aktów wandalizmu w okresie sprawozdawczym	max 3 szt.
3) KRI - Przerwy w dopływie energii elektrycznej	max 12 godz.

Wewnętrzne limity podlegają rocznej weryfikacji, a ustalone wartości progowe, które określają poziom akceptacji poszczególnych zdarzeń ryzyka operacyjnego, są zatwierdzane przez Zarząd.

Monitorowanie poziomu wykorzystania ustanowionych limitów jest dokonywane w okresach kwartalnych, informacja w tym zakresie jest elementem informacji zarządczej dla Rady Nadzorczej i Zarządu Banku.

2.3. Cele i strategie zarządzania ryzykiem walutowym

2.3.1. Strategie i procesy zarządzania ryzykiem walutowym (art. 435.1.a)

Cele strategiczne w zakresie ryzyka walutowego obejmują:

- 1) obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
- 2) zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego;
- 3) minimalizowanie ryzyka walutowego.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych, tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku;
- 2) prowadzenie transakcji wymiany walut z Bankiem Zrzeszającym, polegających na zagospodarowaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
- 3) utrzymywanie poziomu aktywów płynnych w walutach obcych, które zaspokoją wypływy netto w danej walucie obcej;
- 4) podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z Bankiem Zrzeszającym;
- 5) niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

2.3.2. Struktura i organizacja zarządzania ryzykiem walutowym (art. 435.1.b)

Za obszar ryzyka walutowego w banku odpowiadają:

- 1) Prezes Zarządu w zakresie nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem walutowym, w tym nad: identyfikacją, pomiarem, monitorowaniem i sprawozdawaniem ryzyka walutowego,
- 2) Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych – Główny Księgowy w zakresie nadzoru nad operacyjnym zarządzaniem ryzykiem walutowym.

W procesie zarządzania ryzykiem walutowym w Banku uczestniczą:

Rada Nadzorcza, która:

- 1) w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie kluczowe aspekty polityki zarządzania ryzykiem walutowym w Banku,
- 2) zatwierdza cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem walutowym, zawarte w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem,
- 3) ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem walutowym na podstawie okresowej, syntetycznej informacji na temat poziomu ryzyka, na jakie narażony jest Bank.

Zarząd:

- 1) zapewnia skuteczne działanie systemu zarządzania ryzykiem walutowym,
- 2) zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem walutowym,
- 3) wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem walutowym,
- 4) odpowiada za utrzymanie ryzyka walutowego na poziomie nie przekraczającym poziomu akceptowalnego przez Radę Nadzorczą.

Komórki poziomu pierwszego uczestniczące w procesie zarządzania ryzykiem walutowym:

Zespół ds. Księgowości, Rozliczeń i Sprawozdawczości – będący komórką zarządzającą ryzykiem walutowym, która podlega Wiceprezesowi Zarządu ds. Finansowych, wykonujący zadania związane z:

- 1) zarządzaniem ryzykiem walutowym,
- 2) zarządzaniem rachunkami walutowymi nostro Banku w Banku Zrzeszającym,
- 3) obsługą transakcji walutowych,
- 4) przestrzeganiem limitów w zakresie ryzyka walutowego,
- 5) lokowaniem nadwyżek środków walutowych,
- 6) wyliczaniem bieżącej pozycji walutowej Banku,
- 7) utrzymywaniem pozycji walutowej Banku na poziomie zgodnym z obowiązującymi limitami,
- 8) ewidencjonowaniem i rozliczaniem transakcji walutowych.

Stanowisko ds. Teleinformatycznych IOD/ABI, ASI – wykonujące zadania związane z:

- 1) ustalaniem kursów walut (tabele kursowe);
- 2) archiwizowaniem tabel kursów walutowych.

Komórka poziomu drugiego uczestnicząca w procesie monitorowania ryzyka walutowego:

Samodzielne Stanowisko ds. Analiz, Ryzyka – będące komórką monitorującą ryzyko walutowe, która podlega Prezesowi Zarządu, wykonująca zadania związane z:

- 1) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem procedury dotyczącej ryzyka walutowego oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka walutowego oraz poziomu limitów,
- 2) zapewnieniem zgodności ww. procedury ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem,
- 3) proponowaniem wysokości przyjętych limitów,
- 4) dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych,
- 5) analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka walutowego,
- 6) monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów,
- 7) oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko walutowe,
- 8) opracowywaniem scenariuszy sytuacji kryzysowych w zakresie poziomu kursów walutowych oraz badaniem scenariuszy skrajnych warunków,
- 9) sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej,
- 10) opracowywaniem propozycji rekomendacji, wydawanych przez Zarządu Banku dla komórki zarządzającej, mających na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka walutowego,
- 11) składaniem propozycji zmian poziomu kursów walutowych Banku,
- 12) archiwizację pozycji walutowych.

2.3.3. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka walutowego (art. 435.1.c)

Bank mierzy ryzyko walutowe w oparciu o:

- 1) wyznaczenie pozycji walutowych,
- 2) ocenę wpływu zmian kursów walutowych na wynik finansowy Banku,
- 3) analizę wskaźników,
- 4) testy warunków skrajnych.

System informacji zarządczej w ramach ryzyka walutowego obejmuje analizę i raportowanie kluczowych zewnętrznych oraz wewnętrznych limitów oraz wskaźników ryzyka, w tym:

- 1) codziennie:
  - a) zestawienie stanu środków walutowych w kasach (centrali i oddziałów),
  - b) pozycję walutową banku, wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego oraz normy dopuszczalnego ryzyka walutowego,
- 2) w okresach miesięcznych:
  - a) informację dotyczącą oceny ryzyka walutowego,
  - b) stany kasowe - waluty obce,
  - c) pozycję walutową Banku,
  - d) maksymalną pozycję walutową Banku,
  - e) test warunków skrajnych dla pozycji walutowych,
  - f) prognozę walutową,
  - g) zestawienie walutowych aktywów i pasywów,
  - h) wartości transakcji w walutach wymiennalnych.
- 3) w okresach kwartalnych:
  - a) informację z oceny ryzyka walutowego dla Zarządu,
  - b) raport z oceny ryzyka walutowego za kwartał.
- 4) w okresach półrocznych - informację z oceny ryzyka walutowego dla Rady Nadzorczej.

Opracowane analizy przekazywane są według poniższych zasad:

- 1) sporządzone raporty miesięczne przekazywane są Członkowi Zarządu odpowiedzialnemu za ryzyko walutowe,
- 2) Członek Zarządu w cyklach kwartalnych (według stanu na koniec kwartału) sporządza syntetyczną informację dla Zarządu z zakresu ryzyka walutowego,
- 3) Zarząd Banku przekazuje Radzie Nadzorczej informację z zakresu ryzyka walutowego w cyklach półrocznych.

2.3.4. Strategie w zakresie zabezpieczania i ograniczania ryzyka walutowego (art. 435.1.d)

W celu ograniczenia poziomu ryzyka Zarząd zatwierdza wewnętrzne limity, wyznaczające dopuszczalny poziom ekspozycji na ryzyko walutowe, z uwzględnieniem założeń strategii działania Banku oraz planów finansowych, zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą.

W obszarze ryzyka walutowego Bank stosuje następujące limity:

Rodzaj limitu	Wartość (% funduszy własnych)
1) Limit całkowitej pozycji walutowej	2%
2) Limit otwartych indywidualnych pozycji walutowych:	
2.1. dla EUR	1,75%
2.2. dla USD	0,10%
2.3. dla GBP	0,10%
2.4. dla SEK	0,05%

Rodzaj limitu	Wartość (% funduszy własnych)
3) Limit aktywów płynnych (stan gotówki w kasie, środki na rachunkach nostro oraz depozyty jednodniowe) dla każdej waluty oddzielnie, na poziomie równym sumie: 3.1. środków zgromadzonych przez klientów na rachunkach a'vista i bieżących, 3.2. środków utrzymywanych przez klientów na rachunkach terminowych.	 30% 20%

Do pomiaru ryzyka walutowego Bank wykorzystuje metodę opisową, nie wymagającą stosowania skomplikowanych modeli ekonometrycznych lub statystycznych.

Monitorowanie poziomu wykorzystania ustanowionych limitów, opisanych w pkt 1-2, odbywa się w cyklach dziennych, a opisanych w pkt 3 w cyklach miesięcznych. Informacja zarządcza w tym zakresie jest przekazywana Zarządowi Banku w okresach kwartalnych a Radzie Nadzorczej Banku w okresach półrocznych.

2.4. Cele i strategie w zakresie zarządzania ryzykiem płynności (art. 435)

2.4.1. Strategie i procesy zarządzania ryzykiem płynności (art. 435.1.a)

Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- 2) zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) utrzymywanie przez Bank nadwyżki aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni,
- 2) realizowanie strategii finansowania,
- 3) pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- 4) utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- 5) utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnika LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnika NSFR) przynajmniej na poziomie określonym w Planie Naprawy jako poziom ostrzegawczy;

- 6) finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów⁴ powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne z zachowaniem limitu przyjętego w Systemie Ochrony;
- 7) utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu⁵ na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów⁶ nad skumulowanymi pasywami⁷ w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku⁸;
- 8) zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności⁹ (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych oraz funduszy własnych w pasywach) na poziomie nieujemnym;
- 9) dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie oraz poprzez wydłużenie terminów wypłacalności;
- 10) identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia oraz postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

Bank przyjmuje następującą strategię finansowania:

- 1) głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 60% pasywów ogółem;
- 2) Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów;
- 3) Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania;
- 4) Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowych źródeł środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;
- 5) w sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB, a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim.

Na proces zarządzania ryzykiem płynności w Banku składają się:

- 1) zarządzanie płynnością dzienną, w tym:
  - a) zarządzanie stanem gotówki w kasach i skarbcu,
  - b) zarządzanie stanem środków na rachunku bieżącym Banku,
- 2) zarządzanie płynnością krótkoterminową (do 30 dni) z wykorzystaniem zestawienia wszystkich posiadanych przez bank lokat w banku zrzeszającym oraz papierów wartościowych, z uwzględnieniem kwoty, oprocentowania oraz terminów utrzymywania poszczególnych lokat,
- 3) zarządzanie płynnością średnio- i długoterminową, na który składają się:
  - a) lokowanie nadwyżek środków przez komórkę zarządzającą na okresy płatności dłuższe od 30 dni,
  - b) podejmowane przez Zarząd Banku decyzje dotyczące charakterystyki poszczególnych produktów kredytowych i depozytowych w zakresie terminów płatności tych produktów,

⁴Wartość kredytów obliczona jako: kwota nominalna kapitału kredytu (dla kredytów w rachunkach bieżących jest to kwota wykorzystanego kapitału) minus nierozliczona prowizja minus rezerwa celowa oraz odpisy aktualizujące dotyczące odsetek

⁵ Wyznaczonej w oparciu o zestawienie luki płynności, o którym mowa w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

⁶ Wraz ze zobowiązaniami pozabilansowymi otrzymanymi.

⁷ Wraz ze zobowiązaniami pozabilansowymi udzielonymi.

⁸ Kumulując aktywa i pasywa począwszy od ostatniego przedziału.

⁹ O której mowa w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

- c) podejmowane przez Zarząd Banku decyzje dotyczące inwestycji kapitałowych lub dotyczące zakupu środków majątku trwałego,
- d) pomiar płynności średnio- i długoterminowej.

2.4.2. Struktura i organizacja zarządzania ryzykiem płynności (art. 435.1.b)

Za obszar ryzyka płynności w Banku odpowiadają:

- 1) Prezes Zarządu w zakresie nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem płynności, w tym nad: identyfikacją, pomiarem, monitorowaniem i sprawozdawaniem ryzyka płynności,
- 2) Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych – Główny Księgowy w zakresie nadzoru nad operacyjnym zarządzaniem ryzykiem płynności, nadzorujący komórkę zarządzania „wolnymi środkami”.

W procesie zarządzania ryzykiem płynności w Banku uczestniczą:

Rada Nadzorcza, która:

- 1) w ramach pełnionego nadzoru dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem płynności w Banku;
- 2) zatwierdza cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem płynności, zawarte w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, w tym apetyt i tolerancję na ryzyko;
- 3) ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem płynności na podstawie okresowej, syntetycznej informacji na temat poziomu ryzyka, na jakie narażony jest Bank,
- 4) zatwierdza, ujęte w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych.

Zarząd, który:

- 1) zapewnia skuteczne działanie systemu zarządzania ryzykiem płynności;
- 2) zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem płynności, w tym limity ograniczające ryzyko;
- 3) wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem płynności;
- 4) odpowiada za utrzymanie ryzyka płynności na poziomie nie przekraczającym poziomu akceptowalnego przez Radę Nadzorczą.

Komórki poziomu pierwszego uczestniczące w procesie zarządzania ryzykiem płynności:

Zespół ds. Księgowości, Rozliczeń i Sprawozdawczości – wchodzący w skład komórki zarządzania „wolnymi środkami”, która podlega członkowi Zarządu ds. Finansowych, wykonujący zadania związane z:

- 1) wyznaczaniem wskaźnika LCR i NSFR;
- 2) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem niniejszej procedury oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w zakresie zarządzania płynnością dzienną, bieżącą i krótkoterminową;
- 3) optymalnym zarządzaniem środkami Banku oraz wywiązywaniem się Banku z zawartych umów, w tym zagospodarowywaniem nadwyżek środków.

Wyznaczone osoby z Zespołu ZDK i ZKB – wchodzące w skład komórki zarządzania „wolnymi środkami”, wykonujące zadania związane z:

- 1) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem niniejszej procedury oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w zakresie zarządzania płynnością dzienną, bieżącą i krótkoterminową;
- 2) optymalnym zarządzaniem środkami Banku oraz wywiązywaniem się Banku z zawartych umów, w tym zagospodarowywaniem nadwyżek środków;
- 3) kontrolą i utrzymywaniem limitów kasowych;
- 4) sporządzaniem wykazu kredytów do ewentualnej odsprzedaży na potrzeby Planu awaryjnego.

Komórka poziomu drugiego uczestnicząca w procesie monitorowania ryzyka płynności:

Samodzielne Stanowisko ds. Analiz, Ryzyka – będące komórką monitorowania ryzyka płynności, która podlega Prezesowi Zarządu, wykonujące zadania związane z:

- 1) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem procedury oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka płynności oraz poziomu limitów;
- 2) zgłaszaniem potrzeby zmian w polityce płynnościowej Banku;
- 3) zapewnieniem zgodności procedury ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem;
- 4) proponowaniem wysokości przyjętych limitów;
- 5) dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, w tym płynności średnio i długoterminowej, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych, pogłębioną analizą płynności długoterminowej;
- 6) analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka płynności;
- 7) monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów;
- 8) oceną poziomu ryzyka płynności;
- 9) wyznaczaniem nadzorczych miar płynności;
- 10) oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko płynności,
- 11) opracowywaniem scenariuszy sytuacji kryzysowych;
- 12) opracowywaniem propozycji rekomendacji wydawanych przez Zarząd Banku dla komórki zarządzania „wolnymi środkami”, mające na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka płynności Banku,
- 13) sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

2.4.3. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka płynności (art. 435.1.c)

System informacji zarządczej w ramach ryzyka płynności obejmuje analizę i raportowanie kluczowych zewnętrznych oraz wewnętrznych limitów, wskaźników ryzyka w tym:

- 1) w okresach miesięcznych:
  - a) informację dotyczącą oceny ryzyka płynności,
  - b) ocenę stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym zwłaszcza depozytów (m.in. ustalenie poziomu osadu, uzależnienie od finansowania dużych deponentów, osób wewnętrznych, jednostek samorządu terytorialnego),
  - c) rejestr alternatywnych źródeł finansowania,
  - d) zestawienie urealnionych terminów płatności aktywów i pasywów – luka płynności,
  - e) analizę wskaźniki wczesnego ostrzegania,
  - f) analizę wskaźników płynnościowych,
  - g) testy warunków skrajnych,

- h) kalkulację nadzorczych miar płynności przez Bank o sumie bilansowej do 200 mln zł,
  - i) sprawozdawczość w zakresie płynności (LCR),
  - j) rejestr zrywalności depozytów terminowych,
  - k) zestawienie poziomu lokat overnight zakładanych automatycznie bądź niedopuszczalnego debetu na rachunku bieżącym w SGB;
  - l) kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności.
- 2) w okresach kwartalnych:
    - a) dynamiczną lukę płynności,
    - b) sprawozdawczość w zakresie płynności (NSFR).
  - 3) w okresach rocznych - pogłębioną analizę płynności długoterminowej.

Analizy poziomu ryzyka płynności dokonuje Samodzielne Stanowisko ds. Analiz, Ryzyka.

Opracowane analizy przekazywane są według poniższych zasad:

- 1) sporządzone raporty miesięczne przekazywane są Członkowi Zarządu odpowiedzialnemu za ryzyko płynności,
- 2) Członek Zarządu w cyklach kwartalnych (według stanu na koniec kwartału) sporządza syntetyczną informację dla Zarządu z zakresu ryzyka płynności,
- 3) Zarząd Banku przekazuje Radzie Nadzorczej informację z zakresu ryzyka płynności w cyklach półrocznych.

2.4.4. Strategie w zakresie zabezpieczania i ograniczania ryzyka płynności (art. 435.1.d)

Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez:

- 1) stosowanie systemu limitów,
- 2) monitorowanie i reagowanie na sygnały wczesnego ostrzeżenia;
- 3) utrzymywanie aktywów nieobciążonych zabezpieczających sytuację kryzysową w określonym „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni;
- 4) posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów płynności.

W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniu na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość nadwyżki aktywów nieobciążonych lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych. W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:

- 1) sprzedaż wysokopłynnych aktywów (aktywa nieobciążone) lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami;
- 2) dodatkowe źródła finansowania w postaci:
  - a) wykorzystania przyznanych linii kredytowych;
  - b) sprzedaży innych aktywów;
  - c) pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni;
  - d) pozyskanie kredytu refinansowego z NBP;
  - e) przyrostu depozytów po zwiększonym koszcie.

W celu monitorowania alternatywnych źródeł finansowania Bank prowadzi i aktualizuje w okresach miesięcznych rejestr aktywów.

Bank utrzymuje nadwyżkę aktywów nieobciążonych (liczonych według wartości bilansowej) na poziomie równym lub wyższym od wyznaczonego bufora płynności, przy czym:

- 1) podstawowa część bufora płynności odpowiada zabezpieczeniu sytuacji kryzysowej utrzymującej się do 7 dni;
- 2) uzupełniająca część bufora płynności odpowiada zabezpieczeniu sytuacji kryzysowej utrzymującej się od 7 do 30 dni.

Bank dokonuje obliczeń potrzebnej kwoty aktywów nieobciążonych w okresach miesięcznych.

Bank posiada Plan awaryjny utrzymania płynności, który opracowany został na wypadek, gdyby rozwiązania normalnie stosowane w bieżącym zarządzaniu płynnością okazały się nieskuteczne.

Badanie ryzyka płynności wspomagane jest systemem limitów. Rodzaje limitów i ich poziom jest ściśle uzależniony od wyznaczonych strategicznych celów oraz bieżącej sytuacji Banku i jego otoczenia. Limity wewnętrzne podlegają okresowej weryfikacji w celu stwierdzenia ich przydatności w działalności operacyjnej.

W obszarze ryzyka płynności Bank stosuje następujące limity:

Rodzaj limitu	wartość
1) Nadzorcza miara płynności M2	min 1,00
2) Wskaźnik LCR	min 100%
3) Wskaźnik NSFR	min 111%
4) Limity luki niedopasowania: 4.1. powyżej 1 tygodnia do 1 miesiąca 4.2. powyżej 1 do 3 miesięcy 4.3. powyżej 3 do 6 miesięcy 4.4. powyżej 6 do 12 miesięcy 4.5. powyżej 1 do 2 lat, 4.6. powyżej 2 do 5 lat, 4.7. powyżej 5 do 10 lat 4.8. powyżej 10 do 20 lat, 4.9. powyżej 20 lat	min 1,0 min 1,0 min 1,0 min 1,0 max 1,0 max 1,0 max 1,0 max 1,0 max 1,0
5) Udział zobowiązań pozabilansowych udzielonych w sumie bilansowej	max 20%
6) Udział łącznej kwoty środków zgromadzonych przez dużych deponentów w bazie depozytowej	max 20%
7) Udział depozytów powiększonych o fundusze własne w kredytach powiększonych o majątek trwały	min 105%
8) Pasywa stabilne + fundusze własne / kredyty + majątek trwały	min 100%
9) Limit globalnej luki płynności	min 1

Monitorowanie poziomu wykorzystania ustanowionych limitów jest dokonywane w okresach miesięcznych. Informacja zarządcza w tym zakresie jest przekazywana Zarządowi Banku w okresach kwartalnych a Radzie Nadzorczej w okresach półrocznych.

2.5. Cele i strategie zarządzania ryzykiem stopy procentowej

2.5.1. Strategie i procesy zarządzania ryzykiem stopy procentowej (art. 435.1.a)

Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- 1) optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- 3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej, lecz nie więcej niż 30% annualizowanego wyniku odsetkowego dla ryzyka przeszacowania oraz 5% annualizowanego wyniku odsetkowego dla ryzyka bazowego.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
- 2) ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 2% sumy bilansowej;
- 3) dążenie do wypracowywania jak największych przychodów pozaodsetkowych.

Bank mierzy ryzyko stopy procentowej dla dwóch istotnych rodzajów tego ryzyka:

- 1) przeszacowania wynikającego z niedopasowania terminów przeszacowania pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
- 2) bazowego spowodowanego niedoskonałą korelacją zmian stóp referencyjnych,

w oparciu o:

- 1) lukę stopy procentowej,
- 2) ocenę wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy Banku,
- 3) analizę wskaźników,
- 4) testy warunków skrajnych.

2.5.2. Struktura i organizacja zarządzania ryzykiem stopy procentowej (art. 435.1.b)

Za obszar ryzyka stopy procentowej w Banku odpowiadają:

- 1) Prezes Zarządu w zakresie nadzoru zarządzaniem ryzykiem stopy procentowej, w tym nad: identyfikacją, pomiarem, monitorowaniem i sprawozdawaniem ryzyka stopy procentowej,
- 2) Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych – Główny Księgowy w zakresie nadzoru nad operacyjnym zarządzaniem ryzykiem stopy procentowej, nadzorujący komórkę zarządzającą.

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku uczestniczą:

Rada Nadzorcza, która:

- 1) w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku,
- 2) zatwierdza cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem stopy procentowej, zawarte w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem,

- 3) ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem stopy procentowej na podstawie okresowej, syntetycznej informacji na temat poziomu ryzyka, na jakie narażony jest Bank.

Zarząd:

- 1) zapewnia skuteczne działanie systemu zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
- 2) zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej;
- 3) zatwierdza limity określające stopień narażenia Banku na ryzyko stopy procentowej,
- 4) wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
- 5) odpowiada za utrzymanie ryzyka stopy procentowej na poziomie nie przekraczającym poziomu akceptowalnego przez Radę Nadzorczą;
- 6) podejmuje decyzje w zakresie ustalania oprocentowania oferowanych produktów bankowych,
- 7) przekazuje Radzie Nadzorczej informacje zawierające w szczególności dane dotyczące: charakteru i stopnia narażenia Banku na ryzyko stopy procentowej.

Komórki poziomu pierwszego uczestniczące w procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej:

Zespół ds. Księgowości, Rozliczeń i Sprawozdawczości – będący komórką zarządzającą ryzykiem stopy procentowej, która podlega Wiceprezesowi Zarządu ds. Finansowych, wykonujący zadania związane z kształtowaniem poziomu pozycji bilansowych wrażliwych na zmiany stóp procentowych w ramach zagospodarowywania nadwyżek środków Banku.

Zespół ds. Analiz Kredytowych oraz **Zespół ds. Depozytowo-Kasowy** – które w ramach zadań przypisanych w Regulaminie organizacyjnym Banku oraz Zasadach zarządzania ryzykiem stopy procentowej dokonują oceny oprocentowania produktów bankowych na tle kształtowania się stóp rynkowych oraz oferty konkurencyjnych banków na lokalnym rynku finansowym.

Komórka poziomu drugiego uczestnicząca w procesie monitorowania ryzyka stopy procentowej:

Samodzielne Stanowisko Analiz, Ryzyka – komórka monitorująca ryzyko stopy procentowej, która podlega Prezesowi Zarządu, wykonująca zadania związane z:

- 1) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem niniejszej procedury oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka stopy procentowej oraz poziomu limitów;
- 2) zgłaszaniem potrzeby zmian w polityce zarządzania ryzykiem stopy procentowej Banku,
- 3) zapewnieniem zgodności niniejszej procedury ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem;
- 4) proponowaniem wysokości przyjętych limitów;
- 5) dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych;
- 6) analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka stopy procentowej;
- 7) monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów;
- 8) oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko stopy procentowej,
- 9) sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej,
- 10) opracowywaniem propozycji rekomendacji wydawanych przez Zarząd Banku dla komórki zarządzającej, mające na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka stopy procentowej;
- 11) składaniem propozycji zmian poziomu stóp procentowych Banku lub rodzaju stóp referencyjnych.

2.5.3. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka stopy procentowej (art. 435.1.b)

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka stopy procentowej zawiera m.in. dane na temat:

- 1) struktury bilansu Banku z punktu narażenia na ryzyko stopy procentowej;
- 2) stopnia niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na ryzyka stopy procentowej w podziale na poszczególne stopy referencyjne;
- 3) poziomu ryzyka przeszacowania;
- 4) poziomu ryzyka bazowego;
- 5) analizy wskaźników;
- 6) powiązań z innymi rodzajami ryzyka;
- 7) wyników testów warunków skrajnych;
- 8) stopnia realizacji i przestrzegania limitów.

Raporty z zakresu ryzyka stopy procentowej pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej na:

- 1) monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka stopy procentowej;
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

Analizy poziomu ryzyka stopy procentowej dokonuje Samodzielne Stanowisko ds. Analiz, Ryzyka.

Opracowane analizy przekazywane są według poniższych zasad:

- 1) sporządzone raporty miesięczne przekazywane są Członkowi Zarządu odpowiedzialnemu za ryzyko stopy procentowej,
- 2) Członek Zarządu w cyklach kwartalnych (według stanu na koniec kwartału) sporządza syntetyczną informację dla Zarządu oraz Rady Nadzorczej.

Do pomiaru narażenia na ryzyko stopy procentowej Bank wykorzystuje następujące metody:

- 1) lukę przeszacowania,
- 2) metodę wyniku odsetkowego,
- 3) metodę zaktualizowanej wartości ekonomicznej,
- 4) analizę wskaźników ekonomicznych związanych z ryzykiem stopy procentowej,
- 5) testy warunków skrajnych.

2.5.4. Strategie w zakresie zabezpieczania i ograniczania ryzyka stopy procentowej (art. 435.1.d)

Celem ograniczania ryzyka stopy procentowej Bank wprowadził szereg limitów, pozwalających na wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka. Wysokość limitów ustalana jest na podstawie odrębnie przeprowadzanych pisemnych analiz. Bank raz w roku przeprowadza weryfikację limitów i jeżeli zachodzi taka potrzeba ich aktualizację, wykonując analizę porównawczą kształtowania się poziomu wykorzystania limitów w okresie 12 miesięcy poprzedzających datę analizy oraz badając trendy w zakresie poziomu ryzyka stopy procentowej.

W obszarze ryzyka stopy procentowej Bank stosuje następujące limity wewnętrzne:

Rodzaj limitu	wartość
1) Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania przy zmianie stóp proc. o 100 p.b.	max 30% annualizowanego wyniku finansowego
2) Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka bazowego przy zmianie stóp proc. o 100 p.b.	max 5% annualizowanego wyniku finansowego
3) Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania i bazowego łącznie przy zmianie stóp proc. o 100 p.b.	max 35% annualizowanego wyniku finansowego
4) Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania przy zmianie stóp proc. o 200 p.b.	max 10% funduszy własnych
5) Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania i bazowego łącznie przy zmianie stóp proc. o 200 p.b.	max 10,5% funduszy własnych
6) Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wartości ekonomicznej Banku przy równoległym przesunięciu krzywej dyskontowej zero kuponowej o +/-200 p.b.	max 1% funduszy własnych
7) Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wartości ekonomicznej Banku przy równoległym lub nierównoległym przesunięciu krzywej dyskontowej zero kuponowej	max 1% funduszy własnych

Monitorowanie poziomu wykorzystania ustanowionych limitów jest dokonywane w okresach miesięcznych. Informacja w tym zakresie jest przekazywana Zarządowi Banku i Radzie Nadzorczej w okresach kwartalnych.

2.6. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem kapitałowym

2.6.1. Strategię i procesy zarządzania ryzykiem kapitałowym (art. 435.1.a)

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kapitałowego obejmują:

- 1) utrzymywanie:
  - a) kapitału założycielskiego w wysokości nie niższej niż równowartość 1.000.000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sprawozdawczym,
  - b) sumy funduszy własnych na poziomie nie niższym niż wyższa z wartości: kapitału regulacyjnego lub kapitału wewnętrznego,
  - c) współczynników kapitałowych z uwzględnieniem zaleceń nadzorczych, bufora kapitałowego zabezpieczającego i ryzyka systemowego oraz okresów przejściowych a także dodatkowego bufora antycyklicznego dla łącznego współczynnika kapitałowego, wynikającego z Grupowego Planu Naprawy, na poziomie co najmniej:
    - 10% dla współczynnika kapitału podstawowego Tier I,
    - 11,5% dla współczynnika kapitału Tier I,
    - 14% dla łącznego współczynnika kapitałowego.
- 2) dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności,

- 3) ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej,
- 4) obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 67%; tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 12%,
- 5) dążenie do takiej struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowy stanowił 90% funduszy Tier I,
- 6) dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez ograniczenie pakietu udziałów jednego członka do 5% funduszu udziałowego; zwiększenie pakietu udziałów powyżej 5% funduszu udziałowego wymaga zgody Spółdzielni;
- 7) posiadanie zaangażowania w kapitał zakładowy (akcyjny) Banku Zrzeszającego na poziomie minimum 0,5% sumy bilansowej Banku;
- 8) utrzymywanie funduszy własnych i zobowiązań podlegających umorzeniu lub konwersji w wysokości równej co najmniej poziomowi MREL.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) jednoczesne kreowanie wielkości funduszy własnych oraz wpływanie na poziom generowanego ryzyka,
- 2) systematyczne zwiększanie poziomu funduszy własnych,
- 3) systematyczne monitorowanie poziomu adekwatności kapitałowej,
- 4) planowanie rozwoju Banku proporcjonalnie do przyrostu funduszy własnych,
- 5) dążenie do wypracowania jak największej nadwyżki bilansowej,
- 6) przekazywanie na fundusze własne minimum 90% nadwyżki bilansowej,
- 7) ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla utrzymania prawidłowych wartości współczynników kapitałowych,
- 8) nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, za wyjątkiem Banku Zrzeszającego.

Bank zarządza poziomem adekwatności kapitałowej poprzez jednoczesne kreowanie wielkości funduszy własnych oraz wpływanie na poziom generowanego ryzyka.

Poziom adekwatności kapitałowej, mierzony wielkością współczynników kapitałowych, podlega systematycznemu monitorowaniu w okresach miesięcznych, natomiast mierzony wielkością wewnętrznego współczynnika kapitałowego w okresach kwartalnych.

2.6.2. Struktura i organizacja zarządzania ryzykiem kapitałowym (art. 435.1.b)

W procesie zarządzania ryzykiem kapitałowym w Banku uczestniczą:

Rada Nadzorcza – która:

- 1) zatwierdza procedury wewnętrzne Banku dotyczące procesu zarządzania i planowania kapitałowego, w tym szacowania kapitału wewnętrznego;
- 2) sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania decyzji ze strategią zarządzania kapitałem i planowania kapitałowego;

- 3) ocenia czy działania Zarządu w zakresie zarządzania kapitałowego są skuteczne i zgodne z polityką Rady Nadzorczej.

Zarząd:

- 1) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację procedury w zakresie zarządzania i planowania kapitałowego, w tym wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko i szacowania kapitału wewnętrznego;
- 2) wprowadza podział realizowanych w Banku zadań w zakresie zarządzania ryzykiem kapitałowym;
- 3) przekazuje Radzie Nadzorczej Banku okresową informację na temat wielkości funduszy własnych oraz wielkości wymogów kapitałowych przypadających na istotne rodzaje ryzyka;
- 4) podejmuje czynności mające na celu zapewnienie odpowiedniej wielkości funduszy własnych do skali działania Banku i ponoszonego ryzyka.

Komórka poziomu pierwszego uczestnicząca w procesie zarządzania ryzykiem kapitałowym:

Zespół ds. Księgowości, Rozliczeń i Sprawozdawczości, który:

- 1) gromadzi dane finansowe potrzebne do monitorowania adekwatności kapitałowej,
- 2) opracowuje informację zarządczą z zakresu łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko i poziomów współczynników kapitałowych;
- 3) opracowuje informację zarządczą z zakresu dźwigni finansowej oraz MREL,
- 4) może wносить propozycje zmian do procedur wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko i szacowania kapitału wewnętrznego.

Komórka poziomu drugiego uczestnicząca w procesie monitorowania ryzyka kapitałowego:

Samodzielne Stanowisko ds. Analiz, Ryzyka:

- 1) monitoruje poziom funduszy własnych, identyfikuje potrzeby kapitałowe;
- 2) ocenia stopień pokrycia funduszami różnych rodzajów ryzyka bankowego;
- 3) wskazuje na rozwiązania zmierzające do efektywnego wykorzystania funduszy własnych;
- 4) ocenia skalę zapotrzebowania Banku na zwiększenie funduszy własnych;
- 5) opracowuje propozycje zmierzające do odpowiedniego alokowania funduszy własnych;
- 6) wskazuje na sposoby ograniczania ryzyka, w przypadku pojawienia się zagrożeń związanych z brakiem adekwatności kapitałowej Banku;
- 7) opracowuje informację zarządczą z zakresu kapitału wewnętrznego i poziomu wewnętrznego współczynnika kapitałowego;
- 8) opracowuje propozycje aktualizacji procedury w zakresie zarządzania i planowania kapitałowego, w tym wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko i szacowania kapitału wewnętrznego;
- 9) monitoruje poziom adekwatności kapitałowej.

2.6.3. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka kapitałowego (art. 435.1.c)

System informacji zarządczej dostarcza informacji na temat:

- 1) poziomu, struktury i zmian w funduszach własnych;
- 2) poziomu uznanego kapitału;

- 3) poziomu i zmian współczynników kapitałowych, w tym struktury i zmian w aktywach ważonych ryzykiem;
- 4) poziomu i struktury kapitału wewnętrznego;
- 5) wyników testów warunków skrajnych;
- 6) realizacji przyjętych limitów alokacji;
- 7) realizacji planu kapitałowego.

Analizy poziomu ryzyka kapitałowego dokonuje Samodzielne Stanowisko ds. Analiz, Ryzyka. Raporty z zakresu adekwatności kapitałowej pozwalają kierownictwu Banku na dostęp do aktualnych, pełnych i rzetelnych informacji dotyczących ryzyka kapitałowego, tym samym umożliwiając kontrolę i ocenę stopnia realizacji przyjętej strategii w omawianym zakresie.

Zarząd Banku otrzymuje sprawozdania zawierające niezbędne informacje odnośnie poziomu adekwatności kapitałowej w okresach kwartalnych, natomiast Rada Nadzorcza Banku w okresach półrocznych.

2.6.4. Strategie w zakresie zabezpieczania i ograniczania ryzyka kapitałowego (art. 435.1.d)

Bank mierzy ryzyko kapitałowe poprzez .

- 1) wyznaczanie wymogów kapitałowych, w ramach kapitału regulacyjnego,
- 2) szacowania kapitału wewnętrznego na istotne rodzaje ryzyka,
- 3) ocenę współczynników kapitałowych,
- 4) ocenę relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
- 5) dokonywanie testów warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko kapitałowe poprzez:

- 1) utrzymywanie odpowiedniego poziomu współczynników kapitałowych oraz relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
- 2) posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów kapitałowych.

Bank wprowadził szereg limitów, pozwalających na wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka. Limity wewnętrzne dotyczące alokacji funduszy własnych na poszczególne ryzyka ustalone zostały na podstawie danych historycznych, planowanego rozwoju działalności oraz prognozy kształtowania się poziomu uznanego kapitału.

W obszarze ryzyka kapitałowego Bank stosuje następujące limity alokacji kapitału:

Rodzaj limitu	Poziom limitu
1) na ryzyko kredytowe: 1.1. kapitał regulacyjny na ryzyko kredytowe, 1.2. dodatkowy wymóg kapitałowy.	46% fun. wł. 35% fun. wł. 11% fun. wł.
2) na ryzyko operacyjne: 2.1. kapitał regulacyjny na ryzyko operacyjne, 2.2. dodatkowy wymóg kapitałowy	7,5% fun. wł. 7,0% fun. wł. 0,5% fun. wł.
3) na ryzyko walutowe: 3.1. kapitał regulacyjny na ryzyko walutowe, 3.2. dodatkowy wymóg kapitałowy	1% fun. wł. 0% fun. wł. 1% fun. wł.

4) na ryzyko koncentracji	1,0% fun. wł.
5) na ryzyko płynności	1,0% fun. wł.
6) na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	10% fun. wł.
7) na ryzyko kapitałowe	0,5% fun. wł.

Monitorowanie poziomu wykorzystania ustanowionych limitów jest dokonywane w okresach kwartalnych. Informacja w tym zakresie jest przedstawiana Zarządowi Banku w okresach kwartalnych, a Radzie Nadzorczej w okresach półrocznych.

2.7. Cele i strategię zarządzania ryzykiem braku zgodności

2.7.1. Strategie i procesy zarządzania ryzykiem braku zgodności (art. 435.1.a)

Cele strategiczne w zakresie ryzyka braku zgodności obejmują:

- 1) zapewnienie działania Banku zgodnie z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi;
- 2) zapewnienie zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi,
- 3) dążenie i dbałość o:
  - 3.1. wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
  - 3.2. pozytywny odbiór Banku przez klientów;
  - 3.3. przejrzystość działań Banku wobec klientów,
  - 3.4. stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) identyfikację, ocenę, kontrolę, monitorowanie i raportowanie w zakresie ryzyka braku zgodności,
- 2) projektowanie i wprowadzanie bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności,
- 3) sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności;
- 4) systematyczne podnoszenie kompetencji komórki ds. zgodności.

Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności obejmuje:

- 1) identyfikację ryzyka braku zgodności,
- 2) ocenę ryzyka,
- 3) kontrolę ryzyka,
- 4) monitorowanie ryzyka,
- 5) raportowanie o ryzyku braku zgodności.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności stanowi drugi, obok funkcji kontroli, element zapewnienia zgodności w Banku.

W zarządzaniu ryzykiem braku zgodności Bank przede wszystkim kładzie nacisk na prowadzenie działań zgodnych nie tylko z szeroko rozumianymi normami prawnymi (zewnętrznymi i wewnętrznymi), lecz również normami, które charakteryzują Bank, jako instytucję zaufania

publicznego. Ryzyko braku zgodności jest ściśle powiązane z ryzykiem operacyjnym, w tym z ryzykiem prawnym. Ryzyko to stanowi element systemu kontroli wewnętrznej Banku. Ryzyko braku zgodności jest poddawane badaniom przez audyt wewnętrzny wykonywany przez Spółdzielczy System Ochrony, zgodnie z zasadami ustalonymi w odrębnych przepisach Banku.

2.7.2. Struktura i organizacja zarządzania ryzykiem braku zgodności (art. 435.1.b)

W procesie zarządzania ryzykiem braku zgodności uczestniczą:

Rada Nadzorcza, która:

- 1) nadzoruje wykonywanie przez Zarząd obowiązków dotyczących zapewnienia zgodności zarówno w ramach funkcji kontroli, jak i zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- 2) zatwierdza Zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności, w tym regulamin funkcjonowania komórki ds. zgodności i nadzoruje ich przestrzeganie,
- 3) co najmniej raz w roku ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank, w oparciu o okresowe (w tym roczne) raporty komórki do spraw zgodności oraz informacje od Zarządu,
- 4) informuje Spółdzielnię o wynikach oceny.

Zarząd Banku, który:

- 1) odpowiada za efektywne zarządzanie w Banku ryzykiem braku zgodności, w tym za ustanowienie stałej i efektywnie działającej komórki do spraw zgodności, organizację procesu zarządzania ryzykiem oraz nadzór na jego funkcjonowaniu;
- 2) odpowiada za opracowanie, przyjęcie i wdrożenie oraz zapewnienie przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- 3) odpowiada za składanie sprawozdań Radzie Nadzorczej w sprawie zarządzania w Banku ryzykiem braku zgodności,
- 4) w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w stosowaniu niniejszych zasad podejmuje środki naprawcze lub dyscyplinujące.

Komórki poziomu pierwszego uczestniczące w procesie zarządzania ryzykiem braku zgodności:

Wszyscy pracownicy Banku, którzy zobowiązani są do:

- 1) znajomości przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania w zakresie, który dotyczy realizowanych przez nich obowiązków;
- 2) bezwzględnego przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania;
- 3) informowania komórki ds. ryzyka braku zgodności o przypadkach naruszeń compliance;
- 4) zgłaszania do komórki ds. ryzyka braku zgodności własnych pomysłów dotyczących możliwości ograniczania naruszeń compliance;
- 5) dbałości o dobre imię Banku i godne jego reprezentowanie;
- 6) lojalności wobec Banku, w którym są zatrudnieni;
- 7) wykorzystywania posiadanej wiedzy i kwalifikacji w interesie Banku i jego klientów;

- 8) niepodejmowania czynności, które mogłyby doprowadzić do konfliktu interesów pomiędzy nimi a Bankiem, w szczególności nie powinni podejmować działań konkurencyjnych wobec Banku, w którym są zatrudnieni;
- 9) nienadużywania zajmowanego w Banku stanowiska do osiągania nienależnych osobistych korzyści;
- 10) okazywania szacunku wobec pracowników podległych, w tym w szczególności niestosowania jakichkolwiek form mobbingu lub dyskryminacji.

Komórka poziomu drugiego uczestnicząca w procesie monitorowania ryzyka braku zgodności:

Stanowisko ds. Zgodności – podlegające Prezesowi Zarządu:

- 1) prowadzi rejestr naruszeń compliance,
- 2) sporządza na potrzeby Zarządu i Rady Nadzorczej informacje dotyczące stopnia efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz zmian w poziomie ryzyka
- 3) przedstawia Zarządowi propozycje działań, które będą miały na celu minimalizowanie powstałego ryzyka braku zgodności i ograniczanie występowania takich naruszeń przepisów prawa i norm postępowania w przyszłości,
- 4) na bieżąco informuje Zarząd Banku o przypadkach występowania istotnych naruszeń compliance,
- 5) monitoruje na bieżąco zmiany w zewnętrznych przepisach prawa, informuje pracowników Banku, w sposób ogólnie dostępny, o zaistniałych zmianach w zewnętrznych przepisach prawa;
- 6) opiniuje nowe produkty lub procesy pod kątem ryzyka ewentualnego wystąpienia zdarzeń compliance (z wyjątkiem wzorów przygotowanych przez Spółdzielnię lub Bank Zrzeszający),
- 7) opiniuje procedury wewnętrzne lub wzory umów, pod kątem ich zgodności z zewnętrznymi przepisami prawa oraz występowania ewentualnych zapisów, które mogłyby wygenerować naruszenie compliance;
- 8) opiniuje materiały reklamowe Banku (z wyjątkiem wzorów przygotowanych przez Bank Zrzeszający);
- 9) monitoruje terminowość i zakres aktualizacji procedur wewnętrznych; informuje pracowników Banku, w sposób ogólnie dostępny, o zaistniałych zmianach w procedurach wewnętrznych;
- 10) monitoruje realizację zaleceń wydanych przez podmioty zewnętrzne, w tym przez Komisję Nadzoru Finansowego oraz Spółdzielnię;
- 11) monitoruje realizację zaleceń wydanych przez Prezesa Zarządu w wyniku kontroli wewnętrznych;
- 12) projektuje, wprowadza i stosuje procedury i metodyki zarządzania ryzykiem braku zgodności
- 13) kształtuje świadomość istnienia ryzyka braku zgodności wśród pracowników Banku.

2.7.3. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka braku zgodności (art.435.1.c)

Raporty o ryzyku braku zgodności dotyczą czynności podejmowanych w celu zapewnienia zgodności działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz przyjętymi przez Bank standardami postępowania. Raporty z ryzyka braku zgodności zawierają:

- 1) zidentyfikowane ryzyka braku zgodności wraz z ich oceną oraz rekomendowanymi mechanizmami kontrolowania i ograniczania ryzyka, w tym informacje o zmianie profilu ryzyka;

- 2) podsumowanie wszystkich naruszeń compliance, które wystąpiły w okresie objętym raportem;
- 3) ocenę skuteczności rekomendowanych środków naprawczych, które były wydawane na bieżąco lub zawarte w poprzednim raporcie,
- 4) rodzaj i wyniki przeprowadzonych monitoringów i testów zgodności.

Raporty o ryzyku braku zgodności sporządzane są dla Zarządu i Rady Nadzorczej w okresach kwartalnych.

2.7.4. Strategie w zakresie zabezpieczania i ograniczania ryzyka braku zgodności (art. 435.1.d)

Ryzyko braku zgodności zostało uznane przez Bank jako ryzyko trudnomierzalne, stąd Bank ocenia ryzyko braku zgodności tylko poprzez szacowanie jakościowe, które odbywa się w dwóch wariantach:

- 1) oceny skutków zdarzeń, które mogą wystąpić (w ramach ryzyka operacyjnego),
- 2) oceny skutków zdarzeń, których wystąpienie zostało zarejestrowane, w oparciu o rejestr naruszeń compliance.

Ocena skutków zdarzeń, które mogą wystąpić dokonywana jest w procesie samooceny przeprowadzanym w obszarze zarządzania ryzykiem operacyjnym, zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami zarządzania ryzykiem operacyjnym. Wynikiem samooceny jest mapa ryzyka, w której potencjalne zdarzenia podlegają kategoryzacji, w zależności od prawdopodobieństwa i skutków ich wystąpienia.

Ocena skutków zdarzeń, których wystąpienie zostało zarejestrowane dokonywana jest w oparciu o rejestr naruszeń compliance, w którym przy każdym zarejestrowanym zdarzeniu komórka ds. zgodności określa jakie skutki miało lub mogło mieć zdarzenie w wymiarze: sankcji prawnych, kar finansowych lub naruszeń/utraty reputacji Banku.

2.8. Oświadczenie Zarządu na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem (art. 435.1.e)

Zatwierdzone przez Zarząd Banku oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku, stanowi Załącznik Nr 1 do niniejszej Informacji.

2.9. Oświadczenie Zarządu na temat ogólnego profilu ryzyka związanego ze strategią działalności (art. 435 ust. 1 lit. f)

Zatwierdzone przez Zarząd Banku oświadczenie na temat ogólnego profilu ryzyka Banku zawierające kluczowe wskaźniki i dane liczbowe, zapewniające zewnętrznym zainteresowanym stronom całościowy obraz zarządzania ryzykiem przez Bank, w tym tolerancję na ryzyko określoną przez Radę Nadzorczą Banku stanowi Załącznik nr 2 do niniejszej Informacji.

2.10. Informacje w zakresie zasad zarządzania

2.10.1. Liczba stanowisk dyrektorskich zajmowanych przez członków organu zarządzającego (art. 435.2.a)

Wymienieni poniżej członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej sprawują następującą ilość funkcji w zarządzie lub radzie nadzorczej innego podmiotu:

	<i>Liczba funkcji w zarządzie innego podmiotu</i>	<i>Liczba funkcji w radzie nadzorczej innego podmiotu</i>
Daniela Rycka – Prezes Zarządu	-	1
Łucjan Lewandowski – Przewodniczący Rady Nadzorczej	-	1
Jan Czajka – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej	-	2

2.10.2. Polityka rekrutacji dotycząca wyboru członków organu zarządzającego oraz rzeczywistego stanu ich wiedzy, umiejętności i wiedzy specjalistycznej (art. 435.2.b); strategia w zakresie różnicowania w odniesieniu do wyboru członków organu zarządzającego, jego celów i wszelkich odpowiednich zadań określonych w tej polityce oraz zakresu, w jakim te cele i zadania zostały zrealizowane (art. 435.2.c)

W 2019 roku w Banku Spółdzielczym w Nowem n/Wisłą w skład Zarządu wchodziło 3 członków Zarządu a w skład Rady Nadzorczej 7 członków Rady Nadzorczej.

Zgodnie ze Statutem Banku powołanie Prezesa następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego w trybie przewidzianym w Prawie bankowym. Z wnioskiem o wyrażenie zgody wstępuje Rada Nadzorcza Banku. Członków Zarządu powołuje i odwołuje Rada w głosowaniu tajnym z uwzględnieniem indywidualnej oceny odpowiedności kandydatów oraz członków Zarządu, polegającej na ocenie wiedzy, umiejętności i doświadczenia, odpowiedniego do pełnionych funkcji i powierzonych obowiązków oraz dawania rękojmi należytego wykonywania obowiązków. Przy wyborze Rada Nadzorcza kieruje się wynikami uprzedniej oceny odpowiedności dokonywanej zgodnie z wewnętrzną „Procedurą oceny kwalifikacji Członków Zarządu oraz Zarządu Banku Spółdzielczego w Nowem n/Wisłą”.

Członkowie Zarządu Banku są objęci oceną w zakresie wiedzy, umiejętności i doświadczenia, odpowiedniego do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, a także rękojmi należytego wykonywania tych obowiązków dokonywaną przez Radę Nadzorczą. Ocena ma charakter uprzedni – przed powołaniem oraz następczy – w trakcie pełnienia funkcji, na podstawie przyjętej w Banku „Polityki oceny odpowiedności kandydatów na członków Zarządu, członków Zarządu oraz Zarządu w Banku Spółdzielczym w Nowem n/Wisłą”.

Zgodnie z w/w Polityką każdy z członków Zarządu uzyskał pozytywną ocenę następczą za 2019 rok, co oznacza, że wszyscy członkowie Zarządu, zgodnie z dokonaną oceną spełniają wymagania

art. 22 aa ustawy Prawo bankowe. Każdy z członków Zarządu posiada wiedzę, umiejętności i doświadczenie odpowiednie do pełnionych funkcji i powierzonych obowiązków oraz daje rękojmię należytego wykonywania obowiązków, w tym prowadzenia działalności Banku z zachowaniem bezpieczeństwa wkładów i lokat w nim zgromadzonych oraz posiadają wiedzę, kwalifikacje, doświadczenie i umiejętności niezbędne do realizacji zarządzania ryzykiem. Reputacja Członków Zarządu nie stwarza zagrożenia dla utraty reputacji Banku.

Rada Nadzorcza powołana jest przez Zebranie Przedstawicieli na 4-letnią kadencję. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór i kontroluje działalność Banku oraz czuwa nad właściwym wykonywaniem działań statutowych. Rada sprawuje nadzór nad systemem zarządzania. Członkowie Rady Nadzorczej posiadają odpowiednie kompetencje do prowadzenia spraw i dają rękojmię należytego wykonywania powierzonych im obowiązków. Reprezentują wysoki poziom etyczny oraz są w stanie poświęcić niezbędną ilość czasu, pozwalającą w sposób właściwy wykonywać funkcje w Radzie Nadzorczej.

Rada Nadzorcza oraz poszczególni jej członkowie przy wykonywaniu nadzoru kierują się obiektywną oceną i osądem. Skład liczebny Rady jest adekwatny do charakteru i skali prowadzonej przez Bank działalności.

Członkowie Rady Nadzorczej Banku są objęci oceną w zakresie wiedzy, umiejętności i doświadczenia, odpowiedniego do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, a także rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków dokonywaną przez Zebranie Przedstawicieli. Ocena ma charakter uprzedni – przed powołaniem oraz następczy – w trakcie pełnienia funkcji, na podstawie przyjętej w Banku „Polityki oceny odpowiedniości kandydatów na członków Rady Nadzorczej, członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej w Banku Spółdzielczym w Nowem n/Wisłą.

W 2019 roku nie dokonano zmian w składzie Rady Nadzorczej. W ramach oceny następczej za 2019 rok każdy z członków Rady Nadzorczej uzyskał pozytywną ocenę zgodnie z w/w Polityką, co oznacza, że wszyscy członkowie Rady Nadzorczej, zgodnie z dokonaną oceną spełniają wymagania art. 22 aa ustawy Prawo bankowe, tzn. każdy z członków Rady posiadał wiedzę, umiejętności i doświadczenie odpowiednie do pełnionych funkcji i powierzonych obowiązków oraz że dawał rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków.

2.10.3. Utworzenie (bądź nie) przez instytucję oddzielnego komitetu ds. ryzyka oraz liczby posiedzeń komitetu, które się odbyły (art. 435.2.d)

Bank nie utworzył komitetu ds. ryzyka – w Banku funkcjonuje Samodzielne Stanowisko ds. Analiz, Ryzyka.

W 2019 roku funkcjonowały w Banku następujące komitety, pełniące rolę doradczą w zarządzaniu ryzykiem:

- 1) Komitet Kredytowy, który odbył 18 posiedzeń,
- 2) Komitet Strategiczny, którego posiedzenia odbywają się w cyklach półrocznych; w 2019 roku odbyły się 2 posiedzenia,
- 3) Komitet do spraw systemów informatycznych i bankowości elektronicznej, który odbył 18 posiedzeń,
- 4) Komitet Audytu, którego posiedzenia odbywają się w cyklach kwartalnych. Komitet w 2019 roku odbył 8 posiedzeń.

2.10.4. Opis przepływu informacji na temat ryzyka kierowanych do organu zarządzającego (art. 435.2.e)

W Banku funkcjonuje system bieżącego i okresowego informowania oraz raportowania o istotnych rodzajach ryzyka a podstawą monitorowania procesu zarządzania ryzykiem jest formalnie ustanowiony system informacji zarządczej, który dostarcza informacji o:

- 1) rodzajach i wielkości ryzyka w działalności banku,
- 2) wynikach pomiaru ryzyka, w tym wyników testów warunków skrajnych,
- 3) stopniu wykorzystania limitów wewnętrznych,
- 4) realizacji przyjętych w Banku celów strategicznych (apetyt na ryzyko),
- 5) profilu ryzyka,
- 6) skutkach decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem,

System informacji zarządczej zawiera również wnioski dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

Raporty z zakresu poszczególnych rodzajów ryzyka pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:
Banku sporządzane są:

- 1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów,
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych,
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji,
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

Raporty z zakresu poszczególnych rodzajów ryzyka sporządzane według następujących zasad:

- 1) **miesięcznie** – skrócona informacja na temat ogólnego poziomu ryzyka oraz sytuacji finansowej Banku, w szczególności w zakresie:
  - a) ryzyka kredytowego,
  - b) ryzyka płynności,
  - c) ryzyka walutowego,
  - d) ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej,
  - e) oceny ekonomiczno-finansowej Banku.
- 2) **w cyklach kwartalnych** (według stanu na koniec kwartału):
  - dla Zarządu Banku – analiza podstawowych rodzajów ryzyka występujących w Banku oraz adekwatności kapitałowej, w szczególności w zakresie:
    - a) ryzyk wymienionych w pkt 1),
    - b) ryzyka koncentracji, DEK i EKZH, w ramach ryzyka kredytowego,
    - c) ryzyka operacyjnego,
    - d) apetytu na ryzyko,
    - e) ryzyka kapitałowego,
    - f) ryzyka wynikającego z prowadzonej działalności bancassurance,
    - g) ryzyka braku zgodności.
  - dla Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu – analiza:
    - a) ryzyka kredytowego, w tym ryzyka koncentracji, DEK i EKZH,
    - b) ryzyka stopy procentowej,
    - c) ryzyka wynikającego z prowadzonej działalności bancassurance,
    - d) ryzyka braku zgodności.
- 3) **w cyklach półrocznych** (według stanu na koniec półrocza) Zarząd, Komitet Audytu i Rada Nadzorcza otrzymują analizy w zakresie ryzyk wymienionych w pkt 2,
- 4) **w cyklach rocznych** Zarząd, Komitet Audytu i Rada Nadzorcza otrzymują analizy z zakresu:
  - a) ryzyk wymienionych w pkt. 2 – wg stanu na koniec roku,
  - b) ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (EKZH), w ramach ryzyka kredytowego – wg stanu na koniec półrocza,

- c) ryzyka rezydualnego, w ramach ryzyka kredytowego – wg stanu na koniec roku,
  - d) pogłębionej analizy płynności długoterminowej, w ramach ryzyka płynności – wg stanu na koniec roku.
- 5) w cyklach rocznych Zarząd i Rada Nadzorcza otrzymują raporty z obszaru objętego Rekomendacją D:
- a) raport (roczny) z funkcjonowania środowiska teleinformatycznego Banku (RSI) – wg stanu na koniec roku,
  - b) raport (roczny) stanu bezpieczeństwa teleinformatycznego Banku (RBT) – wg stanu na koniec roku.

Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku. Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji.

Poziom ryzyka w 2019 roku utrzymywany był w ramach akceptowanego przez Radę Nadzorczą poziomu ryzyka, a profil tego ryzyka nie uległ zmianie. Kształtowanie się funduszy własnych i wymogów kapitałowych spowodowało, że Bank zachował wyznaczone wewnętrzne limity alokacji kapitału na poszczególne rodzaje ryzyka. Bank w 2019 r. podjął szereg działań w celu zapewnienia prowadzenia działalności na bezpiecznym poziomie wynikającym z przyjętych i zaakceptowanych przez Radę Nadzorczą założeń i określonych celów w strategii działania Banku, strategii zarządzania ryzykiem, poszczególnych politykach oraz założeniach do planu finansowego.

3. Zakres stosowania wymogów rozporządzenia CRR (art. 436)

Bank nie posiadał podmiotów zależnych, w związku z powyższym nie dokonywał konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

4. Fundusze własne (art. 437)

Bank przyjmuje strategię bezpiecznego funkcjonowania, opartą na utrzymywaniu rozmiarów działalności obciążonej ryzykiem na poziomie adekwatnym do posiadanych funduszy własnych.

Bank wylicza wysokość funduszy własnych zgodnie z przepisami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (CRR), dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi (CRDIV).

4.1. Podstawowe informacje dotyczące głównych właściwości i warunków odnoszących się do wszystkich pozycji i składników funduszy własnych

Na fundusze własne Banku składał się kapitał Tier I. Szczegółowe informacje na temat poszczególnych elementów funduszy własnych zawiera poniższa tabela:

Lp.*	Wyszczególnienie	Kwota (w zł)
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane akcje emisyjne	273 600
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe)	22 206 305
3a	Funduszy ogólnego ryzyka bankowego	395 000
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	22 874 905
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego)	-69 275
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	-69 275
29	Kapitał podstawowy Tier I	22 805 630
45	Kapitał Tier I	22 805 630
59	Łączny kapitał	22 805 630
60	Aktywa ważone ryzykiem razem	69 095 218
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	33,01%
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	33,01%
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	33,01%
64	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor instytucji o znaczeniu systemowym wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	10%
65	W tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego	2,5%
66	W tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego	0,0%
67	W tym: wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego	3,0%
68	Kapitał podstawowy Tier I dostępny w celu pokrycia buforów (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	25,01%

*) numeracja zgodna z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji

Instrumenty w kapitale podstawowym Tier I:

- 1) Kapitał rezerwowy obejmuje fundusz zasobowy w kwocie 21 967 000 zł, który jest tworzony z zysku netto zgodnie z Ustawą Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 r. z późniejszymi zmianami oraz fundusz rezerwowy w kwocie 130 785 zł. W 2019 roku nastąpiło zwiększenie funduszu zasobowego w wyniku podziału nadwyżki bilansowej za 2018 r. o kwotę 1 000 000 zł. Zmniejszenie funduszu nie wystąpiło.
- 2) Fundusz ogólnego ryzyka w kwocie 395 000 zł. Fundusz ten nie uległ zmianie w stosunku do 2018 roku.
- 3) Fundusz udziałowy ustalony na dzień 28.06.2013 r., pomniejszony o wszelkie wypłaty, na które Bank uzyskał zgodę Komisji Nadzoru Finansowego. Wartość jednego udziału wynosi 600 zł. Kwota zaliczona do kapitałów na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosiła 273 600 zł.

Bank nie tworzył rezerwy na ryzyko ogólne. W 2019 roku nie dokonano sekurytyzacji aktywów.

5. Wymogi kapitałowe (art. 438 CRR)

5.1. Metoda szacowania kapitału wewnętrznego oraz przyjęty przez Bank poziom adekwatności kapitałowej

Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego. Punktem wyjściowym dla ustalenia wewnętrznego wymogu kapitałowego jest wyliczony, zgodnie z „Zasadami wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko w Banku Spółdzielczym w Nowem n/Wisłą”, regulacyjny wymóg kapitałowy. Następnie Bank ocenia, czy wyznaczony regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, operacyjne i walutowe i jeśli nie, oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na te ryzyka. Bank oblicza również kapitał wewnętrzny na pozostałe istotne rodzaje ryzyka, które nie zostały objęte wyznaczaniem kapitału regulacyjnego zgodnie z „Zasadami szacowania kapitału wewnętrznego w Banku Spółdzielczym w Nowem n/Wisłą”.

Bank Spółdzielczy w Nowem n/Wisłą wylicza regulacyjny wymóg kapitałowy, stosując następujące metody:

- metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
- metodę wskaźnika bazowego w zakresie ryzyka operacyjnego,
- metodę de minimis w zakresie ryzyka walutowego.

Kapitał wewnętrzny stanowi sumę regulacyjnego wymogu kapitałowego, dodatkowych wymogów kapitałowych oraz wymogów kapitałowych na pozostałe istotne rodzaje ryzyka.

Przy obliczaniu dodatkowych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne przyjmuje się następujące założenia:

- 1) kapitał wewnętrzny na poszczególne rodzaje ryzyka obliczany jest jako koszt lub utracony przychód (za wyjątkiem ryzyka koncentracji i ryzyka operacyjnego), który może się pojawić w wyniku zaistnienia sytuacji nieoczekiwanej;
- 2) koszt lub utracony przychód, o którym mowa w pkt 1, obliczany jest na podstawie testów warunków skrajnych, które Bank przeprowadza dla poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych za istotne;
- 3) część lub całość kwoty, o której mowa w pkt 2, Bank może zabezpieczyć z wyniku finansowego zaplanowanego na dany rok obrotowy;
- 4) poziom akceptowalnej straty lub utraconego przychodu (tzw. wskaźnik wrażliwości) Bank wyznacza raz do roku (jako procent funduszy własnych Banku);
- 5) dodatkowym wymogiem kapitałowym dla poszczególnych rodzajów ryzyka (za wyjątkiem ryzyka koncentracji i ryzyka operacyjnego) jest kwota, o jaką koszt lub utracony przychód przekroczy akceptowalny poziom ryzyka, o którym mowa w pkt 4.

Celem strategicznym Banku w zakresie poziomu adekwatności kapitałowej jest utrzymywanie relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych na maksymalnym poziomie **67%**. Na datę sporządzania informacji relacja ta wynosiła **23,16%**.

W 2019 roku Komisja Nadzoru Finansowego nie nałożyła na Bank obowiązku utrzymywania dodatkowych wymogów kapitałowych.

5.2. Kapitał wewnętrzny Banku Spółdzielczego w Nowem n/Wisłą

Poziom wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka na dzień 31-12-2019 r. (w tys. zł):

Rodzaj ryzyka	Wewnętrzny wymóg kapitałowy	Alokacja kapitału według wymagań dla Filaru I	Alokacja dodatkowego kapitału według wymagań dla Filaru II
Ryzyko kredytowe	5 825	4 699	1 126
Ryzyko rynkowe	0	0	0
Ryzyko operacyjne	829	829	0
Ryzyko koncentracji zaangażowań, w tym:	0	x	0
koncentracji dużych zaangażowań	0	x	0
koncentracji w ten sam sektor gospodarczy	0	x	0
koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia	0	x	0
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	1 225	x	1 225
Ryzyko płynności	0	x	0
Ryzyko kapitałowe		x	0
Kapitał regulacyjny		5 528	
Kapitał wewnętrzny		7 879	
Współczynnik kapitałowy		33,01	
Wewnętrzny współczynnik kapitałowy		23,16	

Stopień pokrycia kapitałem wewnętrznym funduszy własnych przedstawia tabela poniżej:

Wyszczególnienie	limit	stopień realizacji limitu
ryzyko kredytowe	46,00%	55,53%
kapitał regulacyjny	35,00%	58,87%
dodatkowy wymóg kapitałowy	11,00%	44,88%
ryzyko operacyjne	7,50%	48,47%
kapitał regulacyjny	7,00%	51,93%
dodatkowy wymóg kapitałowy	0,50%	0,00%
ryzyko walutowe	1,00%	0,00%
kapitał regulacyjny	0,00%	-
dodatkowy wymóg kapitałowy	1,00%	0,00%
ryzyko koncentracji	1,00%	0,00%
ryzyko płynności	1,00%	0,00%
ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	10,00%	53,71%
ryzyko kapitałowe	0,50%	0,00%
regulacyjny wymóg kapitałowy	42,00%	57,71%
kapitał wewnętrzny	67,00%	51,56%

5.2.1. Kapitał wewnętrzny na ryzyko kredytowe

Kapitałem wewnętrznym na ryzyko kredytowe jest suma kapitału regulacyjnego na ryzyko kredytowe oraz dodatkowego wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe.

Kapitał regulacyjny na ryzyko kredytowe, obliczony jest zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko. Bank wylicza kapitał regulacyjny na ryzyko kredytowe jako sumę aktywów ważonych ryzykiem przemnożoną przez 8%. Bank oblicza łączną kwotę ekspozycji ważonych ryzykiem na ryzyko kredytowe według metody standardowej. W przyjętej przez Bank metodzie standardowej wartość ekspozycji jest równa:

- 1) w przypadku kredytów, pożyczek i zrealizowanych gwarancji: wartości kapitału powiększonej o naliczone odsetki, pomniejszonej o wartość prowizji nierozliczonej w czasie i utworzone rezerwy celowe i odpisy aktualizujące odnoszące się do odsetek,
- 2) w przypadku pozostałych aktywów: wartości bilansowej zgodnie z przepisami określonymi w ustawie o rachunkowości z uwzględnieniem w stosownych przypadkach odpisów aktualizujących;
- 3) w przypadku pozycji pozabilansowych: jest równa iloczynowi nominalnej wartości pozycji pozabilansowej pomniejszonej o utworzone na tę pozycję rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące odnoszące się do odsetek i współczynnika konwersji.

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko kredytowe jest równa sumie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, przy czym wartość aktywów ważonych ryzykiem obliczonych dla ekspozycji wobec małego lub średniego przedsiębiorcy, zaliczonych do ekspozycji wobec przedsiębiorstw, ekspozycji detalicznych lub ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach (z wyłączeniem ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania), Bank dodatkowo mnoży przez współczynnik wsparcia równy 0,7619 – art. 501 CRR. Współczynnik wsparcia stosuje się w przypadku spełnienia obu poniższych warunków:

- 1) ekspozycje są wobec małego lub średniego przedsiębiorcy, którego roczny obrót nie przekracza równowartości w złotych kwoty 50 000 000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sprawozdawczym,
- 2) całkowita kwota (rozumiana, jako suma ekspozycji bilansowych brutto), którą dłużnik lub grupa powiązanych dłużników jest winna Bankowi oraz podmiotom zależnym od Banku, łącznie z wszelkimi ekspozycjami, których dotyczy niewykonanie zobowiązania (w tym z odsetkami zastrzeżonymi), jednak z wyłączeniem ekspozycji w pełni i całkowicie zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach mieszkalnych, nie może, według zebranych przez Bank z należytą starannością informacji, przekraczać równowartości w złotych kwoty 1 500 000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sprawozdawczym.

Na dzień 31 grudnia 2019 r. kapitał regulacyjny na ryzyko kredytowe wyniósł **4 699 tys. zł**.

Bank oblicza również dodatkowy wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe, wykorzystując do tego wyniki testów warunków skrajnych dla ryzyka kredytowego, obliczając koszt, jaki poniósłby Bank na skutek wystąpienia warunków niekorzystnych:

- 1) wzrostu udziału portfela kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym do poziomu 9%,
- 2) dla zaangażowania w 10 największych podmiotów obniżenie jakości ekspozycji poprzez przeniesienie ich do wyższej grupy ryzyka.

Dodatkowym wymogiem kapitałowym na ryzyko kredytowe jest kwota, o jaką suma wyników testów warunków skrajnych przekracza wskaźnik wrażliwości ustalony na dany rok (w 2019 r. – 1,75% funduszy własnych banku).

Na dzień 31-12-2019 r. dodatkowy wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe wyniósł **1 126 tys. zł**, tym samym kapitał wewnętrzny na ryzyko kredytowe wyniósł **5 825 tys. zł**.

5.2.2. Kapitał wewnętrzny na ryzyko operacyjne

Kapitałem wewnętrznym na ryzyko operacyjne jest suma kapitału regulacyjnego na ryzyko operacyjne oraz dodatkowego wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne.

Kapitał regulacyjny na ryzyko operacyjne, obliczony jest zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko. Do wyliczenia regulacyjnego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego Bank stosuje metodę podstawowego wskaźnika. Wymóg ten obliczany jest jako 15% średniej z dodatnich – wyniku odsetkowego netto i wyniku pozaodsetkowego netto, uzyskanych w trzech poprzednich latach.

Na dzień 31 grudnia 2019 r. kapitał regulacyjny na ryzyko operacyjne wyniósł **829 tys. zł**.

Bank wylicza również dodatkowy wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne, wykorzystując do tego wyniki testów warunków skrajnych dla ryzyka operacyjnego. Bank tworzy dodatkowy wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne, jeżeli finalny wynik testu przewyższa poziom kapitału regulacyjnego na ryzyko operacyjne. Dodatkowym wymogiem kapitałowym jest różnica pomiędzy brakującą kwotą wyniku finansowego brutto a regulacyjnym wymogiem kapitałowym a ryzyko operacyjne.

Na dzień 31-12-2019 r. dodatkowy wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne nie wystąpił, tym samym kapitał wewnętrzny na ryzyko operacyjne wyniósł **829 tys. zł**.

5.2.3. Kapitał wewnętrzny na ryzyko walutowe

Kapitałem wewnętrznym na ryzyko walutowe jest suma kapitału regulacyjnego na ryzyko walutowe oraz dodatkowego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe.

Kapitał regulacyjny na ryzyko walutowe, obliczony jest zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko. Do wyliczenia regulacyjnego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego Bank stosuje metodę de minimis. Wymóg ten obliczany jest jako 8% pozycji walutowej całkowitej, jeżeli pozycja walutowa całkowite przekracza 2% funduszy własnych banku.

Na dzień 31 grudnia 2019 r. kapitał regulacyjny na ryzyko walutowe nie wystąpił.

Bank oblicza również dodatkowy wymóg kapitałowy na ryzyko walutowe, wykorzystując do tego wyniki testów warunków skrajnych dla ryzyka walutowego, obliczając stratę, jaką poniósłby Bank na skutek wystąpienia warunków niekorzystnych (zmiana kursów walut o 30%). Dodatkowym wymogiem kapitałowym na ryzyko walutowe jest kwota, o jaką wyliczona strata przewyższa wskaźnik wrażliwości ustalony na dany rok (w 2019 r. – 1,75% funduszy własnych banku).

Na dzień 31-12-2019 r. dodatkowy wymóg kapitałowy na ryzyko walutowe nie wystąpił, tym samym kapitał wewnętrzny na ryzyko walutowe wyniósł **0 tys. zł**.

5.2.4. Kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji w przypadku przekroczenia limitów koncentracji w zakresie:

- 1) koncentracji dużych ekspozycji;
- 2) koncentracji w ten sam sektor gospodarczy oraz wobec klientów prowadzących tę samą działalność gospodarczą lub dokonujących obrotu tymi samymi towarami;
- 3) koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia.

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji dużych ekspozycji, jako iloczyn kwoty przekroczenia limitu koncentracji dużych ekspozycji (200% uznanego kapitału), średnioważonej wagi ryzyka dla dużych ekspozycji i wskaźnika 8%.

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji w ten sam sektor gospodarczy, jako iloczyn kwoty przekroczenia limitu koncentracji w ten sam sektor gospodarczy, średnioważonej wagi ryzyka dla wszystkich kredytów i wskaźnika 8%.

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia, jako iloczyn kwoty przekroczenia limitu koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia, średnioważonej wagi ryzyka dla wszystkich kredytów i wskaźnika 8%.

Kapitałem wewnętrznym na ryzyko koncentracji jest suma kwot obliczonych według powyższych zasad. Na dzień 31-12-2019 r. kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji nie wystąpił, gdyż nie zostały przekroczone żadne limity.

5.2.5. Kapitał wewnętrzny na ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym z tytułu zagrożenia związanego ze skrajną zmianą poziomu stóp procentowych, wykorzystując test warunków skrajnych przeprowadzany na potrzeby pomiaru ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym w warunkach dotkliwych. Bank przeprowadza test warunków skrajnych dla ryzyka przeszacowania i bazowego łącznie, dla zaistnienia sytuacji skrajnej zakładającej zmianę stóp procentowych o 200 p.b.

Kapitałem wewnętrznym na ryzyko stopy procentowej jest kwota, o jaką wynik testów warunków skrajnych przekracza wskaźnik wrażliwości ustalony na dany rok (w 2019 r. – 1,75% funduszy własnych banku).

Na dzień 31-12-2019 r. kapitał wewnętrzny z tytułu ryzyka stopy procentowej wyniósł **1 225 tys. zł**.

5.2.6. Kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności z tytułu zagrożenia związanego z nagłym wypływem znaczącej kwoty depozytów, wynikającym głównie z utraty zaufania klientów do Banku. W teście wrażliwości Bank bada, jak wypływ depozytów, w okresie do 30 dni, wpłynie na wskaźnik LCR. Bank przeprowadza test warunków skrajnych z założeniem zaistnienia sytuacji nieoczekiwanej, przy jednoczesnej konieczności utrzymania wskaźnika LCR na wymaganym przepisami prawa poziomie. Wynikiem przeprowadzonego testu jest koszt, jaki poniósłby Bank na skutek wystąpienia sytuacji skrajnej. Kapitałem wewnętrznym na ryzyko płynności jest kwota, o jaką wynik testu warunków skrajnych przekracza wskaźnik wrażliwości ustalony na dany rok (w 2019 r. – 1,75% funduszy własnych banku).

Na dzień 31-12-2019 r. kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności nie wystąpił.

5.2.7. Kapitał wewnętrzny na ryzyko kapitałowe

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko kapitałowe z tytułu zagrożenia związanego:

- 1) ze spadkiem funduszu udziałowego,
- 2) z wzrostem kursu euro w stosunku do PLN,
- 3) ze skrajnym wzrostem kapitału wewnętrznego.

Bank przeprowadza testy warunków skrajnych przy jednoczesnej konieczności utrzymania adekwatności kapitałowej na poziomie określonym w kapitałowych celach strategicznych. Wynikiem przeprowadzonych testów jest koszt, jaki poniósłby Bank na skutek wystąpienia sytuacji skrajnej.

Kapitałem wewnętrznym na ryzyko kapitałowe jest kwota, o jaką suma wyników testów warunków skrajnych przekracza wskaźnik wrażliwości ustalony na dany rok (w 2019 r. – 1,75% funduszy własnych banku).

Na dzień 31-12-2019 r. kapitał wewnętrzny na ryzyko kapitałowe nie wystąpił.

5.3. Informacja o kwotach stanowiących 8% ekspozycji ważonej ryzykiem oddzielnie dla każdej ekspozycji

Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami Części Trzeciej Tytuł II Rozdział 2 Rozporządzenia (w zł) zawiera tabela poniżej:

Lp.	Klasa ekspozycji	Waga ryzyka kontrahenta	Wartość ekspozycji (w zł)	Wartość aktywów ważonych ryzykiem przed zastosowaniem współczynnika wsparcia	Kwota wymogu kapitałowego przed uwzględnieniem współczynnika wsparcia	Wartość aktywów ważonych ryzykiem po zastosowaniu współczynnika wsparcia	Kwota wymogu kapitałowego po uwzględnieniu współczynnika wsparcia
1	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	0%	457 367	0	0	0	0
		250%	256 471	641 178	51 294	641 178	51 294
2	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	20%	10 398 342	2 079 668	166 373	2 079 668	166 373
3	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	50%	39 092	19 546	1 564	19 546	1 564
4	Ekspozycje wobec instytucji	0%	50 335 354	0	0	0	0
5	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	100%	8 991 038	8 991 038	719 283	7 606 367	608 509
6	Ekspozycje detaliczne	75%	8 979 193	6 734 394	538 752	6 223 924	497 914
7	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	75%	0	0	0	0	0
		100%	43 586 636	43 586 636	3 486 931	35 941 575	2 875 326
8	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	100%	1 887 485	1 887 485	150 999	1 887 485	150 999
		150%	0	0	0	0	0
9	Ekspozycje kapitałowe	100%	2 073 580	2 073 580	165 886	2 073 580	165 886
10	Inne pozycje	0%	3 942 826	0	0	0	0
		20%	2 500	500	40	500	40
		100%	2 262 032	2 262 032	180 963	2 262 032	180 963
Suma		x	133 211 916	68 276 057	5 462 085	58 735 855	4 698 868

5.4. Łączne wymogi kapitałowe na ryzyko kredytowe, walutowe i operacyjne

<i>Ryzyko</i>	<i>Regulacyjny wymóg kapitałowy (tys. zł)</i>
Kredytowe	4 699
Operacyjne	829
Walutowe	0
Razem	5 528

6. Ekspozycje na ryzyko kredytowe kontrahenta (art. 439 CRR)

Bank nie ogłasza informacji w zakresie ryzyka kredytowego kontrahenta, ponieważ w Banku nie występowały instrumenty pochodne oraz transakcje z przeznaczeniem odkupu w rozumieniu art. 439 CRR.

7. Bufory kapitałowe (art. 440 CRR)

Na podstawie art. 83 oraz art. 96 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym od dnia 1 stycznia 2016 r. wskaźnik bufora antycyklicznego wynosi 0% dla ekspozycji kredytowych na terytorium RP. Wskaźnik w tej wysokości obowiązuje do czasu zmiany jego poziomu przez Ministra Finansów w drodze rozporządzenia.

Kwota właściwego dla instytucji bufora antycyklicznego		(w zł)
1.	Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	69 095 213
2.	Specyficzny dla instytucji wskaźnik bufora antycyklicznego	0%
3.	Wymóg w zakresie specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego	0

8. Wskaźnik globalnego znaczenia systemowego (art. 441 CRR)

Nie dotyczy Banku.

9. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego (art. 442 CRR)

9.1. Definicja dla należności: nieobsługiwanych i restrukturyzowanych oraz przeterminowanych i zagrożonych, podejścia w zakresie korekt wartości i rezerw celowych/odpisów dotyczących odsetek, w tym również rezerwy na ryzyko

Ekspozycje nieobsługiwane i restrukturyzowane są zdefiniowane w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 (dalej: Rozporządzenie 680/2014).

Zgodnie z Załącznikiem V do Rozporządzenia 680/2014, za ekspozycje nieobsługiwane uznaje się ekspozycje, które spełniają dowolne z poniższych kryteriów:

- 1) przeterminowanie istotnych ekspozycji o ponad 90 dni,
- 2) małe prawdopodobieństwo wywiązania się w całości przez dłużnika ze swoich zobowiązań kredytowych bez konieczności realizacji zabezpieczenia, niezależnie od istnienia przeterminowanych kwot lub liczby dni przeterminowania.

Jednocześnie ekspozycje, w odniesieniu do których uznaje się, że miało miejsce niewykonanie zobowiązania zgodnie z art. 178 CRR, oraz ekspozycje, w odniesieniu do których stwierdzono utratę wartości zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości, zawsze uznaje się za ekspozycje nieobsługiwane.

Za **należności przeterminowane** Bank uznaje należności (kwota kredytu, raty kapitałowej, odsetek), niespłacone w terminie określonym w umowie lub w terminie wyznaczonym przez Bank albo spłacone w niepełnej wysokości.

Należnościami zagrożonymi są ekspozycje, które zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków zostały zaklasyfikowane przez Bank do kategorii: poniżej standardu, wątpliwej lub straconej.

Bank tworzy rezerwy celowe na ekspozycje zagrożone oraz odpisy na odsetki od tych ekspozycji w wysokości co najmniej:

- 1) 20% w zakresie ekspozycji w kategorii poniżej standardu,
  - 2) 50% w zakresie ekspozycji w kategorii wątpliwej,
  - 3) 100% w zakresie ekspozycji w kategorii straconej,
- po uwzględnieniu pomniejszeń podstawy naliczania rezerw i odpisów.

9.2. Opis metod przyjętych do ustalania korekt wartości i rezerw celowych / odpisów dotyczących odsetek, w tym również rezerwy na ryzyko

Prowizje stanowiące integralną część zwrotu (rentowności) instrumentu finansowego, które korygują efektywną stopę procentową to:

- prowizje z tytułu udzielenia kredytu, czyli prowizje przygotowawcze z tytułu udzielenia kredytu. Prowizje te stanowią wynagrodzenie za czynności takie jak ocena sytuacji finansowej kredytobiorcy, oszacowanie i rejestracja gwarancji, wycena i ustanowienie prawnych zabezpieczeń spłaty kredytu, przygotowanie dokumentacji kredytowej, negocjowanie warunków, przygotowanie i przetwarzanie dokumentów oraz przeprowadzenie transakcji,

- prowizje, które stanowią przedpłacone odsetki lub powodują obniżenie nominalnej stopy procentowej,
- prowizje, które stanowią zwrot kosztów poniesionych przez kredytodawcę w związku z udzieleniem kredytu,
- prowizje, które wiążą się bezpośrednio z udzieleniem kredytu (np. prowizje płacone kredytodawcy z tytułu wyjątkowo skomplikowanej umowy kredytowej lub z tytułu szybkiego udzielenia kredytu),
- prowizje stanowiące wynagrodzenie z tytułu zaangażowania się banku w dany instrument, np. zobowiązanie się do udzielenia kredytu.

Jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, że określone umowy kredytowe zostaną zawarte, opłaty z tytułu zobowiązania się do ich zawarcia są uznawane, jako wynagrodzenie za stałe zaangażowanie kredytowe i razem z powiązаныmi z nimi kosztami bezpośrednimi są ujmowane, jako korekta efektywnej stopy procentowej. Jeżeli zobowiązanie wygasło, bank nie udzielił kredytu, opłatę taką ujmuje się, jako przychody z chwilą wygaśnięcia zobowiązania. Prowizje z tytułu zaangażowania, o ile prawdopodobieństwo zrealizowania kontraktu jest niewielkie są ujmowane proporcjonalnie w rachunku zysków i strat w okresie zaangażowania.

Prowizje otrzymane z tytułu świadczenia usług, np. z tytułu bieżącej obsługi kredytu są odraczane i ujmowane w przychodach w miarę świadczenia usług. W praktyce opłaty te ujmowane są w rachunku zysków i strat liniowo.

Dominujący składnik różnicy pomiędzy okresowym przychodem odsetkowym określonym w oparciu o metodę efektywnej stopy procentowej, a faktycznie otrzymanymi odsetkami (odsetkami wynikającymi z umowy) stanowi amortyzacja prowizji. W dniu spłaty ostatniej raty kredytu, prowizja będzie w pełni zamortyzowana i łączny przychód, obliczony metodą tradycyjną, będzie równy łącznemu przychodowi, obliczonemu za pomocą efektywnej stopy procentowej w związku z tym metoda efektywnej stopy procentowej wpływa jedynie na okres, w którym ujmowany jest przychód.

Niezamortyzowane saldo prowizji z tytułu udzielenia kredytu lub prowizji za administrowanie oraz innych opłat i kosztów rozliczanych metodą efektywnej stopy procentowej, jest ujmowane w bilansie banku jako korekta wartości pozycji (kredytów), do której się odnosi.

W rachunku zysków i strat kwoty prowizji rozliczanych metodą efektywnej stopy procentowej ujmowane są jako część przychodów odsetkowych. Nie ma konieczności rozdzielania w ramach tych przychodów odsetek, dyskonta czy też prowizji. W przypadku należności o terminie zapadalności do trzech miesięcy wycena należności, według ESP nie jest w banku stosowana.

Rachunku ESP bank nie stosuje dla należności o nieokreślonym terminie płatności poszczególnych rat i nieustalonych zmianach oprocentowania, np. kredytów w rachunku bieżącym czy też kredytów z tytułu kart kredytowych. Prowizje od tych kredytów bank rozlicza w czasie metoda liniową i wykazuje jako pozycję „prowizje” w rachunku zysków i strat.

Dla kredytów o zmiennej stopie procentowej w banku stosowana jest następująca metoda rozliczania prowizji netto według efektywnej stopy procentowej:

- ESP jest wyliczana w momencie każdej zmiany nominalnej stopy procentowej; Zmiana rynkowej stopy procentowej powoduje zmianę efektywnej stopy procentowej, ponieważ jest ona przeliczana po każdej zmianie nominalnej stopy procentowej.

Ustalenie pierwotnej ESP następuje w dniu uruchomienia kredytu. Ponowne przeliczenie ESP następuje wtedy, gdy wystąpią znaczące zmiany kwoty kredytu, takie jak:

- zwiększenie kwoty kredytu zgodnie z aneksem do umowy pierwotnej,
- wcześniejsza spłata części kapitału,
- wydłużenie lub skrócenie terminu spłaty kredytu,
- zmiana waluty kredytu,

- zmiana kwoty kredytu,
- zmiana harmonogramu spłat,
- kapitalizacja odsetek,
- wypłata raty kredytu,
- inne zmiany warunków kontraktu.

W przypadku wcześniejszej spłaty kredytu, umorzenia kredytu lub wypowiedzenia umowy kredytowej nierozliczone prowizje jednorazowo zaliczane są do przychodów odsetkowych z wyjątkiem całkowitej spłaty kredytów konsumenckich i hipotecznych, w takim przypadku Bank dokonuje proporcjonalnego zwrotu prowizji.

Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka na podstawie:

- 1) kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek w odniesieniu do:
  - a. ekspozycji kredytowych wobec Skarbu Państwa,
  - b. ekspozycji kredytowych wobec osób fizycznych, udzielonych na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego;
- 2) w odniesieniu do pozostałych ekspozycji kredytowych, dwóch niezależnych od siebie kryteriów:
  - a. terminowości spłaty kapitału lub odsetek,
  - b. sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika.

Klasyfikacja ekspozycji kredytowych według kryterium terminowości obsługi zadłużenia, do poszczególnych kategorii ryzyka odbywa się w sposób automatyczny z wykorzystaniem systemu finansowo-księgowego. Przeglądów oraz klasyfikacji ekspozycji kredytowych Bank dokonuje zgodnie z Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16.12.2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (...) wraz ze zmianami wprowadzonymi Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 12 października 2017 roku.

Bank tworzy rezerwy na ryzyko związane z jego działalnością w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do następujących kategorii ryzyka:

- 1) „normalne” – w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych,
- 2) „pod obserwacją”,
- 3) grupy „zagrożone” – w tym do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe” lub „stracone”.

Bank tworzy rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, w wysokości co najmniej:

- 1) 1,5% kwoty ekspozycji kredytowych, stanowiących należności z tytułu pożyczek i kredytów detalicznych, zaklasyfikowanych do kategorii „normalne”,
- 2) 1,5% kwoty ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „pod obserwacją”,
- 3) 20% kwoty ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „poniżej standardu”,
- 4) 50% kwoty ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „wątpliwe”,
- 5) 100% kwoty ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „stracone”.

Rezerwy celowe tworzy się, aktualizuje co do wysokości oraz rozwiązuje nie później niż w ostatnim dniu każdego miesiąca kalendarzowego, w przypadku kryterium terminowości obsługi zadłużenia, w pozostałych przypadkach najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca kończącego kwartał, w którym dokonano przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych. Rezerwy celowe tworzy się w ciężar kosztów, na pokrycie niezidentyfikowanego ryzyka związanego z prowadzeniem działalności bankowej.

9.3. Łączna i średnia kwota ekspozycji

Stan ekspozycji kredytowych według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych) na dzień 31.12.2019 r., bez uwzględniania skutków ograniczania ryzyka kredytowego oraz średnią kwotę ekspozycji za okres 01.2019 r. – 12.2019 r. w podziale na klasy ekspozycji w złotych przedstawia tabela poniżej:

Lp.	Klasa ekspozycji	Ekspozycja na 31.12.2019 r. (zł)	Udział (%)	Średnia kwota ekspozycji (zł)	Udział (%)
1	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	713 838	0,54%	522 489	0,40%
2	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	10 398 342	7,81%	8 084 071	6,12%
3	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	39 092	0,03%	227 903	0,17%
4	Ekspozycje wobec instytucji	50 335 354	37,79%	50 957 704	38,60%
5	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	8 991 038	6,75%	8 889 205	6,73%
6	Ekspozycje detaliczne	8 979 193	6,74%	8 948 949	6,78%
7	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	43 586 636	32,72%	43 951 547	33,30%
8	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	1 887 485	1,42%	2 127 155	1,61%
9	Ekspozycje kapitałowe	2 073 580	1,56%	2 384 935	1,81%
10	Inne pozycje	6 207 358	4,66%	5 911 632	4,48%
	Razem	133 211 916	100,00%	132 005 590	100,00%

Łączna kwota ekspozycji według wyceny bilansowej na dzień 31.12.2019 r. wyniosła 133 211 916 zł, natomiast średnia łączna kwota ekspozycji według wyceny bilansowej za 2019 r. wyniosła 132 005 590 zł.

Istotne klasy ekspozycji, czyli takie, które stanowią przynajmniej 30% łącznej kwoty ekspozycji kredytowych zostały zaznaczone kolorem zielonym. Na dzień 31.12.2019 r. Bank Spółdzielczy w Nowem n/Wisłą posiadał dwie istotne klasy ekspozycji: ekspozycje wobec instytucji oraz ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach.

9.4. Rozkład geograficzny ekspozycji w podziale na obszary ważne pod względem istotnych kategorii ekspozycji

W zakresie struktury geograficznej przyjmuje się, iż terenem działania Banku jest: teren województwa kujawsko – pomorskiego. Bank działa również na terenie powiatu starogardzkiego i tczewskiego. W ocenie Banku ryzyko kredytowe na terenie działania Banku jest jednorodne i nie zachodzi potrzeba badania zaangażowania w poszczególne gminy bądź powiaty i województwa.

9.5. Struktura branżowa ekspozycji w rozbiciu na klasy ekspozycji

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące branże (według Polskiej Klasyfikacji Działalności, z wyłączeniem ekspozycji kredytowych wobec konsumentów).

Struktura branżowa ekspozycji w podziale na klasy ekspozycji została przedstawiona poniżej:

Lp.	Struktura branżowa	Klasa ekspozycji	Ekspozycja na 31.12.2019 r. (zł)
1	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	10 398 342
2	Budownictwo	Ekspozycje detaliczne	135 795
		Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	4 432 117
		Inne pozycje	20
Razem			4 567 932
3	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	Ekspozycje detaliczne	0
4	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją; Pozostała działalność usługowa	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	99 780
5.	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości; Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; Działalność w zakresie usług administrowania i działalność	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	792 602
		Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	518 839
Razem			1 311 441
6.	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	Ekspozycje detaliczne	49 929
		Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	395 311
Razem			445 240
7.	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych; włączając motocykle	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	2 136 357
		Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	5 012 055
		Ekspozycje detaliczne	182 029
		Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	9 600
		Inne pozycje	270
Razem			7 340 311

8	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	Ekspozycje detaliczne	1 665
9	Przetwórstwo przemysłowe	Ekspozycje detaliczne	146 702
		Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	3 527 332
		Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	965 872
		Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	970 937
Razem			5 610 843
10	Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	3 182 179
		Ekspozycje detaliczne	3 006 184
		Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	20 657 663
		Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	894 509
		Inne	100
Razem			27 740 635
11	Transport i gospodarka magazynowa; Informacja i komunikacja	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	1 142 805
		Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	671 143
		Ekspozycje detaliczne	57 204
		Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	11 434
		Inne pozycje	156
Razem			1 882 742
RAZEM BRANŻE			59 398 931

Bank wyznaczył istotne klasy branż, jako trzy największe branże. Na dzień 31.12.2019 r. do istotnych branż zaliczono:

- 1) rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo,
- 2) administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
- 3) handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle.

Podział według struktury branżowej dla kategorii małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP):

Lp.	Struktura branżowa dla kategorii małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP)	Klasa ekspozycji	Ekspozycja na 31.12.2019 r. (zł)
1	Budownictwo (164)	Ekspozycje detaliczne	135 795
		Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	4 432 117
Razem			4 567 912
2	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (169)	Ekspozycje detaliczne	0

3	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją; Pozostała działalność usługowa (177)	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	99 780
4	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (166)	Ekspozycje detaliczne	49 929
		Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	395 311
Razem			445 240
5	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych; włączając motocykle (165)	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	2 136 357
		Ekspozycje detaliczne	79 335
		Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	5 012 055
		Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	9 600
Razem			7 237 347
6	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (175)	Ekspozycje detaliczne	1 665
7	Przetwórstwo przemysłowe (161)	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	965 872
		Ekspozycje detaliczne	146 702
		Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	3 527 332
		Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	970 937
Razem			5 610 843
8	Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo (159)	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	2 042 127
		Ekspozycje detaliczne	2 387 945
		Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	17 619 827
		Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	894 509
Razem			22 944 408
9	Transport i gospodarka magazynowa; Informacja i komunikacja (167)	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	1 022 193
		Ekspozycje wobec przedsiębiorców	671 143
		Ekspozycje detaliczne	57 204
		Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	11 434
Razem			1 761 974
RAZEM MŚP WG BRANŻ			42 669 169

9.6. Struktura ekspozycji według okresów zapadalności w podziale na klasy ekspozycji

Z uwagi na brak możliwości przedstawienia danych z podziałem na klasy ekspozycji, poniższe dane przedstawiono z podziałem na podmioty według terminów zapadalności w wartości nominalnej (w zł):

Aktywa według terminów zapadalności (wartość nominalna)										
Termin zapadalności	Kasa	Banki i oddziały instytucji kredytowych	Pozostałe instytucje sektora finansowego	Przedsiębiorstwa	Gospodarstwa domowe	Instytucje niekomercyjne	Instytucje samorządowe	Instrumenty dłużne	Instrumenty kapitałowe	Pozostałe pozycje aktywów
Bez określonego terminu	3 942 826	7 659 176	0	849	578 418	42	76	0	1 801 068	2 590 278
<= tygodnia	0	14 500 000	0	0	46 808	451	0	0	0	0
> 1 tygodnia <= 1 miesiąca	0	17 798 721	0	50 110	146 949	3 294	4 260	0	0	0
> 1 miesiąca <= 3 miesięcy	0	3 200 000	0	501 197	2 026 800	16 450	115 520	384 000	0	0
> 3 miesięcy <= 6 miesięcy	0	6 085 170	0	1 763 955	1 830 909	20 340	119 780	1 400 000	0	0
> 6 miesięcy <= 1 roku	0	1 200 000	0	3 709 114	4 216 247	38 172	625 060	0	0	0
> 1 roku <= 2 lat	0	0	0	6 402 617	8 800 933	75 200	1 006 120	0	0	0
> 2 lat <= 5 lat	0	0	0	2 213 862	13 491 092	199 819	3 718 360	0	0	0
> 5 lat <= 10 lat	0	0	0	1 357 345	7 539 366	254 805	4 690 100	0	0	0
> 10 lat <= 20 lat	0	0	0	457 787	5 106 316	199 550	119 280	0	0	0
> 20 lat	0	472 290	472 290	0	776 048	0	0	0	0	0
Razem	3 942 826	50 915 357	472 290	16 456 836	44 559 886	808 123	10 398 556	1 784 000	1 801 068	2 590 278

9.7. W rozbiciu na istotne branże kwoty ekspozycji zagrożonych:

Lp.	Branża	Klasa ryzyka	Kapitał zagrożony na 31.12.2018 r. (zł)	Odsetki	Korekty wartości	Rezerwy celowe i odpisy aktualizacyjne	Wskaźnik orezerwowania
Istotne branże:							
1.	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Poniżej standardu	1 221 723	16 441	0	355 848	28,74%
2.	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych; włączając motocykle	Stracona	96 000	56 663	0	152 663	100,00%
Pozostałe branże:							
3	Przetwórstwo przemysłowe	Poniżej standardu	1 211 098	123 295	0	383 505	28,74%
4	Transport i gospodarka magazynowa	Stracona	130 673	41 976	0	172 649	100,00%

9.8. Zmiana stanu korekt i rezerw/odpisów z tytułu ekspozycji zagrożonych wraz z saldem początkowym i końcowym (art. 442.i)

Stan rezerw celowych na początek i koniec 2019 roku przedstawiał się następująco (zł):

Wyszczególnienie:	Stan na początek roku obrotowego:	Zwiększenie:	Wykorzystanie:	Rozwiązanie :	Stan rezerw na koniec roku obrotowego:
2	3	4	5	6	7
Rezerwy celowe od należności od sektora niefinansowego, w tym:	1 009 450,19	274 876,44	17 228,77	246 097,98	1 020 999,88
- w sytuacji normalnej i pod obserwacją	47 934,57	88 067,39	- 17 020,91	73 237,93	79 784,94
- poniżej standardu	695 588,91	58 680,80	17 020,91	38 056,06	699 192,74
- wątpliwe					
- stracone	265 926,71	128 128,25	17 228,77	134 803,99	242 022,20
RAZEM:	1 009 450,19	274 876,44	17 228,77	246 097,98	1 020 999,88

Stan odpisów aktualizacyjnych od należności oraz odpisów z tytułu zaległych prowizji na początek i koniec 2019 r. zaprezentowano w poniższej tabeli (zł):

Wyszczególnienie:	Stan na początek roku obrotowego:	Zwiększenie:	Wykorzystanie:	Rozwiązanie :	Stan na koniec roku obrotowego:
2	3	4	5	6	7
Odpisy aktual od należności sektor niefinansowy, w tym:	146 835,74	68 973,85	20 109,57	44 473,71	151 226,31
w syt. normalnej i pod obserwacją	155,58	2 911,57	0,01	2 848,22	218,92
poniżej standardu	38 022,04	42 783,02		40 645,07	40 159,99
wątpliwe	-	-		-	-
stracone	108 658,12	23 279,26	20 109,56	980,42	110 847,40
Odpisy aktualizujące z tyt. zaległych prowizji i opłat	17 122,93	18 684,88	301,23	16 951,56	18 555,02
RAZEM:	163 958,67	87 658,73	20 410,80	61 425,27	169 781,33

Archiwizacja

9.9. Jakość kredytowa ekspozycji restrukturyzowanych

	a		b	c		d	e	f	g	h
	Wartość bilansowa brutto (w przypadku ekspozycji w bilansie) / kwota nominalna ekspozycji (w przypadku ekspozycji pozabilansowych)			W tym ekspozycje restrukturyzowane						
	Obsługiwane ekspozycje restrukturyzowane	Nieobsługiwane ekspozycje restrukturyzowane	Razem (tys. zł)	W tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	W tym ekspozycje dotknięte utratą wartości	Obsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych	Nieobsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych			W tym zabezpieczenie i gwarancje finansowe otrzymane z powodu nieobsługiwanych ekspozycji, wobec których zastosowano środki restrukturyzacyjne
1 Kredyty i zaliczki			1 334,39	1 334,39			384,35			
2 Banki centralne										
3 Instytucje rządowe										
4 Instytucje kredytowe										
5 Inne instytucje finansowe										
6 Przedsiębiorstwa niefinansowe	1 334,39		1 334,39	1 334,39			384,35			
7 Gospodarstwa domowe										
8 Dłużne papiery wartościowe										
9 Udzielone zobowiązania do udzielenia pożyczki										
10 Łącznie			1 334,39	1 334,39			384,35			

Legenda:

	pola, których wypełnianie jest obowiązkowe
	pola, których wypełnianie jest nieobowiązkowe

9.10.

Jakość kredytowa ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych w podziale według liczby dni przeterminowania

	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
	Ekspozycje obsługiwane						Ekspozycje nieobsługiwane					
	Razem (tys. zł)	Nieprzetere minowane lub przetermin owane ≤ 30 dni	Przetermini nowane > 30 dni ≤ 90 dni	Razem (tys. zł)	Małe prawdopodobieńs two spłaty ekspozycji nieprzeterminowa nych albo przeterminowanyc h ≤ 90 dni	Przetermin owane > 90 dni ≤ 180 dni	Przetermin owane > 180 dni ≤ 1 rok	Przetermin owane > 1 rok ≤ 5 lat	Przetermin owane powyżej 5 lat	Przetermin owane > 5 lat ≤ 7 lat	Przetermin owane > 7 lat	W tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania
1 Kredyty i zaliczki	120 079,05	120 066,09	12,96	2 935,51	2 348,00	234,63	352,88					2 925,43
2 Banki i oddziały instytucji kredytowych	50 507,17	50 507,17										
3 Instytucje rządowe i samorządow e	10 437,43	10 437,43										
4 Inne instytucje finansowe	472,29	472,29										
5 Instytucje niekomercyjn e działające na rzecz gosp. dom.	792,60	792,60										
6 Przedsiębior stwa niefinansowe	15 199,79	15 199,79		1 335,24	1 335,24							1 335,24
7 W tym MŚP	15 199,79	15 199,79		1 335,24	1 335,24							1 335,24
8 Gospodarstw a domowe	42 669,77	42 656,81	12,96	1 600,27	1 012,76	234,63	352,88					1 590,19

9	Dłużne papiery wartościowe		1 797,04	1 797,04															
10	Banki i oddziały instytucji kredytowych		1 797,04	1 797,04															
11	Instytucje rządowe i samorządowe																		
12	Inne instytucje finansowe																		
13	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gosp. dom.																		
14	Przedsiębiorstwa niefinansowe																		
15	Ekspozycje pozabilansowe		4 937,66	4 937,66															
16	Banki i oddziały instytucji kredytowych																		
17	Instytucje rządowe i samorządowe																		
18	Inne instytucje finansowe																		
19	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gosp. dom.																		

20	Przedsiębiorstwa niefinansowe	1 593,85	1 593,85															
21	Gospodarstwa domowe	3 343,81	3 343,81															
22	Łącznie	126 813,75	126 800,79	12,96	2 935,51	2 348,00	234,63	352,88										2 925,43

Legenda:

pola, których wypełnienie jest obowiązkowe

pola, których wypełnienie jest nieobowiązkowe

pola zablokowane, zgodnie ze wzorcem zaprezentowanym w „Wytycznych dotyczących ujawniania w zakresie ekspozycji nieobstugiwanych i restrukturyzowanych” (EBA/GL/2018/10)

kolumny „h” oraz „i” - dostosowano do podziału terminowego obowiązującego w sprawozdawczości FINREP, formularz F.18, w wyliczeniach EBA obowiązującej przedziały: kol „h” - przeterminowane >1 rok <=2 lata, kol „i” - przeterminowane >2 lata <=5 lat

9.11. Ekspozycje obsługiwane i nieobsługiwane oraz związane z nimi rezerwy

	Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna				Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw			Skumulowane odpisania częściowe			Otrzymane zabezpieczenie i gwarancje finansowe		
	Ekspozycje obsługiwane		Ekspozycje nieobsługiwane		Ekspozycje obsługiwane – utrata wartości i rezerwy		Ekspozycje nieobsługiwane – utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z powodu ryzyka kredytowego i rezerw		Z tytułu ekspozycji obsługiwanych		Z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych		
	Razem	W tym etap 1	W tym etap 2	Razem	W tym etap 2	W tym etap 3	Razem	W tym etap 2	W tym etap 3				
1 Kredyty i zaliczki	120 079,05			2 935,51			80,00	1 102,28					
2 Banki i oddziały instytucji kredytowych	50 507,17												
3 Instytucje rządowe i samorządowe	10 437,43												
4 Instytucje niekomercyjnie działające na rzecz gosp. dom.	792,60												
5 Inne instytucje finansowe	472,29												
6 Przedsiębiorstwa niefinansowe	15 199,79			1 335,24				384,35					
7 W tym MSP	15 199,79			1 335,24				384,35					
8 Gospodarstwa domowe	42 669,77			1 600,27			80,00	717,93					

9	Dłużne papiery wartościowe	1 797,04																				
10	Banki i oddziały instytucji kredytowych	1 797,04																				
11	Instytucje rządowe i samorządowe																					
12	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gosp. dom.																					
13	Inne instytucje finansowe																					
14	Przedsiębiorstwa niefinansowe																					
15	Ekspozycje pozabilansowe	4 937,66																				
16	Banki i oddziały instytucji kredytowych																					
17	Instytucje rządowe i samorządowe																					
18	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gosp. dom.																					
19	Inne instytucje finansowe																					

20	Przedsiębiorstwa niefinansowe	1 593,85												
21	Gospodarstwa domowe	3 343,81												
22	Łącznie	126 813,75								80,00			1 102,28	

Legenda:

pola, których wypełnianie jest obowiązkowe

pola, których wypełnianie jest nieobowiązkowe

pola zablokowane, zgodnie z objaśnieniami poniżej nie dotyczy banków stosujących krajowe zasady rachunkowości

pola zablokowane, zgodnie ze wzorcem zaprezentowanym w „Wytycznych dotyczących ujawniania w zakresie ekspozycji nieobserwowanych i restrukturyzowanych” (EBA/GL/2018/10)

9.12. Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie i postępowanie egzekucyjne

	Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie	
	Wartość w momencie początkowego ujęcia	Skumulowane ujemne zmiany
1 Rzeczowe aktywa trwałe	-	-
2 Inne niż rzeczowe aktywa trwałe	-	-
3 Nieruchomości mieszkalne	-	-
4 Nieruchomości komercyjne	-	-
5 Ruchomości (samochody, środki transportu itp.)	-	-
6 Kapitał własny i instrumenty dłużne	-	-
7 Pozostałe	-	-
8 Łącznie	-	-

10. Ujawnienia w zakresie stosowanych technik ograniczania ryzyka kredytowego

10.1. Opis głównych rodzajów zabezpieczeń przyjętych przez Bank

Bank stosuje następujące rodzaje zabezpieczeń:

- 1) Zabezpieczenia rzeczywiste:
  - a. hipoteka na nieruchomości;
  - b. zastaw rejestrowy;
  - c. przewłaszczenie rzeczy ruchomej;
  - d. wpłatę określonej kwoty, spełniającej warunki określone w art. 102 ustawy Prawo bankowe;
  - e. blokada środków na rachunku w Banku lub innych bankach,
  - f. cesja wierzytelności z umów handlowych;
  - g. cesja wierzytelności z umów ubezpieczeniowych;
  - h. inne, zaakceptowane indywidualną decyzją przez Bank.

- 2) zabezpieczenia nierzeczywiste:
  - a. weksel własny i poręczenie wekslowe,
  - b. gwarancja;
  - c. poręczenie cywilne.

W celu ograniczenia ryzyka prawnego i operacyjnego Bank określił szczegółowe zasady ustanawiania prawnych form zabezpieczeń spłaty kredytów w procedurze „Instrukcja prawnych form zabezpieczeń wierzytelności Banku Spółdzielczego w Nowem n/Wisła”.

Bank ustala zabezpieczenia w porozumieniu z ustanawiającym, biorąc pod uwagę między innymi:

- 1) rodzaj i wysokość zobowiązania oraz okres na jaki środki zostają przekazane,
- 2) status prawny ustanawiającego,
- 3) sytuację finansową i gospodarczą ustanawiającego oraz podmiotów powiązanych z nim kapitałowo lub organizacyjnie,
- 4) istnienie powiązań organizacyjnych lub gospodarczych pomiędzy kredytobiorcą a ustanawiającym będącym osobą trzecią,
- 5) typowe oraz indywidualne ryzyko związane z przekazaniem środków,
- 6) cechy danego zabezpieczenia wynikające z dotyczących go przepisów prawa oraz umów o ustanowienie zabezpieczenia (np. sposób ustanowienia zabezpieczenia, przesłanki i zakres odpowiedzialności wynikającej z zabezpieczenia, sposób realizacji uprawnień Banku),
- 7) przewidywany nakład pracy Banku oraz związane z ustanowieniem zabezpieczenia koszty Banku oraz klientów Banku,
- 8) realną możliwość oraz długość przewidywanego terminu pełnego zaspokojenia roszczeń Banku z przyjętego zabezpieczenia,
- 9) płynność zabezpieczenia, tj. możliwość sprzedaży danego zabezpieczenia na rynku, bez znacznej utraty wartości, określoną na podstawie własnych doświadczeń, analizy rynku w postaci analizy ofert sprzedaży, giełd, doniesień o przetargach i innych źródła dostępnych bankowi. Analiza płynności zabezpieczenia (możliwość realizacji zabezpieczenia) jest każdorazowo badana indywidualnie przy ocenie transakcji kredytowej,
- 10) istniejące już obciążenia na rzeczy mającej stanowić przedmiot zabezpieczenia (w przypadku zabezpieczeń rzeczowych) oraz zadłużenie ustanawiającego (w przypadku zabezpieczenia osobistego),

- 11) rynkową wartość zabezpieczenia,
- 12) realną możliwość zaspokojenia się Banku z proponowanych zabezpieczeń w trakcie postępowania egzekucyjnego lub upadłościowego,
- 13) możliwość pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw celowych.

Bank Spółdzielczy w Nowem n/Wisła na dzień 31-12-2019 r. nie stosował technik redukcji ryzyka kredytowego w zakresie:

- 1) tworzenia rezerw celowych i odpisów na odsetki, w celu pomniejszenia podstawy ich naliczania.
- 2) wyznaczania aktywów ważonych ryzykiem (zamiana wagi ryzyka kontrahenta na wagę ryzyka zabezpieczenia lub stosowanie preferencyjnej wagi ryzyka 35%).

10.2. Zasady i procedury dotyczące wyceny zabezpieczeń i zarządzania nimi

Bank w ramach swoich procedur wprowadził „Instrukcję prawnych form zabezpieczeń wierzytelności Banku Spółdzielczego w Nowem n/Wisła” oraz „Zasady stosowania ubezpieczeń przy zabezpieczaniu kredytów w Banku Spółdzielczym w Nowem n/Wisła”.

Zabezpieczenie ma na celu zapewnienie Bankowi zwrotu przysługującej mu w stosunku do klienta wierzytelności, w razie gdyby nie dokonał on spłaty tej wierzytelności w terminie ustalonym w umowie. Zabezpieczenie winno być ustanowione nie wcześniej niż w dacie zawarcia umowy, na podstawie której zaciągane jest zobowiązanie klienta.

Wyceny zabezpieczeń rzeczowych Bank dokonuje w chwili ich przyjmowania. Aktualizacji wyceny zabezpieczeń Bank dokonuje w trakcie umowy kredytowej, której zabezpieczenia dotyczą.

Bank stosuje nierezywalną ochronę kredytową, według metody uproszczonej ujmowania zabezpieczeń. W przypadku ochrony kredytowej strona trzecia umowy zobowiązuje się do zapłacenia określonej kwoty, w przypadku powstania niewypłacalności dłużnika. Bank ustanawia mechanizmy ochrony kredytowej, które są prawnie skuteczne.

11. Ujawnienia w zakresie korzystania z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI

Bank wykorzystuje oceny zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI na potrzeby wyznaczania aktywów ważonych ryzykiem, dla następujących ekspozycji wobec:

- 1) instytucji - jeżeli rezydualny termin ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące,
- 2) samorządów regionalnych lub władz lokalnych - jeżeli ekspozycja nie jest denominowana lub finansowana w walucie krajowej,
- 3) podmiotów sektora publicznego - jeżeli pierwotny termin zapadalności ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące.

Bank korzysta z ocen jakości kredytowej nadanych przez ECAI:

- 1) Fitch Ratings;
- 2) Moody's Investors Service;
- 3) Standard and Poor's Ratings Services.

Jeżeli nadane oceny odpowiadają różnym wagom ryzyka wówczas Bank uwzględni tę ocenę, której odpowiada wyższa waga ryzyka.

Jeżeli dostępne są więcej niż dwie oceny kredytowe sporządzone przez wyznaczone ECAI dla danej pozycji z ratingiem, wówczas uwzględnia się te dwie spośród nich, z którymi wiążą się najniższe wagi ryzyka, z zastrzeżeniem, że jeżeli dwie najniższe wagi ryzyka różnią się od siebie, przypisuje się wyższą z nich.

Bank uzależnia przyznanie wagi ryzyka od stopnia jakości kredytowej, który przypisano rządowi polskiemu wg następującej tabeli:

Stopień jakości kredytowej rządu polskiego	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka ekspozycji	20%	50%	100%	100%	100%	150%

Bank uzależnia stopień jakości kredytowej od oceny wiarygodności kredytowej w następujący sposób:

Stopień jakości kredytowej	Ocena wiarygodności kredytowej		
	Fitch Ratings	Moody's Investors Service	Standard and Poor's Ratings Services
1	AAA do AA	Aaa do Aa	AAA do AA
2	A	A	A
3	BBB	Baa	BBB
4	BB	Ba	BB
5	B	B	B
6	CCC i poniżej	Caa i poniżej	CCC i poniżej

Bank nie korzysta z ocen wiarygodności kredytowej uznanej zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej (ECAI), za wyjątkiem ocen rządu polskiego niezbędnych dla potrzeb ustalenia wag ryzyka dla ekspozycji wobec podmiotów sektora publicznego oraz ekspozycji wobec instytucji. Wagi ryzyka względem tych ekspozycji nadawane są na podstawie ratingów zewnętrznych wydawanych przez: Fitch Ratings, Moody's Investors Service, Standard and Poor's Ratings Services.

Łączna kwota ekspozycji kredytowych, w podziale na poszczególne stopnie jakości kredytowej przedstawia się następująco:

Stopień jakości kredytowej	Wartość ekspozycji (w tys. zł)
1	0,00
2	39,03
3	0,00
4	0,00
5	0,00
6	0,00

12. Ekspozycja na ryzyko rynkowe (art. 445)

W 2019 r. w zakresie ryzyka rynkowego Bank wyznaczał wymóg wyłącznie na ryzyko walutowe. Wymóg kapitałowy na ryzyko walutowe w całym 2019 roku nie wystąpił.

Lp.	Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
1.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit b.	nie dotyczy
2.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit c. – ryzyko walutowe	0

13. Ekspozycja na ryzyko operacyjne (art. 446)

Ryzyko operacyjne to ryzyko poniesienia przez Bank straty wynikającej z nieodpowiednich lub zawodnych procedur wewnętrznych, błędów ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmujące także ryzyko prawne.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego obliczany jest przez Bank metodą wskaźnika bazowego (art. 315-316 Rozporządzenia).

Regulacyjny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego na dzień 31.12.2019 r. wyniósł 829 tys. zł.

Rejestr zdarzeń ryzyka operacyjnego zgodnie z nową Rekomendacją M KNF obejmuje 7 kategorii. W 2019 r. zarejestrowano łącznie 261 zdarzeń ryzyka operacyjnego a koszty związane z tymi zdarzeniami wyniosły 41,62 tys. zł. Limit kapitału na ryzyko operacyjne nie został przekroczony. Zdarzenia z kategorii 6 i 7 stanowią 94,25% ogółu zarejestrowanych zdarzeń ryzyka operacyjnego i dotyczą głównie: różnic kasowych i bankomatowych, awarii bankomatów oraz dostaw energii.

Poziom ryzyka operacyjnego, w którym uwzględnione zostało również ryzyko prawne, został oszacowany na podstawie zarejestrowanych zdarzeń w Rejestrze zdarzeń (incydentów) ryzyka operacyjnego oraz kształtowania się kluczowych wskaźników ryzyka, dalej KRI.

Rejestr zdarzeń ryzyka operacyjnego w podziale na kategorie w 2019 r. przedstawia tabela poniżej:

Rodzaj zdarzenia / Kategorie ryzyka		Dane za 4 ostatnie kwartały wg stanu na 31-12-2019 r.	
		Ilość	Wielkość straty (tys. zł)
1. Oszustwa wewnętrzne	1. Działania nieuprawnione	-	-
	2. Kradzież i oszustwo	-	-
2. Oszustwa zewnętrzne	2. Kradzież i oszustwo	1	-
	2. Bezpieczeństwo systemów.	-	-
3. Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	1. Stosunki pracownicze	3	2,54
	2. Bezpieczeństwo środowiska pracy	-	-
	3. Podziały i dyskryminacja	-	-
4. Klienci, produkty i praktyki operacyjne	1. Obsługa klientów, ujawnianie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów	-	-
	2. Niewłaściwe praktyki biznesowe lub rynkowe	-	-
	3. Wady produktów	1	0,03
	4. Klasyfikacja klienta i ekspozycje	-	-
	5. Usługi doradcze	-	-
5. Szkody związane z aktywami rzeczowymi	Kłęski żywiołowe i inne zdarzenia.	10	3,51
6. Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	Systemy	91	35,54
7. Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	1. Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	155	-
	2. Monitorowanie i sprawozdawczość	-	-
	3. Napływ i dokumentacja klientów	-	-

	4. Zarządzanie rachunkami klientów	-	-
	5. Kontrahenci nie będący klientami banku (np. izby rozliczeniowe)	-	-
	6. Sprzedawcy i dostawcy	-	-
	Razem	261	41,62 tys. zł

W celu ograniczenia ryzyka operacyjnego, w Banku podejmowane były działania prewencyjne, polegające między innymi na:

- 1) podjęciu czynności na rzecz sprawnego działania bankomatów w związku z rosnącym znaczeniem samoobsługi klientów,
- 2) ciągłej edukacji klientów w zakresie prawidłowego korzystania z urządzeń w celu ograniczenia ich awarii i przestoju,
- 3) stosowaniu odpowiednich procedur dotyczących dokonywania operacji, a także limitów w zakresie podejmowania decyzji w celu ograniczenia strat mogących powstać z tytułu błędów popełnianych przez ludzi,
- 4) dążeniu do automatyzacji wykonywanych czynności w celu zapobiegania lub wychwytywania błędów ludzkich,
- 5) szkoleniach wewnętrznych pracowników mających na celu przekazanie informacji dotyczących prawidłowego wykonywania operacji, a także uświadomienia istnienia i sposobów zapobiegania wystąpieniu ryzyka,
- 6) przekazywaniu bieżących informacji na temat istotnych zdarzeń ryzyka operacyjnego, w celu zapobiegania rozprzestrzenianiu się ryzyka i ograniczaniu jego wpływu,
- 7) monitorowaniu zdarzeń ryzyka operacyjnego, gromadzeniu informacji dotyczących ryzyka i ich okresowej analizie.

W 2019 roku nie odnotowano żadnego istotnego zdarzenia w zakresie ryzyka operacyjnego.

14. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych (art. 447)

Bank stosuje zasady (politykę) rachunkowości, w tym metody wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania przychodów i kosztów, zgodne z ustawą z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości oraz z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 1 października 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków, w tym: zasady ujmowania w kapitale własnym skutków wyceny pozycji bilansowych.

W aktywach Banku znajdują się następujące papiery kapitałowe (w zł):

L.p.	Nazwa instrumentu finansowego:	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2019 r.	Cel nabycia
1.	Akcje SGB-Bank S.A.	1 800 000,00	Przyczyny strategiczne
2.	Bankowe Papiery Wartościowe SGB-Bank S.A.	1 784 000,00	Przyczyny strategiczne
3.	Akcja w BGŻ BPK PARIBAS S..A	68,00	Przyczyny strategiczne
4.	Udział w Spółdzielczym Systemie Ochrony	1 000,00	Przynależność

Zakupione akcje oraz papiery dłużne SGB-Banku S.A. mają charakter wyłącznie strategiczny – wynikający z uczestnictwa Banku w zrzeczeniu SGB. Na dzień bilansowy ww. akcje i udziały zostały wycenione według ceny nabycia zgodnie z par. 36 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 1 października 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków.

Na dzień 31.12.2019 r. Bank nie posiada papierów kapitałowych do zbycia.

W 2019 r. w Banku nie było zrealizowanych zysków lub strat ze sprzedaży i likwidacji w ujęciu skumulowanym w zakresie ekspozycji nieuwzględnionych w portfelu handlowym. Nie wystąpiły również niezrealizowane zyski lub straty z aktualizacji wyceny.

15. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym (art. 448)

Bank definiuje ryzyko stopy procentowej jako niebezpieczeństwo negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy oraz bilansową wartość zaktualizowaną kapitału. W ramach ryzyka stopy procentowej Bank wyróżnia następujące kategorie ryzyka:

- 1) ryzyko przeszacowania, wynikające z niedopasowania terminów przeszacowania pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych; Bank bada wpływ tego ryzyka na:
  - a) wynik finansowy – zakładając równoległe przesunięcie krzywej dochodowości,
  - b) wartość ekonomiczną kapitału – zakładając równoległe oraz nierównoległe przesunięcie krzywej dochodowości;
- 2) ryzyko bazowe, spowodowane niedoskonałą korelacją zmian stóp referencyjnych.

Ryzyko opcji klienta Bank uznaje jako nieistotne. Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej w cyklach miesięcznych.

Bank przyjmuje, że zmiana stóp procentowych sama w sobie nie jest źródłem potencjalnych strat; narażenie na negatywne oddziaływanie na wyniki Banku związane jest w najistotniejszym stopniu z występującymi różnicami w wielkościach aktywów i pasywów przeszacowywanych w poszczególnych przedziałach oraz nierównomierną skalą zmian wysokości poszczególnych stóp referencyjnych.

W Banku występuje nadwyżka aktywów nad pasywami wrażliwymi na zmiany stóp procentowych, która na 31-12-2019 r. wynosiła 56,8% sumy bilansowej.

W celu oszacowania zmiany wyniku finansowego oraz bilansowej zaktualizowanej wartości kapitału w wyniku szokowych spadków lub wzrostów stóp procentowych Bank przeprowadza testy warunków skrajnych. Stanowią one narzędzie diagnostyczne oceniające stabilność przychodów banku w sytuacjach niekorzystnych. Bank dokonuje testów warunków skrajnych dla zaistnienia następujących sytuacji:

- 1) zmiany stóp procentowych o 200 p.b. i jej wpływu na wynik finansowy,
- 2) zmiany stóp procentowych i ich wpływu na wartość zaktualizowaną kapitału przy równoległych i nierównoległych przesunięciach krzywej dyskontowej zero kuponowej.

Przeprowadzając testy Bank bada wpływ zmiany stóp procentowych na wynik odsetkowy w skali 12 miesięcy oraz relację zmiany wyniku do funduszy własnych. Do obliczeń Bank wykorzystuje metodę wyniku odsetkowego, uwzględniając jednocześnie niedoskonałe powiązania zmian stóp referencyjnych oraz niejednakowe zmiany stóp procentowych odnoszących się do różnych terminów, a dotyczących stawek WIBOR.

Według stanu na 31 grudnia 2019 r., zakładając niekorzystny nagły spadek stóp procentowych o 200 p.b., zmiana wyniku odsetkowego w skali 12 miesięcy z tytułu ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego łącznie wyniosłaby -1 624 tys. zł, stanowiąc -45,0% annualizowanego zysku netto oraz -7,1% funduszy własnych.

Przy wzroście stóp procentowych zmiana wyniku odsetkowego wyniosłaby 1 775 tys. zł, stanowiąc 49,2% annualizowanego zysku netto oraz 7,8% funduszy własnych.

Testy w zakresie wpływu zmian stóp procentowych na wartość ekonomiczną kapitału oparte o metodę zaktualizowanej wartości ekonomicznej pozwalają na ocenę, w jakim stopniu zmiana stóp procentowych wpływa na zmianę wartości ekonomicznej Banku.

Na dzień 31-12-2019 r. wyniki testów zakładających równoległe i nierównoległe przesunięcie krzywej dyskontowej zero kuponowej wskazują, że w Banku nie występuje duże ryzyko zmiany wartości ekonomicznej kapitału na skutek zmiany stóp procentowych, co wynika z faktu, że prawie wszystkie terminy płatności/przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych mieszczą się w przedziałach do 1 roku. Na dzień 31 grudnia 2019 r. największy negatywny wpływ zmiany stóp procentowych na wartość zaktualizowaną kapitału wystąpił dla scenariusza zakładającego spadek krzywej dyskontowej zero kuponowej dla krótkoterminowych stóp procentowych (do 1 roku) o 350 p.b. i wzrost krzywej dyskontowej zero kuponowej dla długoterminowych stóp procentowych (powyżej 1 roku) o 150 p.b. Wpływ ten wyniósł -59 tys. zł, co stanowi -0,26% funduszy własnych.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku kwota stanowiąca podstawę wyliczania kapitału wewnętrznego na ryzyko stopy procentowej, jako ryzyko istotne, wyniosła 1 624 tys. zł. Ponieważ tak obliczona kwota przekroczyła wskaźnik wrażliwości, ustalony na poziomie 1,75% funduszy własnych, Bank oblicza wymóg kapitałowy jako różnicę pomiędzy kwotą obliczoną na podstawie testów warunków skrajnych a wskaźnikiem wrażliwości.

Na dzień 31-12-2019 r. kapitał wewnętrzny z tytułu ryzyka stopy procentowej wyniósł 1 225 tys. zł, czyli stanowił 5,37% funduszy własnych.

Poziom aktywów i pasywów walutowych nie przekroczył 5% sumy bilansowej – nie wymaga więc wyodrębnienia tych środków do oddzielnej analizy.

16. Ekspozycje na pozycje sekurytyzacyjne (CRR art. 449)

Na dzień 31.12.2019 r. Bank Spółdzielczy w Nowem n/Wisłą nie posiadał ekspozycji na pozycje sekurytyzacyjne.

17. Polityka w zakresie wynagrodzeń (art. 450)

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR, Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, ustawą Prawo bankowe i Zasadami Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych wydanymi przez Komisję Nadzoru Finansowego, Bank ogłasza informacje dotyczące polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze.

Bank, korzystając z możliwości indywidualnego określenia sposobu i zakresu stosowania przepisów dotyczących zmiennych składników wynagrodzeń, realizując zapisy w/w Uchwały Komisji Nadzoru Finansowego oraz w/w Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów, stosując wskazaną w nim zasadę proporcjonalności, wprowadził „Politykę wynagrodzeń osób mających istotny wpływ na profil ryzyka w Banku Spółdzielczym w Nowem n/Wisła”, która została zatwierdzona przez Radę Nadzorczą Banku. Polityka ma na celu wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem oraz nie zachęcanie do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zatwierdzony przez Radę Nadzorczą akceptowalny ogólny poziom ryzyka. Ponadto, celem Polityki jest wspieranie realizacji Strategii działania Banku, Strategii zarządzania ryzykiem oraz ograniczanie konfliktów interesów.

Z uwagi na skalę działalności w Banku nie powoływano komitetu do spraw wynagrodzeń.

Bank nie korzystał z konsultanta zewnętrznego w zakresie ustalania Polityki.

Na podstawie par. 25 ust. 1 w/w Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów postanowień Polityki nie stosuje się do członków Rady Nadzorczej Banku. Członkowie Rady Nadzorczej otrzymują wynagrodzenie ustalone uchwałą Zebrania Przedstawicieli, bez podziału na stałe i zmienne składniki.

Bank nie jest znaczącą jednostką pod względem organizacji wewnętrznej oraz rodzaju, zakresu i złożoności prowadzonej działalności. Bank, z uwagi na profil działania, charakter posiadanych w ofercie produktów, skalę działalności na rynku bankowym oraz po dokonaniu analizy w zakresie określenia stanowisk kierowniczych mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku, ustalił, że w/w Polityka dotyczy członków Zarządu Banku:

- 1) stanowiska Prezesa Zarządu,
- 2) stanowiska Wiceprezesa Zarządu ds. Finansowych - Głównego Księgowego,
- 3) stanowiska Wiceprezesa Zarządu ds. Handlowych.

Na system wynagrodzeń w Banku składają się:

- 1) stałe składniki wynagrodzenia (składniki obligatoryjne) obejmujące:
  - a. stałe wynagrodzenie miesięczne w wysokości ustalonej w umowie o pracę,
  - b. dodatki do wynagrodzenia zasadniczego wynikające z regulacji wewnętrznych Banku, niezależne od wyników Banku,
  - c. świadczenia przewidziane przepisami Kodeksu pracy i innymi obowiązującymi przepisami;
- 2) zmienny składnik wynagrodzenia, który stanowi premia roczna.

Wynagrodzenia przyznawane w Banku mają charakter wyłącznie pieniężny. Stałe składniki wynagrodzenia stanowią na tyle dużą część wynagrodzenia, aby możliwe było prowadzenie elastycznej polityki zmiennych składników wynagrodzenia, w tym obniżanie lub nieprzyznawanie zmiennych składników wynagrodzenia, przy czym stosunek zmiennych składników wynagrodzenia do stałych składników wynagrodzenia nie może przekraczać 100% w odniesieniu do każdej z osób zajmujących stanowisko kierownicze. Łączna wysokość premii rocznej przyznanej osobom zajmującym stanowiska kierownicze nie ogranicza zdolności Banku do zwiększania jego funduszy własnych i nie może być wyższa niż 5% rocznego, zweryfikowanego przez biegłego rewidenta, wyniku finansowego brutto Banku za dany rok podlegający ocenie.

Podstawą oceny efektów pracy są kryteria dotyczące oceny wyników całego Banku, a także ocena indywidualnych wyników danego członka Zarządu.

Oceny efektów pracy członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza po zakończeniu roku obrachunkowego, do 30 września roku następującego po okresie oceny i obejmuje ona 3 lata,

tzn. miniony rok obrotowy oraz dwa poprzednie lata, tak aby wysokość wynagrodzenia zależna od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny i ryzyko związane z prowadzoną przez Bank działalnością oraz zweryfikowany przez biegłego rewidenta wynik finansowy netto na dzień 31 grudnia minionego roku.

Ocena wyników całego Banku obejmuje koszt ryzyka Banku, koszt kapitału i ryzyka płynności w perspektywie długoterminowej. Ocena efektów pracy członków Zarządu składa się dwóch elementów: Oceny realizacji zadań dla Prezesa Zarządu oraz Oceny realizacji zadań i wyniki finansowe nadzorowanych przez danego członka Zarządu jednostek/komórek organizacyjnych.

Ocena wyników całego Banku, obrazująca ocenę efektów pracy Zarządu, obejmuje m.in. wskaźniki Banku osiągane w latach podlegających ocenie w podziale na poszczególne lata w odniesieniu do realizacji planu finansowego w danym okresie, w zakresie:

- 1) współczynnika wypłacalności;
- 2) wyniku z tytułu odsetek i wyniku z tytułu prowizji;
- 3) wypracowanego zysku netto;
- 4) sumy bilansowej Banku;
- 5) średniej osiągniętych wskaźników jakości kredytów.

Oceniając indywidualne wyniki pracy członka Zarządu Rada Nadzorcza bierze pod uwagę:

- 1) ocenę pracy jednostek i komórek organizacyjnych Banku objętych nadzorem danego członka Zarządu;
- 2) celowość ponoszonych kosztów związanych z funkcjonowaniem Banku w obszarach nadzorowanych przez danego członka Zarządu;
- 3) skuteczność kontroli funkcjonalnej w nadzorowanych przez członka Zarządu jednostkach lub komórkach organizacyjnych Banku,
- 4) jakość świadczonej pracy, z uwzględnieniem skarg składanych na danego członka Zarządu lub Zarząd w przypadku decyzji kolegialnych;
- 5) zdarzenia wynikające ze sprawowanych funkcji zarządczych danego członka Zarządu mające wpływ na kondycję finansową lub reputację Banku;
- 6) jakość zarządzania organizacją i zasobami ludzkimi w Banku w obszarach nadzorowanych przez danego członka Zarządu;
- 7) wyniki kontroli zewnętrznych przeprowadzonych w Banku w obszarze nadzorowanym przez danego członka Zarządu;
- 8) oceny nadzorcze BION w obszarach objętych nadzorem danego członka Zarządu;
- 9) pozytywną ocenę odpowiedności członka Zarządu;
- 10) udzielenie przez Zebranie Przedstawicieli absolutorium z wykonania obowiązków za dany rok obrotowy.

W odniesieniu do Oceny wyników całego Banku, członek Zarządu ma prawo do premii rocznej, gdy średnia wartość wykonania planu finansowego wyniosła w zakresie:

- 1) współczynnika wypłacalności co najmniej - zachowanie poziomu współczynnika wymaganego przepisami Prawa bankowego;
- 2) wyniku z tytułu odsetek i wynik z tytułu prowizji co najmniej 90%;
- 3) zysku netto co najmniej 90%;
- 4) sumy bilansowej co najmniej 90%;
- 5) oraz gdy średnia osiągniętych wskaźników jakości rozumianych jako stosunek kredytów zagrożonych do ogółu kredytów w portfelu kredytowym nie przekroczyła w okresie oceny 8%.

W odniesieniu do Oceny indywidualnych wyników pracy członka Zarządu, uwzględnia się następujące kryteria:

- 1) ocenę pracy jednostek i komórek organizacyjnych Banku objętych nadzorem danego członka Zarządu;
- 2) celowość ponoszonych kosztów związanych z funkcjonowaniem Banku w obszarach nadzorowanych przez danego członka Zarządu;
- 3) skuteczność kontroli funkcjonalnej w nadzorowanych przez członka Zarządu jednostkach lub komórkach organizacyjnych Banku;
- 4) jakość świadczonej pracy, z uwzględnieniem skarg składanych na danego członka Zarządu lub Zarząd w przypadku decyzji kolegialnych,
- 5) zdarzenia wynikające ze sprawowanych funkcji zarządczych danego członka Zarządu mające wpływ na kondycję finansową lub reputację Banku,
- 6) jakość zarządzania organizacją i zasobami ludzkimi w Banku w obszarach nadzorowanych przez danego członka Zarządu;
- 7) wyniki kontroli zewnętrznych przeprowadzonych w Banku w obszarze nadzorowanym przez danego członka Zarządu;
- 8) oceny nadzorcze BION w obszarach objętych nadzorem danego członka Zarządu,
- 9) pozytywną ocenę kwalifikacji członka Zarządu,
- 10) udzielenie przez Zebranie Przedstawicieli absolutorium z wykonania obowiązków za dany rok obrotowy.

Członek Zarządu uzyskuje pozytywną ocenę tylko i wyłącznie w przypadku spełnienia wszystkich przesłanek wskazanych w zakresie Oceny wyników całego Banku oraz Oceny indywidualnych wyników pracy członka Zarządu. Na podstawie przeprowadzonej oceny Rada Nadzorcza podejmuje decyzję w formie uchwały o przyznaniu premii rocznej i jej wysokości dla poszczególnych członków Zarządu w przypadku oceny pozytywnej. Przyznana członkowi Zarządu premia roczna wypłacana jest jednorazowo w formie pieniężnej, niezwłocznie po podjęciu uchwały przez Radę Nadzorczą.

Ustanie stosunku pracy osoby mającej istotny wpływ na profil ryzyka Banku w ciągu trzyletniego okresu oceny nie powoduje pozbawienia tej osoby prawa do odroczonej części zmiennego składnika wynagrodzeń przyznanego w okresie jego pracy za dany trzyletni okres. W takim przypadku ocena efektów pracy pod kątem wypłaty odroczonej części przyznanego zmiennego składnika wynagrodzeń obejmuje wyłącznie jego okres pracy w Banku, przy uwzględnieniu wyników Banku za trzyletni okres oceny.

Zmienne składniki wynagrodzenia nie są przyznawane członkowi Zarządu, gdy:

- 1) w okresie podlegającym ocenie powstała strata bilansowa bądź istnieje groźba jej wystąpienia albo powstania niebezpieczeństwa niewypłacalności lub utraty płynności z uwagi na działania lub decyzje albo brak działań w okresie podlegającym ocenie,
- 2) przeciwko danej osobie wydano prawomocny wyrok za działania na szkodę Banku lub postawiono zarzut działania, które w sposób oczywisty narusza istotne interesy Banku, a okoliczności tego działania nie budzą wątpliwości; działania te w szczególności mogą polegać na:
  - a. podjęciu konkurencji działalności wobec Banku naruszającej lub zagrażającej jego interesom,
  - b. rażącym naruszeniu istotnych interesów klientów Banku i nieprzestrzeganiu przyjętych standardów postępowania prowadzącym do utraty reputacji lub wiarygodności Banku,
  - c. rażącym naruszaniu praw pracowniczych,
- 3) za okres podlegający ocenie wydano przeciętną ocenę nadzorczą dla Banku na poziomie „3,25” lub wyższym.

Wypłata zmiennego składnika wynagrodzeń jest zmniejszana lub wstrzymywana, w sytuacji, o której mowa w art. 142 ustawy Prawo bankowe.

Zbiorcze informacje ilościowe na temat wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze (w zł).

Wartość wynagrodzeń za dany rok obrotowy	Zarząd – 3 osoby
Wynagrodzenie stałe	546 800,00 zł
Wynagrodzenie zmienne:	-
-pieniężne	-
-inne	-
Liczba osób uzyskujących odprawy	-
Wartość odpraw	-
Najwyższa wypłata odprawy	-

Na wypłatę zmiennego składnika wynagrodzeń Bank tworzy rezerwę. Rezerwa na zmienne składniki wynagrodzeń utworzona w 2016 roku na dzień 31-12-2019 r. wyniosła 33 784,69 zł.

Odroczona część premii rocznej dla Członków Zarządu według stanu na 31.12.2019 r.

Rok	Kwota przyznanej premii rocznej	Kwota odroczonej premii rocznej	Premia odroczonej podlegająca wypłacie w latach 2018-2020
2019	-	-	-

Bank Spółdzielczy w Nowem n/Wisłą nie zatrudniał osób, których łączne wynagrodzenie wypłacone w 2019 r. przekraczało równowartość 1 mln EUR.

Poziom wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku podlega opiniowaniu i monitorowaniu przez Radę Nadzorczą Banku.

Wdrożenie polityki podlega raz w roku przeglądowi dokonywanemu przez Samodzielne Stanowisko ds. Zgodności i Kontroli Wewnętrznej.

W Banku dokonuje się corocznej udokumentowanej weryfikacji stanowisk pracy pod kątem istotnego wpływu na profil ryzyka banku dla potrzeb realizacji zapisów Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów.

18. Ryzyko płynności i pozycji płynnościowej (Rekomendacja P)

18.1. Rola i zakres odpowiedzialności jednostek biznesowych oraz komitetów zaangażowanych w zarządzanie ryzykiem płynności

Role i zakres odpowiedzialności jednostek biznesowych oraz komórek zaangażowanych w zarządzanie ryzykiem płynności zostały opisane w pkt 2.4.2.

18.2. Sposób pozyskania finansowania działalności

Głównym źródłem finansowania działalności Banku Spółdzielczego w Nowem n/Wisłą są depozyty podmiotów niefinansowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 60% pasywów ogółem.

Bank w 2019 roku nie posiadał środków pozyskanych od innych banków oraz nie wyemitował papierów wartościowych w celu pozyskania źródeł finansowania. Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskania i utrzymania środków obcych stabilnych.

Bank kieruje swoją ofertę głównie do gospodarstw domowych, których udział depozytów na koniec 2019 roku stanowił 83,41% depozytów ogółem. Bank stara się dywersyfikować swoją ofertę z punktu widzenia terminów wymagalności depozytów, jak i charakteru depozytu (bieżący i terminowy). Bank w ograniczonym zakresie oferuje swoim klientom depozyty z pierwotnym terminem wymagalności powyżej jednego roku. Oferta Banku skierowana jest również do jednostek samorządowych.

Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania. Do finansowania działalności kredytowej Bank wykorzystuje głównie fundusze własne oraz stabilną część depozytów sektora niefinansowego. Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowych źródeł środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego.

W sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB, a także pozyskanie kredytu refinansowego z Narodowego Banku Polskiego.

18.3. Stopień scentralizowania funkcji skarbowych i zarządzania płynnością

Funkcje skarbowe i zarządzania płynnością wykonuje w Banku Spółdzielczym w Nowem n/Wisłą komórka zarządzania „wolnymi środkami”, w skład której wchodzi wydzielone osoby z Zespołów: Zespołu ds. Księgowości, Rozliczeń i Sprawozdawczości, Zespołu Depozytowo-Kredytowego oraz Zespołu Kredyty, Bancassurance. Funkcje skarbowe i zarządzania płynnością są w pełni scentralizowane.

Komórki zaangażowane w wykonywanie funkcji skarbowych i zarządzania płynnością współpracują ze sobą w zakresie stosowania środków mitygujących.

18.4. Zasady funkcjonowania w ramach zrzeszenia i Systemu Ochrony SGB

Bank jest członkiem Zrzeszenia SGB oraz Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB. W związku z tym, zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się zgodnie z zasadami ustalonymi w Zrzeszeniu i Systemie.

Bank Zrzeszający realizuje następujące zadania:

- 1) prowadzenie rozliczeń pieniężnych Banków Spółdzielczych,
- 2) zabezpieczanie Banków Spółdzielczych przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych,
- 3) zabezpieczanie płynności śróddziennej dla Banków Spółdzielczych,
- 4) prowadzenie rachunków bieżących Banków Spółdzielczych,
- 5) udzielanie kredytów w rachunku bieżącym Bankom Spółdzielczym zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego,
- 6) gromadzenie nadwyżek środków Banków Spółdzielczych,
- 7) prowadzenie rachunków Minimum Depozytowego,
- 8) utrzymywanie aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Minimum Depozytowego,
- 9) wyznaczanie i utrzymywanie zagregowanego wymogu pokrycia płynności (LCR),
- 10) pośredniczenie w zakupie przez Banki Spółdzielcze papierów wartościowych w ramach limitów ustalonych przez Spółdzielnię,
- 11) przeprowadzanie „zagregowanych” testów warunków skrajnych i awaryjnych planów płynności,
- 12) wsparcie Banków Spółdzielczych w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności, w tym wyznaczanie krzywej krańcowego kosztu finansowania.

Jednostka zarządzająca Systemem Ochrony realizuje następujące zadania:

- 1) udzielanie pomocy płynnościowej Uczestnikom, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony,
- 2) wyznaczanie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony (m.in. poprzez aktualizację kwoty Minimum Depozytowego),
- 3) ustalanie limitów ryzyka płynności w Systemie Ochrony;
- 4) monitorowanie poziomu płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej,
- 5) prowadzenie wymiany informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami,
- 6) opracowanie procedur wzorcowych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.

Bank Spółdzielczy w Nowem n/Wisłą jest zobowiązany do posiadania wystarczającej ilości środków na rachunku bieżącym w banku zreszającym, która zabezpieczy wypływy z rachunku bieżącego na koniec dnia operacyjnego oraz do utrzymywania w swoim bilansie nadwyżki aktywów nieobciążonych, która pozwala na przetrwanie awaryjnej sytuacji płynności trwającej co najmniej 30 dni.

18.5. Rozmiar i skład nadwyżki płynności

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank wykazywał nadwyżkę płynności (rozumianą jako maksymalna kwota środków, o którą mogą zostać zmniejszone aktywa płynne, aby regulacyjne miary płynności nie spadły poniżej wymaganego minimum:

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank wykazywał nadwyżkę płynności (rozumianą jako maksymalna kwota środków, o którą mogą zostać zmniejszone aktywa płynne, aby regulacyjne miary płynności nie spadły poniżej wymaganego minimum:

Lp.	Nazwa nadwyżki	Wartość nadwyżki	Nazwa części składowej nadwyżki	Wartość części składowej nadwyżki (tys. zł)
1	M2 – miara długoterminowa ponad minimum	3,35	Fundusze własne	17 568
2	LCR ponad minimum	279,11%	Aktywa płynne	7 530

Nadwyżki środków niewykorzystane na działalność kredytową lub nie przeznaczone przez Bank na zakup innych aktywów (w tym aktywów płynnych) gromadzi Bank Zreszający. Bank może w inny sposób zagospodarować nadwyżkę środków tylko za zgodą Banku Zreszającego.

Wielkość miary płynności M2 oraz wskaźnika LCR na dzień 31.12.2019 r. przedstawia się następująco:

Lp.	Nazwa nadwyżki	Wielkość na 31-12-2019 r.	Limit wynikający z przepisów
1	Miara M2	4,35	1,00
2	Wskaźnik LCR	359,11%	80%

Wskaźnik LCR oblicza się, jako stosunek zabezpieczenia przed utratę płynności i różnicy pomiędzy odpływami i przyływami dotyczącymi kolejnych 30 dni. Zakłada się, że przepływy nie mogą stanowić więcej niż 75% wartości odpływów.

Bank na potrzeby sprawozdawczości obowiązkowej wylicza wskaźnik LCR z pominięciem minimum depozytowego, jako elementu struktury zabezpieczenia przed utratą płynności na potrzeby wypełniania wymogu LCR.

Bank jako uczestnik Systemu Ochrony SGB został zwolniony przez Komisję Nadzoru Finansowego z obowiązku indywidualnego spełniania limitu LCR, natomiast obowiązuje nas limit wewnętrzny wynikający z Grupowego Planu Naprawy, który obliczany jest z uwzględnieniem w aktywach płynnych środków zablokowanych na rachunku Minimum Depozytowego. Na dzień 31-12-2019 r. wskaźnik ten wyniósł 359,11%.

Wielkości charakterystyczne dla wskaźnika LCR na koniec czterech ostatnich kwartałów roku:

Nazwa wielkości	2019-03-31	2019-06-30	2019-09-30	2019-12-31
Zabezpieczenie przed utratą płynności (tys. zł)	9 180,27	9 673,24	8 890,01	9 688,72
Wypływy środków pieniężnych netto (tys. zł)	8 598,56	8 486,96	10 062,29	10 791,90
Wskaźnik pokrycia wpływów netto (%)	427,06	455,91	353,40	359,11

W celu posiadania pełnej oceny strukturalnej posiadanych aktywów i pasywów, Bank dokonuje analizy rozkładu ich zapadalności/wymagalności w poszczególnych przedziałach czasowych. Bank stosuje urealnienia terminów zapadalności wybranych pozycji aktywów i pasywów, aby poprawnie prognozować zachowanie się struktury bilansu oraz wpływów i wypływów w czasie.

Zestawienie terminów płatności aktywów i pasywów (tys. zł)										
Luka	<=1 tyg.	> 1 tyg. <=1 m-ca	> 1 m-ca <=3 m-cy	> 3 m-cy <=6 m-cy	> 6 m-cy <=12 m-cy	>1 roku <=2 lat	>2 lat <=5 lat	>5 lat <=10 lat	>10 lat <=20 lat	>20 lat
Aktywa	31 120	18 003	6 244	11 220	9 789	16 285	19 923	13 842	5 882	1 248
Pasywa	98 674	6 467	10 116	15 189	6 294	0	0	0	0	0
Luka	-67 554	11 536	-3 872	-3 969	3 495	16 285	19 923	13 842	5 882	1 248

Na podstawie urealnionych wartości Bank oblicza wskaźniki skumulowanej luki płynności, jako stosunek skumulowanej wartości aktywów do skumulowanej wartości pasywów w poszczególnych przedziałach czasowych. Wskaźniki luki płynności, w przedziałach do 1 roku, powinny przyjmować wartości wyższe od 1, co wskazuje na nadwyżkę posiadanych aktywów dostępnych do pokrycia bieżących zobowiązań, natomiast w przedziałach powyżej 1 roku powinny przyjmować wartości mniejsze niż 1, co świadczy o wystarczającej wielkości pasywów do sfinansowania aktywów. Analiza urealnionych terminów zapadalności aktywów i pasywów wykazała, że limity dotyczące wskaźników luki we wszystkich okresach zostały zachowane.

Urealnione zestawienie terminów płatności aktywów i pasywów (tys. zł)										
Luka	<=1 tyg.	> 1 tyg. <=1 m-ca	> 1 m-ca <=3 m-cy	> 3 m-cy <=6 m-cy	> 6 m-cy <=12 m-cy	>1 roku <=2 lat	>2 lat <=5 lat	>5 lat <=10 lat	>10 lat <=20 lat	>20 lat
Aktywa	25 170	17 492	5 713	9 761	6 193	7 164	15 645	30 554	7 086	7 434
Pasywa	15 877	3 207	1 407	2 039	911	11 664	21 061	34 593	16 285	22 806
Luka	9 293	14 285	4 306	7 722	5 282	-4 500	-5 416	-4 039	-9 199	-15 372
Limit	min. 1,00					max 1,00				
Wskaźnik luki	2,24	2,36	2,58	2,74	0,64	0,64	0,61	0,37	0,33	

18.6. Dodatkowe zabezpieczenia płynności funkcjonujące w Zrzeszeniu i Systemie Ochrony SGB

Bank jest uczestnikiem Spółdzielczego Systemu Ochrony, którego celem jest gwarantowanie płynności i wypłacalności każdego uczestnika Systemu. W Systemie funkcjonują mechanizmy monitorowania ryzyka oraz działania służące poprawie sytuacji finansowej Uczestników. Umowa Systemu zobowiązuje Bank do realizacji działań związanych z funkcjonowaniem mechanizmów kontroli, ograniczaniem oraz klasyfikowaniem ryzyka na poziomie Systemu, a także stosowania się do środków oddziaływania. W Systemie zostały stworzone mechanizmy monitorowania, klasyfikowania i ograniczania ryzyka Banków-Uczestników poprzez wprowadzenie systemu limitów, Mechanizmu Pomocowego i środków oddziaływania.

System Ochrony SGB zgodnie z zapisami Ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających oraz Umowy Systemu Ochrony SGB analizuje występujące w Bankach ryzyko, prezentuje zagregowany bilans, rachunek zysków i strat, skonsolidowany poziom wskaźnika pokrycia płynności krótkoterminowej oraz wskaźników adekwatności kapitałowej. Poza głównym celem funkcjonowania System Ochrony realizuje funkcje pomocowe w obszarze procedur wzorcowych oraz doradztwa.

W ramach systemu funkcjonuje Mechanizm Pomocowy, w ramach którego Bank:

- 1) utrzymuje odpowiedni poziom środków na rachunku Minimum Depozytowego,
- 2) dokonuje wpłat na Fundusz Pomocowy.

Mechanizm Pomocowy służy udzielaniu pomocy Bankom - Uczestnikom Systemu Ochrony. Z Funduszu Pomocowego może być udzielona pomoc w sytuacjach zagrożenia utraty płynności lub wypłacalności. Na wypadek wystąpienia nagłego zagrożenia utraty bieżącej płynności Banku, z Funduszu Pomocowego została wyodrębniona pula środków (w wysokości 20%), która stanowi źródło udzielania natychmiastowych pożyczek płynnościowych.

Minimum Depozytowe służy zabezpieczeniu odpowiedniego poziomu płynności w Systemie Ochrony SGB. Stanowi również źródło pomocy finansowej w sytuacji zagrożenia utraty bieżącej zdolności do realizacji zobowiązań pieniężnych.

W ramach funkcjonującego Systemu Ochrony Spółdzielnia może udzielić Bankowi zwrotnej pomocy finansowej, w szczególności w formie:

- 1) pożyczki płynnościowej – udzielanej na wsparcie płynności Banku,
- 2) pożyczki restrukturyzacyjnej – udzielanej na wsparcie działań, mających na celu usunięcie niewypłacalności lub groźby niewypłacalności Banku,
- 3) kaucji – ustanowionej celem zabezpieczenia wiarygodności wymagającej utworzenia rezerwy celowej,
- 4) gwarancji, poręczenia lub innych zabezpieczeń,
- 5) nabycia wiarygodności,
- 6) pożyczki długoterminowej na warunkach zobowiązań podporządkowanych (pożyczki podporządkowanej),
- 7) objęcia udziałów członkowskich w celu zwiększenia funduszy własnych Banku,
- 8) wniesienia wkładów pieniężnych do Banku,
- 9) pożyczki płynnościowej z części płynnościowej Funduszu Pomocowego – udzielanej na wsparcie płynności bieżącej w sytuacji kryzysowej.

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank posiadał możliwość skorzystania z następujących, dodatkowych źródeł finansowania:

<i>Rodzaj</i>	<i>Kwota (zł)</i>	<i>Warunki dostępu</i>
pożyczka płynnościowa z Funduszu Pomocowego	57 419 984	w sytuacji awaryjnej
lokata płynnościowa złożona przez BZ ze środków Minimum Depozytowego	148 342 684	w sytuacji awaryjnej

18.7. Aspekty ryzyka płynności, na które narażony jest Bank

Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:

- 1) niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
- 2) przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przyływów pieniężnych Banku,
- 3) nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,
- 4) znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych Banku,
- 5) konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
- 6) wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów,
- 7) istnienie dużej nadpłynności, co może mieć negatywne przełożenie na wynik finansowy Banku,
- 8) ryzyko reputacji.

18.8. Sposób dywersyfikacji źródeł finansowania

Bank Spółdzielczy w Nowem n/Wisłą dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- 1) oferowanie produktów depozytowych klientom z sektora niefinansowego i budżetowego,
- 2) różne terminy wymagalności depozytów,
- 3) różny charakter depozytów: depozyty bieżące i terminowe,
- 4) angażowanie własnych środków w finansowanie działalności,
- 5) ograniczanie depozytów dużych deponentów.

18.9. Techniki ograniczania ryzyka płynności

Do podstawowych technik ograniczania ryzyka płynności można zaliczyć:

- 1) stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony, monitorowanych z częstotliwością miesięczną,
- 2) wprowadzenie wskaźników wczesnego ostrzegania,
- 3) systematyczne przeprowadzanie testów warunków skrajnych pod kątem adekwatności posiadanych funduszy własnych na pokrycie nieoczekiwanych strat w sytuacji szokowej,
- 4) lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej,
- 5) przystąpienie do Systemu Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
- 6) utrzymywanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- 7) systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych.

18.10. Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności

Podstawowe pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności:

- 1) **baza depozytowa** – zobowiązania bieżące i terminowe wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym;
- 2) **depozyty** – baza depozytowa oraz zobowiązania bieżące i terminowe wobec instytucji rządowych i samorządowych oraz podmiotów finansowych, z wyłączeniem banków;
- 3) **płynność śróddzienna** – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w trakcie bieżącego dnia;
- 4) **płynność dzienna** – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych na zamknięcie dnia;
- 5) **płynność bieżąca** – zdolność wykonywania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
- 6) **płynność krótkoterminowa** – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- 7) **płynność średnioterminowa** – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
- 8) **płynność długoterminowa** – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
- 9) **bufor płynności** – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni.

Pozostałe szczegółowe definicje stosowane przez Bank w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności zostały określone w „Zasadach zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Nowem n/Wisłą”.

18.11. Sposób odzwierciedlenia ryzyka płynności rynku w procesie zarządzania płynnością płatniczą

W celu zachowania zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty, Bank Spółdzielczy w Nowem n/Wisłą uwzględnia ryzyko płynności rynku i ryzyko płynności produktu. Ma to odzwierciedlenie w kierowaniu oferty depozytowej w znaczącej większości do sektora detalicznego, który w kalkulacji wskaźnika LCR charakteryzuje się najmniejszymi wagami odpływu, a w obliczeniach miar płynności najwyższym osadem. Świadczy to o tym, że z punktu widzenia nadzorczego produkty te obciążone są najmniejszym ryzykiem.

Bank uwzględnia również ryzyko rynku poprzez kierowanie zróżnicowanej oferty depozytowej w zależności od stopnia związania klientów z Bankiem, z tego punktu widzenia zachowania klientów charakteryzują się różnym stanem stabilności, co ma wpływ na wielkość nadwyżki płynności i stabilności depozytów. Ryzyko płynności Bank uwzględnia również kreując strategię inwestowania nadwyżek w aktywa nieobciążone, głównie lokaty terminowe w banku zrzeszającym.

18.12. Wyjaśnienie sposobów wykorzystania testów warunków skrajnych

Bank wykorzystuje testy warunków skrajnych:

- 1) w procesie szacowania kapitału wewnętrznego, w celu obliczenia wymogu kapitałowego na ryzyko płynności powstałego na skutek nieoczekiwanych strat w wyniku realizacji szokowych scenariuszy płynnościowych,
- 2) w planowaniu awaryjnym: Bank wykorzystuje testy warunków skrajnych jako scenariusze uruchamiające awaryjny plan płynności,
- 3) do oceny adekwatności przyjętych w Banku limitów oraz przy wyznaczaniu poziomu limitów dla ryzyka płynności,
- 4) w bieżących działaniach podejmowanych przez Zarząd, w tym kształtowaniu polityki cenowej oferowanych produktów.

18.13. Wskazanie, w jaki sposób plan awaryjny uwzględnia wyniki testów warunków skrajnych

Bank Spółdzielczy w Nowem n/Wisłą przyjął wzorcowe „Zasady zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczy w Nowem n/Wisłą”, uwzględniające zapisy znowelizowanej Rekomendacji P. W przypadkach, w których wyniku testów warunków skrajnych wskazują, że realizacja scenariusza powoduje obniżenie wskaźników LCR lub NSFR poniżej wartości krytycznej (określonej w Awaryjnym Planie Płynności) Bank ocenia czy dysponuje odpowiednimi instrumentami niwelującymi negatywne skutki realizacji scenariusza lub podejmuje działania ograniczające ryzyko.

18.14. Polityka utrzymywania rezerwy płynności

W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniu na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów nieobciążonych lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.

W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:

- 1) sprzedaż wysokopłynnych aktywów (aktywa nieobciążone) lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami,
- 2) dodatkowe źródła finansowania w postaci:
  - a) wykorzystania przyznanych linii kredytowych,
  - b) sprzedaży innych aktywów,
  - c) pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni,
  - d) pozyskania kredytu refinansowego z NBP,
  - e) przyrostu depozytów po zwiększonym koszcie.

Za aktywa nieobciążone Bank uznaje aktywa, które spełniają łącznie wszystkie z wymienionych warunków:

- 1) brak obciążeń,
- 2) wysoka jakość kredytowa,
- 3) łatwa zbywalność,
- 4) brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków,
- 5) sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.

Bank utrzymuje nadwyżkę aktywów nieobciążonych (liczonych według wartości bilansowej) na poziomie równym lub wyższym od wyznaczonego bufora płynności.

18.15. Ograniczenia regulacyjne odnośnie transferu płynności w ramach Zrzeszenia

Bank, jako uczestnik Systemu Bank, jest zobowiązany utrzymywać odpowiednie limity wewnętrzne obowiązujące w Systemie Ochrony. W przypadku zagrożenia utratą płynności jednostka zarządzająca udziela pomocy uczestnikowi systemu w formie opisanej w pkt. 18.6. Łączna wysokość pomocy finansowej nie może być wyższa niż 20% środków stanowiących Fundusz Pomocowy (większa kwota wymaga zgody Walnego Zgromadzenia Spółdzielni). Pomoc finansowa jest udzielana na podstawie złożonego wniosku. Kompletny wniosek rozpatrywany jest w terminie 14 dni roboczych. Decyzję o udzieleniu pomocy podejmuje Zarząd Spółdzielni.

W ramach Funduszu Pomocowego wyodrębniona jest część środków w wysokości 20% Funduszu Pomocowego, która jest dostępna dla Banków niezwłocznie po zgłoszeniu Spółdzielni problemów z płynnością i wypłacalnością. Decyzje w sprawie udzielenia pomocy Bankowi podejmuje Zarząd Spółdzielni, za zgodą Rady Nadzorczej Spółdzielni, która powinna podjąć wymaganą uchwałę w ciągu 24 godzin od chwili złożenia wniosku przez Zarząd Spółdzielni.

18.16. Częstotliwość i rodzaj sprawozdawczości w zakresie ryzyka płynności

Na system sprawozdawczości w zakresie ryzyka płynności składają się:

- 1) miesięczne raporty przedstawiane nadzorującemu ryzyko płynności Członkowi Zarządu, obejmujące:
  - a) informację dotyczącą oceny ryzyka płynności,
  - b) źródła finansowania działalności Banku,
  - c) strukturę i stabilność depozytów,
  - d) zobowiązania pozabilansowe udzielone,
  - e) rejestr alternatywnych źródeł finansowania,
  - f) lukę płynności i urealnioną lukę płynności,
  - g) wskaźniki wczesnego ostrzegania,
  - h) analizę wskaźników,
  - i) bufor płynności – awaryjne przepływy pieniężne,
  - j) zestawienie wyliczonych norm płynności zgodnie z Załącznikiem 3 do Uchwały nr 386/2008 KNF
  - k) kalkulację nadzorczych miar płynności przez Bank o sumie bilansowej do 200 mln zł,
  - l) wskaźnik LCR z uwzględnieniem MD oraz bez MD,
  - m) zestawienie wielkości wskaźników płynności po urealnieniu w poszczególnych przedziałach czasowych,
  - n) rejestr zrywalności depozytów terminowych,
  - o) koncentrację dużych zaangażowań pasywnych Banku,
  - p) koncentrację depozytów gospodarstw domowych,
  - q) koncentrację depozytów pozostałych podmiotów niefinansowych i instytucji samorządowych,
  - r) wykaz dużych depozytów – powyżej 150 tys. zł,
  - s) wykaz depozytów osób wewnętrznych,
  - t) zestawienie poziomu lokat overnight zakładanych automatycznie bądź niedopuszczalnego debetu na rachunku bieżącym w SGB,
  - u) kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności;
- 4) kwartalne raporty przedstawiane są Zarządowi Banku i obejmują raporty wymienione powyżej oraz:
  - c) dynamiczną lukę płynności,

- d) sprawozdawczość w zakresie płynności (NSFR),
- e) sprawozdanie z realizacji planu pozyskania i utrzymania środków obcych stabilnych.
- 5) w okresach półrocznych Zarząd Banku przekazuje informację z zakresu ryzyka płynności Radzie Nadzorczej,
- 6) w okresach rocznych sporządzane są dodatkowo:
  - a) pogłębiona analiza płynności długoterminowej,
  - b) plan pozyskania i utrzymania środków obcych stabilnych.

19. Informacja o spełnieniu przez Członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22 aa ustawy Prawo bankowe

Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu spełniają wymogi określone w art. 22aa. Ustawy Prawo bankowe, w szczególności posiadają wiedzę, umiejętności i doświadczenie odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych obowiązków oraz dają rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków.

20. Dźwignia finansowa (art. 451 CRR)

Ryzyko nadmiernej dźwigni należy rozumieć jako ryzyko wynikające z podatności instytucji na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów.

Zgodnie z art. 429 ust. 2 Rozporządzenia CRR Bank mierzy ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej poprzez obliczanie wskaźnika dźwigni finansowej, liczonego jako wyrażony w procentach udział kapitału Tier I (miara kapitału) w aktywach według wartości bilansowej, powiększonych o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych, przy czym:

- 1) w aktywach według wartości bilansowej Bank nie uwzględnia pozycji pomniejszających kapitał podstawowy i dodatkowy Tier I, w szczególności: wartości niematerialnych i prawnych w części pomniejszającej kapitał podstawowy, udziałów kapitałowych w części pomniejszającej kapitał podstawowy i dodatkowy Tier I, aktywów z tytułu podatku odroczonego opartych na przyszłej rentowności w części pomniejszającej kapitał podstawowy Tier I,
- 2) wartość ekspozycji pozabilansowych jest wyliczana od wartości nominalnej (bez uwzględniania korekt z tytułu rezerw celowych i odpisów aktualizujących odnoszących się do odsetek) z uwzględnieniem współczynników konwersji, z zastrzeżeniem dolnego limitu 10%.

20.1. Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni

<i>Lp.*</i>	<i>Pozycja</i>	<i>Kwota</i>
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	130 831 106
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	2 450 085
7	Inne korekty	-69 275
8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	133 211 916

*) numeracja zgodna z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 2016/200 z dnia 15 lutego 2016 roku ustanawiającym standardy techniczne w odniesieniu do ujawniania informacji na temat wskaźnika dźwigni instytucji

20.2. Ujawnienie wskaźnika dźwigni

Lp.	Pozycja	Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych)		
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	130 831 106
2	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	-69 275
3	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2)	130 761 831
Inne pozycje pozabilansowe		
17	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	4 937 656
18	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	-2 487 571
19	Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17-18)	2 450 085
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		
20	Kapitał Tier I	22 805 630
21	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3, 11, 16, 19, EU-19a, EU-19b)	133 211 916
Wskaźnik dźwigni		
22	Wskaźnik dźwigni	17,12%

20.3. Podział ekspozycji bilansowych

Podział ekspozycji bilansowych z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych.

Lp.	Pozycja	Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
EU-1	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych) w tym:	130 761 831
EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	0,00
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego w tym:	130 761 831
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	713 838
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego których nie traktuje się jak państwa	10 437 434
EU-7	Instytucje	50 335 354
EU-8	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	42 040 865

EU-9	Ekspozycje detaliczne	8 607 565
EU-10	Przedsiębiorstwa	8 458 352
EU-11	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	1 887 485
EU-12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa nie generujące zobowiązania kredytowego)	8 280 938

20.4. Informacje jakościowe

1	Opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej	Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej Bank klasyfikuje do ryzyk nieistotnych; zarządzanie tym rodzajem ryzyka odbywa się w ramach ryzyka kapitałowego – w oparciu o zatwierdzoną w Banku Strategię zarządzania i planowania kapitałowego. Takie podejście wynika z faktu, że Bank do obliczania aktywów ważonych ryzykiem stosuje metodę standardową (co ogranicza nadmierną możliwość wykorzystywania niższych wag ryzyka). W związku z tym zachowanie odpowiednich współczynników kapitałowych, powoduje, że wskaźnik dźwigni utrzymuje się również na bezpiecznym poziomie.
2	Opis czynników, które miały wpływ na wskaźnik dźwigni w okresie, którego dotyczy ujawniony wskaźnik dźwigni	W skali roku nie zanotowano czynników, które miały istotny wpływ na poziom zmienności wskaźnika. Z racji wysokiego poziomu wskaźnika, w porównaniu z rekomendowanym poziomem minimalnym oraz niskiej złożoności struktury bilansu, Bank Spółdzielczy w Nowem n/Wisłą w 2019 r. nie traktował ryzyka dźwigni finansowej jako ryzyka istotnego.

21. System kontroli wewnętrznej

21.1. Struktura organizacyjna systemu

W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, który obejmuje wszystkie jednostki organizacyjne Banku i jest dostosowany do charakteru, profilu ryzyka oraz skali działalności Banku. System kontroli wewnętrznej został ustanowiony procedurą „System kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Nowem n/Wisłą”.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej oraz odpowiada za monitorowanie jego skuteczności.

Zarząd Banku, w ramach trzech linii obrony, odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach/komórkach/stanowiskach organizacyjnych Banku funkcjonowanie adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli i komórkę do spraw zgodności.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach).

1. Na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank.

2. Na drugą linię obrony składa się:
  - 1) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie, tj. m.in. komórka monitorowania ryzyka,
  - 2) komórka do spraw zgodności,
3. Trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB – Departament Audytu Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB.

Na wszystkich trzech poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej pracownicy Banku w ramach realizowanych czynności odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują (poziomo lub pionowo) przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.

Poszczególne linie obrony, w ramach systemu kontroli wewnętrznej są odpowiedzialne za:

1. Pierwsza linia obrony – projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.
2. Druga linia obrony:
  - 1) monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych (np. limitów, wskaźników),
  - 2) przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych,
  - 3) ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych,
  - 4) matrycę funkcji kontroli,
  - 5) prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych,
  - 6) raportowanie znaczących i krytycznych nieprawidłowości.
3. Trzecia linia obrony – za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.

W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego poprzez jednoznaczne wyodrębnienie linii obrony oraz niezależność monitorowania poziomego poprzez rozdzielanie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego i niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danej linii.

Za monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca, testowanie) w ramach danej linii odpowiedzialni są wyznaczeni pracownicy, w tym kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych.

Za monitorowanie pionowe pierwszej linii obrony przez drugą linię obrony odpowiada komórka monitorowania ryzyka oraz komórka do spraw zgodności i kontroli wewnętrznej.

21.2. Stosowane mechanizmy kontrolne

Mechanizmy kontrolne przyjęte w Banku wbudowane są w funkcjonujące w Banku procesy, czynności, w codzienną działalność operacyjną Banku. Proces projektowania, zatwierdzania i wprowadzania w Banku mechanizmów kontrolnych jest odpowiednio udokumentowany i umożliwia przypisanie komórkom organizacyjnym odpowiedzialności za realizację zadań w poszczególnych etapach tego procesu.

Mechanizmy kontrolne przyjęte na poziomie wszystkich linii obrony spełniają rolę:

- 1) prewencyjną – zapobieganie nieprawidłowościom,
- 2) detekcyjną – wykrywanie nieprawidłowości,
- 3) korekcyjną – korygowanie nieprawidłowości.

W Banku stosowane są mechanizmy kontrolne:

- 1) automatyczne (wbudowane w systemy informatyczne) – wymuszające lub uniemożliwiające pewne działania,
- 2) półautomatyczne – monitorowanie limitów, wskaźników, weryfikacja danych,
- 3) manualne – podział obowiązków, autoryzacja formalna „na drugą rękę”, uzgadnianie danych i inwentaryzacja, weryfikacja i analiza danych.

Wszystkie mechanizmy znajdują odzwierciedlenie w procedurach różnego szczebla – zarówno politykach, jak i procedurach operacyjnych stosowanych przez pracowników niższego szczebla. Tym samym stanowią kluczowy element definiujący pożądane zachowania w ramach pierwszej i drugiej linii obrony. Stosowanie zapisów procedur w praktyce jest monitorowane w ramach testów pionowych i poziomych.

W ramach przyjętych mechanizmów kontrolnych dla procesów istotnych Bank dokonuje, na podstawie określonych kryteriów, wyboru kluczowych mechanizmów kontrolnych. Każdy z kluczowych mechanizmów jest szczegółowo opisany. Ocena przestrzegania kluczowych mechanizmów kontrolnych jest dokonywana z odpowiednią częstotliwością w ramach niezależnego monitorowania oraz badania przez trzecią linię obrony. Ponadto Bank prowadzi ewidencję kluczowych mechanizmów kontrolnych.

21.3. Ocena adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej oraz odpowiedzialna jest za monitorowanie jego skuteczności. W ramach nadzoru nad działalnością Banku Rada Nadzorcza monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o:

- 1) informacje o sposobie wypełniania zadań przez pracowników Banku w ramach funkcji kontroli,
- 2) raporty komórki do spraw zgodności,
- 3) wyniki audytu przeprowadzonego przez komórkę audytu wewnętrznego Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB.

Dokonując oceny Rada Nadzorcza bierze pod uwagę informacje przekazane przez Zarząd Banku o sposobie wypełniania zadań przez pracowników w ramach funkcji kontroli oraz komórki do spraw zgodności, ze szczególnym uwzględnieniem:

- 1) adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnieniu osiągnięcia każdego z celów systemu kontroli wewnętrznej,
- 2) skali i charakteru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym o podjętych środkach naprawczych i dyscyplinujących,
- 3) zapewnienia niezależności komórce do spraw zgodności,
- 4) zapewnienia środków finansowych niezbędnych do skutecznego wykonywania zadań przez komórkę do spraw zgodności oraz systematycznego podnoszenia kwalifikacji, zdobywania doświadczenia i umiejętności niezbędnych do pracy w komórce do spraw zgodności,
- 5) wyników zawartych w okresowych raportach komórki do spraw zgodności i komórki audytu wewnętrznego,
- 6) istotnych, z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, informacji uzyskanych od Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB,
- 7) ustaleń z badania sprawozdania rocznego Banku przez biegłego rewidenta,
- 8) ustaleń wynikających z czynności nadzorczych wykonywanych przez uprawnione do tego instytucje.

Na podstawie informacji oraz sprawozdań i raportów, prezentowanych zgodnie z Instrukcją sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Nowem n/Wisła, przez stanowisko do spraw zgodności i kontroli wewnętrznej, Rada Nadzorcza oceniła system kontroli wewnętrznej jako skuteczny i adekwatny, o czym świadczy niski poziom ryzyka stwierdzonych nieprawidłowości. Mechanizmy kontrolne są odpowiednio zaprojektowane, wdrożone i w wystarczający sposób ograniczają zidentyfikowane ryzyka. Wykryte nieprawidłowości nie miały wpływu na wyniki finansowe Banku oraz ryzyko reputacji.

22. Aktywa obciążone /wolne od obciążeń

		<i>Wartość bilansowa aktywów obciążonych</i>	<i>Wartość godziwa aktywów obciążonych</i>	<i>Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń</i>	<i>Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń</i>
		010	040	060	090
010	Aktywa Banku			131 963 480	
030	Instrumenty kapitałowe			1 801 068	
040	Dłużne papiery wartościowe			1 797 035	
120	Inne aktywa			128 365 377	

Zakres powyższych informacji o charakterze ilościowym i jakościowym opracowany został przez Samodzielne Stanowisko ds. Analiz, Ryzyka, we współpracy ze Stanowiskiem ds. Zgodności, Kontroli Wewnętrznej, Zespołem ds. Kadr i Administracji, Zespołem ds. Księgowości, Rozliczeń i Sprawozdawczości, Zespołem ds. Monitoringu, Restrukturyzacji i Windykacji oraz Zespołem ds. Analiz Kredytowych.

Nowe, dnia 30.06.2020 r.

Zarząd Banku Spółdzielczego w Nowem n/Wisła

Daniela Rycka – Prezes Zarządu

Elżbieta Ałaszewska – Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych – Główny Księgowy

Anna Miś-Reszka – Wiceprezes Zarządu ds. Handlowych

Zarząd zatwierdza informację do ogłoszenia.

Nowe, dnia .....30 czerwca..... 2020 r.

Oświadczenie Zarządu (CRR art. 435 ust. 1 lit. e)

Zarząd Banku Spółdzielczego w Nowem n/Wisłą oświadcza, że stosowany w Banku system zarządzania ryzykiem jest adekwatny do skali oraz złożoności prowadzonej przez bank działalności.

Profil ryzyka Banku, w ujęciu ilościowym Bank określa poprzez wskazanie udziału kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka w funduszach własnych.

Na datę sporządzania informacji profil ryzyka Banku przedstawiał się następująco:

Rodzaj ryzyka	Wartość % w stosunku do funduszy własnych
Ryzyko kredytowe	25,54%
Ryzyko walutowe	0,0%
Ryzyko operacyjne	3,64%
Ryzyko stopy procentowej	5,37%

Zarząd Banku

Imię i nazwisko	Funkcja w Zarządzie	Podpis
Daniela Rycka	Prezes Zarządu	
Elżbieta Ałaszewska	Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych – Główny Księgowy	
Anna Miś-Reszka	Wiceprezes Zarządu ds. Handlowych	

Nowe, dnia 30.06.2020 r.

Oświadczenie Zarządu (CRR art. 435 ust. 1 lit. f)

Zarząd Banku Spółdzielczego w Nowem n/Wisłą oświadcza, że obowiązujący w Banku system zarządzania ryzykiem, ocenia się jako dostosowany do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka.

Lp.	Nazwa limitu	Wysokość limitu	Wartość	Stopień realizacji
1.	Ryzyko kredytowe			
1.1	Łączna wartość aktywów (wg wartości bilansowej) w postaci obligacji komercyjnych i komunalnych	25% fun. wł. 5 702 tys. zł	-	-
1.2	Wskaźnik należności zagrożonych (WBB)	max 6%	4,08%	68,00% limitu, limit dotrzymany
1.3	Wskaźnik ozezerwowania (WBB)	min 33%	37,55%	87,88% limitu, limit dotrzymany
1.4	Udział portfela kredytów niefinansowych w sumie bilansowej	max 75%	45,78%	61,04% limitu, limit dotrzymany
1.5	Udział detalicznych ekspozycji kredytowych Banku w łącznej wartości detalicznych ekspozycji kredytowych sektora bankowego	max 2%	0,002%	0,10% limitu, limit dotrzymany
1.6	Udział detalicznych ekspozycji kredytowych w portfelu kredytowym	max 20%	4,11%	20,55% limitu, limit dotrzymany
1.7	Udział zagrożonych detalicznych ekspozycji kredytowych brutto w detalicznych ekspozycjach kredytowych ogółem brutto	max 5%	0,94%	18,80% limitu, limit dotrzymany
1.8	Ilość ekspozycji kredytowych udzielonych na warunkach odmiennych niż standardowe (w okresie od daty ostatniego raportu)	-	2	-
1.9	Wartość ekspozycji kredytowych udzielonych na warunkach odmiennych niż standardowe (w okresie od daty ostatniego raportu)	-	963 tys. zł	-
1.10	Wartość ekspozycji kredytowych udzielonych na warunkach odmiennych niż standardowe (w okresie od daty ostatniego raportu) w relacji do średniej wartości portfela kredytowego obliczonej wg stanów z końca miesiący analizowanego okresu	-	1,23%	-
1.11	Udział ekspozycji kredytowych Banku zabezpieczonych hipotecznie w łącznej wartości ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w sektorze bankowym	max 2%	0,009%	0,45% limitu, limit dotrzymany
1.12	Udział ekspozycji kredytowych Banku zabezpieczonych hipotecznie w portfelu kredytowym Banku	max 80%	45,03%	56,29% limitu, limit dotrzymany

1.13	Udział zagrożonych EKZH brutto w portfelu EKZH Banku brutto	max 7%	5,55%	79,29% limitu, limit dotrzymany
1.14	Udział sumy dużych ekspozycji w uznanym kapitale	max 200%	74,13%	37,07% limitu, limit dotrzymany

2.	Ryzyko operacyjne			
2.1	Globalny limit strat	20% wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne – 165,75 tys. zł	41,62 tys. zł	25,11% limitu, limit dotrzymany
3.	Ryzyko walutowe			
3.1	Udział całkowitej pozycji walutowej w funduszach własnych	max 2%	0,35%	17,50% limitu, limit dotrzymany
4.	Ryzyko płynności			
4.1	Wskaźnik LCR (uwzględniający traktowanie środków na rachunku Minimum Depozytowego jako aktywów płynnych)	min 100%	359,11%	27,85% limitu, limit dotrzymany
4.2	Wskaźnik NSFR	min 111%	147,49%	75,26% limitu, limit dotrzymany
4.3	Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej normy płynności M2	0	0	x
4.4	Udział depozytów (depozyty podmiotów niefinansowych i instytucji rządowych i samorządowych), powiększonych o fundusze własne w kredytach (wg WBB pomniejszonej o rezerwy celowe i odsetki), powiększonych o majątek trwały (rzeczowy majątek trwały)	min 105%	178,61%	58,79% limitu; limit dotrzymany
4.5	Ilość przekroczeń limitu luki płynności w okresie do 1 roku	0	0	x
4.6	Ilość przekroczeń limitu luki płynności w okresie powyżej 1 roku	0	0	x
4.7	Skumulowana luka płynności	min 1	1,24	limit dotrzymany
5.	Ryzyko stopy procentowej			
5.1	Udział pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku w sumie bilansowej	max 2%	0,27%	13,72% limitu, limit dotrzymany
5.2	Iloraz aktywów wrażliwych o oprocentowaniu uzależnionym od stawek własnych Banku w pasywach wrażliwych o oprocentowaniu uzależnionym od stawek własnych Banku ¹	1	0,09	x
5.3	Udział ryzyka przeszacowania w annualizowanym wyniku odsetkowym	max 30%	22,0%	73,33% limitu; limit dotrzymany
5.4	Udział ryzyka bazowego w annualizowanym wyniku odsetkowym	max 5%	2,1%	42,0% limitu, limit dotrzymany

¹ Nie ma charakteru limitu, jest to sytuacja pożądana

6. Ryzyko kapitałowe				
6.1	Łączny współczynnik kapitałowy (współczynnik wypłacalności)	min 14,00%	33,01%	42,41% limitu, limit dotrzymany
6.2	Udział kapitału wewnętrznego w funduszach własnych	max 67%	34,55%	51,57% limitu, limit dotrzymany
6.3	Dźwignia finansowa	min 5,0%	17,12%	29,21% limitu, limit dotrzymany

Zarząd Banku

Imię i nazwisko	Funkcja w Zarządzie	Podpis
Daniela Rycka	Prezes Zarządu	
Elżbieta Ałaszewska	Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych – Główny Księgowy	
Anna Miś-Reszka	Wiceprezes Zarządu ds. Handlowych	

Nowe, dnia 30.06.2020 r.